

NE VORBEȘTE
PĂRINTELE
CLEOPA

16

NE VORBEȘTE
PĂRINTELE CLEOPA

16

Carte tipărită cu binecuvântarea

Prea Fericitului Părinte

DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

EDITURA MĂNĂSTIREA SIHĂSTRIA

2007

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ILIE CLEOPA, arhimandrit

Ne vorbește Părintele Cleopa / arhim. Cleopa Ilie; cu binecuvântarea I.P.S. Daniel, mitropolitul Moldovei și Bucovinei; ed. îngrij. de arhim. Ioanichie Bălan. – Ed. a 2-a. – Vânători-Neamț Mănăstirea Sihăstria, 2004-

16 vol.

ISBN 973-86836-2-9

Vol. 16. – 2007. – ISBN 978-973-7897-27-5

I. Ioanichie Bălan, arhimandrit (ed. șt.)

281.95(047.53)

**CUM SĂ DOBÂNDIM
PACEA INIMII**

Sfântul Petru Damaschin spune așa: Precum la casa noastră cea simțită, când vrem să o zidim, avem trebuință de aceste lucruri, mai întâi de pământ tare, al doilea de temelie, al treilea de pietre, al patrulea de tină sau de aliajul care leagă pietrele, al cincilea de pereți, al șaselea de acoperământ, al șaptelea de meșteri, adică de zidari, și al optulea, după ce am terminat casa, de un paznic, ca să asigurăm casa noastră cea simțită, la fel și când vrem să zidim casa cea de gând a sufletului nostru, avem trebuință tot de atâtea lucruri și în loc de pământ tare avem nevoie de răbdare desăvârșită, în loc de temelie, de credință tare și nefățarnică și dreaptă în Sfânta și Preasfânta și de viață făcătoare Treime, în loc de pietre, de felurimea faptelor bune și a virtuților, în loc de tină sau de aliajul care leagă pietrele, de smerita cugetare, căci precum tina și aliajul leagă pietrele așa smerenia leagă întru una toate faptele cele bune.

În loc de cei patru pereți avem nevoie de cele patru virtuți cardinale, atotcuprinzătoare, adică de pricepere, de întreaga înțelepciune, de bărbăție și de dreptate. De pricepere prin care pricepem ce trebuie

să facem, cele bune sau cele rele. De întreaga înțelepciune prin care noi înfrânăm toate pornirile noastre cele dobitocești și pasionale și păcătoase. De bărbăție prin care noi putem ascute și întări partea mândrie a sufletului împotriva diavolului și a tot păcatul. Și de dreptate, care îi dă fiecărei părți a noastre cele ce i se cuvin, adică părții cuvântătoare priviri duhovnicești și rugăciune; celei mândrie dragostea duhovnicească; celei poftitoare întreaga înțelepciune și înfrânare, iar celei trupești, hainele și cele de nevoie.

În loc de acoperământ noi trebuie să agonisim dragostea cea desăvârșită către Dumnezeu și către aproapele. Iar în loc de zidari noi folosim deslușirea, adică dreapta socoteală. Dar nu ajunge dreapta socoteală a noastră sau discernământul, adică deslușirea noastră, de nu ar fi ajutată această dreaptă socoteală de darul lui Dumnezeu, că auzi cum cântă Biserica: „De nu ar zidi Domnul casa bunătăților, în zadar ne-am osteni”. Deci adevăratul ziditor al casei celei de gând a sufletului nostru este Însuși Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care lămurește dreapta noastră socoteală ca să lucrăm noi fapta bună fără de fățarnicie și fără de scop rău și numai după voia lui Dumnezeu. Iar în loc de portar sau paznic al casei de gând, dumnezeieștii părinți ne învață să avem de-a pururea paza minții și a inimii noastre cu multă socoteală și cu mare purtare de grijă, după cuvântul Scripturii care ne învață așa: *Fiule, cu toată trezvia păzește-ți inima ta, că întru aceasta se află izvoarele vieții.*

Și aceste puține fiind zise, cuvântul se va îndrepta către inima noastră și către pacea ei și cum se câștigă pacea inimii noastre în întâmplările vieții noastre celei de toate zilele și toate minutele și ceasurile. Pentru a vorbi despre acest lucru mai întâi trebuie să știm ce este inima noastră și ce puteri sunt în inima noastră și cum stă inima noastră în noi.

Inima, după marele Vasile, este cea dintâi născută dintre mădulare, că zice el că la toată ființa care se naște cel dintâi mădular care se pune de fire este inima. Și după asemănarea și mărimea trupului ce se va zidi, inima își alcătuiește din cele ale firii mărimea și forma trupului ei și apoi dă mărime corpului, după alcătuirea ei cea pusă de fire prin darul și puterea lui Dumnezeu. Inima, după același mare Vasile, este scaunul și rădăcina și începutul și izvorul tuturor puterilor celor trupești, al celor sufletești, al celor afară de fire și al celor mai presus de fire. Inima este centru firesc pentru puterile firești ale trupului, centru sufleteșc pentru puterile sufletești ale sufletului, centru mai presus de fire pentru darul Preasfântului Duh cel mai presus de fire, care are centru și scaun și stă ca pe un jilț în inima omului, și centru afară de fire pentru patimile cele afară de fire ale noastre care strică și spurcă pe om¹.

Acum trebuie să arătăm cum stă inima în om. Cuviosul Nicodim Aghioritul, arătând el oarecum o pildă mai practică, zice: Inima omului se află în el ca arcul la ceas. Și vedem că atunci când arcul la ceas s-a

¹ Vezi *Ne vorbește Părintele Cleopa*, vol. 15, pag. 132.

stricat puțin sau s-a deranjat puțin, toate organele ceasului nu mai funcționează normal și se clatină sau rău sau fără precizie, iar dacă arcul la ceas s-a rupt, toate organele ceasului au încetat desăvârșit să lucreze.

Așa este inima pusă de Ziditorul în noi. Când ea este tulburată și nelalocul ei și nu are așezare pașnică, toate gândurile noastre, toate cuvintele noastre, toate mișcările noastre, toate faptele noastre nu se mișcă normal, după voia lui Dumnezeu, ci se mișcă împotriva firii lor rânduite de Dumnezeu și împotriva voii lui Dumnezeu. Și când inima noastră este omorâtă prin păcat sau este copleșită de păcat, sufletul moare desăvârșit și el, dacă nu ne întoarcem către Dumnezeu prin pocăință de bunăvoie cât mai avem viață pe acest pământ.

Deci se pune întrebarea de unii din dumnezeieștii părinți cum poate omul, după ce s-a tulburat inima lui de anumite patimi în împrejurările vieții, să o liniștească pe dânsa, că de mare nevoie și de prea mare nevoie este a ști omul să-și liniștească inima sa. Că zice dumnezeiescul părinte Nicodim Aghioritul și Sfântul Grigorie de Nyssa și dumnezeiescul Grigorie Teologul și alții că cel mai bun luptător duhovnicesc și cel mai iscusit în lume este acela care știe să-și liniștească inima sa în orice vreme de împrejurări și ispite ale vieții sale. Că în măsura în care își liniștește inima, în măsura aceea el luptă liniștit și puterile sufletului său se mișcă după voia lui Dumnezeu.

Și ca să nu aduc mare îngreuiere cuvântului prin multe metode ale sfinților părinți care au știut să-și

liniștească inima, o să vorbim aici de patru principii sau de patru învățături mai principale prin care omul poate să-și liniștească inima sa amărâtă ori de pagube, ori de ispite, ori de întâmplări neașteptate, ori de cine știe ce fel de valuri ale primejdiilor și ale supărărilor veacului de acum.

Și iată care sunt aceste patru principii. Prima și cea dintâi cale, zic dumnezeieștii Părinți, pentru a-și liniști omul inima sa, este ca **să dorească el totdeauna să facă mai mult voia altora decât a sa.** Și zic dumnezeieștii Părinți să facă voia altora mai mult decât a sa întru cele bine dogmatizate spre mântuire. Că s-ar putea ca cineva, abuzând de bunătatea unuia și de neștiința lui, să-l facă să greșească, să-l ia după voia sa la cele rele. Dar nu la cele rele trebuie să dorească cineva să facă voia altora, că zic dumnezeieștii Părinți să dorească și să se sârguiască omul să facă mai mult voia altora decât a sa întru cele ce sunt spre mântuire. Așa dumnezeiescul Apostol Pavel le spune la femei: *Femeilor, supuneți-vă bărbaților voștri întru toate*, dar auzi ce urmează după acest cuvânt, *precum se cuvine întru Domnul.*

S-ar putea întâmpla ca un bărbat bețiv să facă uz de cuvântul Apostolului Pavel și să-i spună femeii să i se supună lui întru toate: și la beție, și la păcate contra firii, și la furat, și la descântătorii, și la vrăjitorii, și la necredință, și la jocuri, și la petreceri, și la răutăți, și la destrămări duhovnicești, dar atunci femeia să înțeleagă ceea ce spune marele Apostol Pavel: *Femeilor, supuneți-vă bărbaților voștri întru toate,*

dar cum? *Precum se cuvine întru Domnul*. Așa zicem și aici despre cel ce vrea să-și liniștească inima sa: totdeauna să voiască să fie supus altuia și să facă voia altuia, dar cum? *Precum se cuvine întru Domnul*. Nu cumva supunându-se voii altora care îl duc la păcat, în loc de a-și liniști inima sa, mai rău să o tulbure prin muștrarea conștiinței care îi vine din călcarea poruncilor lui Dumnezeu. Așadar primul principiu de a-și liniști omul inima sa este de a fi supus altora și pururea a asculta de alții în cele ce sunt bune și duc către mântuirea sufletului său.

Al doilea principiu, după învățătura dumnezeieștilor părinți, pentru dobândirea păcii și liniștii inimii omului, este acesta: ca dintru toate cele ce sunt supuse timpului și prefacerii și care vor fi strict necesare vieții, adică hrană, îmbrăcăminte, băutură, bani de cheltuială și, ca să zic mai pe scurt, tot ce îi trebuie omului pe acest pământ, **să se mulțumească omul cu prea puțin, adică cu cele strict necesare**. Că de aici se tulbură inima omului și se aruncă în nemărginire, că aleargă să adune mai presus de a sa trebuință sau cele care îl vatămă pe el.

Și dacă are omul o haină sau două și nu-i mulțumit și vrea mai multe, sau are un ban și vrea mai mulți, sau are o casă și vrea alta mai frumoasă și mai bună, sau are o moșie și vrea mai mult, sau orice fericire sau orice lucru are el și dacă se aruncă în nemărginire să aibă tot mai mult, niciodată nu va câștiga inima lui liniște dacă aleargă cu nesaț după avere și după lucrurile de prisos ale veacului de acum, căci zice unul din dumnezeieștii părinți: „Nu vor lipsi

valurile din mare, iar iubitorului de argint grija și tulburarea”. Și nici înțelepciune nu câștigă unul ca acesta care se tulbură alergând după avere și după prea multă avere și după ceea ce nu îi folosește lui în veacul de acum sau ca să adune prea mult din cele ce i-ar trebui și ar putea să se mulțumească cu puțin. Pentru că zice dumnezeiescul părinte Isaac Sirul: „Mintea tulburată nu va scăpa de uitare și înțelepciunea nu-i deschide ușa acesteia”. Și iarăși, arătând că grija cea de multe tulbură pe om și îl face pe om să nu poată avea grijă de Dumnezeu, zice: „Nu poți cu grija lumii fiind înconjurat să mai ai cu tine și grija lui Dumnezeu”.

Deci să rezumăm așa: al doilea principiu pentru a-și liniști omul inima sa este să fie mulțumit cu puține din toate câte are nevoie spre a viețui pe acest pământ. Aici îmi aduc aminte de o întâmplare din Pateric. Se zice că acolo trăiau doi cuvioși în pustia Sketică și unul avea mai mulți ucenici și era puțin mai bogat și avea casă mai bună și poate avea și așternuturi și mâncare mai bună și mai multe lucruri, mai multe icoane în chilie, sau alte lucruri care se obișnuiesc să aibă călugării. Aproape de chilia acestui bătrân trăia un altul. Acesta din fire era mult mai simplu cu învățătura și mai nebăgat în seamă de părinții pustiiului, dar aflase filosofia aceasta a vieții de a se mulțumi cu prea puține și a-și împăca inima sa întru sărăcie. Și avea bătrânul acesta obicei ca seara la culcare, după ce termina pravila sa, să zică acest cuvânt: „Mulțumescu-ți Ție, Doamne, nici împărații nu-s ca mine”.

Și atâta avere avea bătrânul: două rogojini. Una o așternea și cu alta se învelea. Ucenicii celuilalt bătrân de multe ori îl auzeau înainte de culcare că mulțumea lui Dumnezeu și zicea că nici împărații nu-s ca dânsul. Și au zis către bătrânul lor:

– Părinte – avvo, cum se vorbește în părțile acelea –, ne minunăm tare că noi avem mai multă stare materială, avem și hrană mai multă și acoperăminte mai multe și ni se întâmplă nouă scârbe și supărări și nu putem câștiga mulțumirea bătrânului aceluia sărac, care vezi, nu are nimic decât două rogojini. Lucrează cu mâinile sale câte o coșniță, capătă puțină pâine uscată și cu apa de izvor se mulțumește, iar ca îmbrăcăminte și așternut are două rogojini: una o așterne și cu cealaltă se învelește și i se pare că nici împăratul nu e ca dânsul. Deci n-ar fi bine să-l chemăm odată aici și să-l întrebăm cum de are el mulțumirea aceasta în cele puține și noi ne tulburăm având multe?

Și l-a chemat odată și cu smerenie l-a întrebat:

– Părinte, avvo, spune-ne nouă, te-au auzit ucenicii mei de multe ori zicând: „Mulțumescu-ți Ție, Doamne, nici împăratul nu-i ca mine”. Și noi vedem că față de noi ești foarte sărac. Doar atâta ai: acele două rogojini și mai mult nimic decât pâinea uscată care o ai pentru hrană și apa din izvor. Și cum poți să te simți sfînția ta în această stare așa de fericit încât ți se pare că întreci și pe împărații lumii?

Și a zis bătrânul cu liniște:

– Așa, avvo, eu cred și sunt convins că, în starea aceasta în care mă aflu, nimeni pe pământ nu e mai fericit decât mine.

– Dar de ce?

– Iată de ce, a spus bătrânul. Eu când zic cuvântul acesta mă gândesc la aceia care o duc mult mai greu decât mine. Eu într-adevăr slujesc cu nevrednicie Bunului Dumnezeu și nu cum trebuie, ci după a mea neputință, mă rog, îmi fac puțină mea rucodelie, adică lucrul de mână, și când mă văd că sunt liber, nu mă supără nimeni, aer curat am, liniște am și strictul necesar de a mânca o bucățică de pâine îl am și apoi, când mai văd că am și de așternut și de învelit câte o rogojină, sunt foarte mulțumit. Iar când mă gândesc la cei de prin temnițe sau la cei bolnavi care zac paralizați pe paturi de zeci de ani și stau în mizerie și nimeni nu-i poate ajuta și bani nu au și hrană nu au și doctor nu pot să aducă pentru a lor neputință că n-au cu ce îi aduce, și la cei care stau în temnițe legați de mâini și de picioare și nu numai că stau în putoare și nu au aer și libertate, dar dorm pe hârburi și pe pietre și poate a doua zi îi așteaptă sentința de judecată, de condamnare și poate chiar de moarte, deci gândindu-mă la aceia cât de greu o duc ei față de mine, atunci îmi dau seama că eu, având atâta libertate și atâta liniște și atâta aer curat și având și strictul necesar de a mă hrăni aici și de a-mi așterne și a mă înveli cu rogojina, sunt ca în sânul lui Avraam și zic cu adevărat din inimă: „Nici împăratul nu-i ca mine”.

Atunci a zis celălalt bătrân:

– Cu adevărat, avvo, aceasta-i mare filosofie când omul se mulțumește cu puține și i se pare că el cu acele puține covârșește pe cei mai bogați oameni

din lume. Iată noi avem mai multe și mintea noastră este mai împrăștiată și ne tulburăm și ni se pare că o ducem mai greu decât alții, iar sfinția ta întru aceste puține ai aflat liniștea și odihna inimii sfinției tale.

Deci am adus această pildă că mi s-a părut potrivită în cuvântul de față, că nu multa bogăție, nu banii mulți, nu multa hrană și celelalte câte le adună omul poate să liniștească inima omului, ci rugăciunea cea curată făcută din inimă, nerăutatea inimii asupra altuia, pacea, liniștea și a fi mulțumit omul cu cele prea puține în viață și a nu se griji de multe, că grija de multe îi tulbură inima sa. Deci să rezumăm: a doua pricină prin care își liniștește omul inima sa este să se mulțumească cu puțin și chiar cu prea puțin din cele strict necesare lui.

A treia pricină prin care omul își liniștește inima sa este, după dumnezeieștii părinți, ca acolo unde se află el, în starea societății lui, **să caute totdeauna locul cel mai de jos**. Să fie foarte mulțumit că e nebăgat în seamă de oameni și că n-are dregătorie și cînte ca alții și foarte bucuros să se afle la locul cel de jos. Pentru că de ce se tulbură inima omului? Ajunge un grad, vrea mai mare. Ajunge o treaptă, vrea mai mare. Ajunge la o dregătorie, vrea mai sus. Vrea cuvântul lui sau starea lui materială sau morală să fie mai presus de a altuia. Vrea în tot chipul să fie băgat în seamă și să covârșască pe alții, ca să fie cu toate mai presus de alții și aceasta îi aduce pururea neliniște, că aleargă după temelie de umbră.

Ce se întâmplă? Dacă ne uităm pe crestele cele de sus ale munților unde cresc brazi sau fagi sau alți

arbori, vedem că aceștia se întăresc și cresc mari, dar când vin vânturile cele mari și furtunile, care copaci au mai mare zbucium și tulburare, dacă nu cei care sunt mai sus? Și cu cât e mai sus copacul pe piciorul muntelui sau ajuns pe obcină sus, cu atâta mai greu el îndură furtuna și se luptă cu furtunile cele mari ale naturii pe care le trimite Dumnezeu pentru a răcori și a prefăce văzduhul. Deci dacă te duci pe acolo după câte o furtună, cum au fost cele din anii trecuți, vezi mii de arbori răsturnați cu rădăcinile în sus, alții fărâmați în două, alții ruți jalnic, alții trântiți peste alții, ca și cum ar fi fost loviți în vreme de bătalie. Ce s-a întâmplat? Ei fiind sus, furtuna a fost mai puternică. S-au ținut ei tari, dar furtuna fiind mai tare decât dâșii i-a răsturnat și în chip jalnic i-a sfărâmat și i-a trântit pentru veșnicie la pământ.

Așa. Iar copacii care trăiesc prin gropi, pe la pârâie și pe la dosuri, când vin furtunile cele mari, ce le pasă lor? De abia își clatină puțin ramurile și își aduc și ei aminte că e vânt mare, dar unde? Pe coastă acolo sus, pe creastă trebuie să fie mare furtună. Lor nu le pasă, cresc liniștiți, furtuna nu îi supără decât foarte puțin, pentru că la poziția lor mai joasă sunt afară de primejdia furtunilor și a vânturilor.

Așa se întâmplă și cu oamenii care aleargă după dregătorii sau după trepte. Cu cât sunt mai sus, cu atât sunt mai în primejdie. Deci dacă cineva e chemat de darul lui Dumnezeu să fie la o dregătorie, cu mare sfială și frică de Dumnezeu să pășească, pentru că nu pășește decât spre loc de primejdie și de grijă. Iar dacă nu, toată sânguința lui să o pună să fugă tot mai

jos și la locul cel mai de jos va fi liniștit și afară de primejdie și de valurile și de furtunile ispitelor și ale nemulțumirilor și primejdiilor veacului de acum. Deci al treilea principiu pentru a-și liniști omul inima este totdeauna să caute locul cel mai de jos și cât mai de jos și să dorească să trăiască pe acest pământ până la sfârșitul vieții nebăgat în seamă și să cinstească pe aceia care sunt pe treptele cele mai înalte, să-i asculte, să se roage pentru ei, iar el pururea să fie mulțumit la locul de jos și așa își va afla pacea inimii cu sine și cu Dumnezeu.

Al patrulea principiu pentru dobândirea păcii inimii, după învățăturile sfinților părinți, este de **a se ruga omul în toată vremea să se facă voia lui Dumnezeu întru el și de a-și lăsa viața sufletului său să fie condusă de darul lui Dumnezeu.** Sau, mai bine zis, de a se lăsa omul în voia lui Dumnezeu în toate împrejurările, fie cele de întristare, fie de fericire, fie de necaz, totdeauna să aibă în mintea sa și dacă se poate și pe buzele sale cuvântul dumnezeiescului părinte Ioan Gură de Aur care l-a zis în cele mai de pe urmă, adică: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!” și: „Mulțumesc lui Dumnezeu pentru toate!”

Așadar omul care se lasă în voia lui Dumnezeu zice în inima sa așa când este necăjit: „Doamne, dacă este voia ta să fiu necăjit, să fiu! Slavă Ție! Dacă e voia Ta să fiu fericit, slavă Ție! Dacă e voia Ta să fiu sărac, mulțumesc Ție! Dacă e voia Ta să fiu bogat, slavă Ție! Dacă e voia ta să fiu bolnav sau sănătos, slavă Ție!” Deci în orice împrejurare a vieții el știe să mulțumească lui Dumnezeu și să se lase în voia lui

Dumnezeu. Și atunci inima unui om ca acesta, care dorește să facă totdeauna voia mai mult a altora decât a lui întru cele spre mântuire, care e mulțumit cu cele puține, strict necesare, în viață, care caută întotdeauna locul cel mai de jos în viață și care se lasă totdeauna în voia lui Dumnezeu și la cele de întristare și la cele de bucurie, se liniștește și este pusă la adăpost de multe valuri, de multe pagube, de multe scârbe și neașezări care se întâmplă împotriva celor care voiesc să-și facă voia lor, să dobândească avere multă, să fie la locul cel mai dintâi și mai de cinste și să nu se lase în voia lui Dumnezeu și, nădăjduind în priceperea și în voia lor, caută întotdeauna a-și face voia lor și a alerga după acele părute lor bune care nu le aduc decât tulburare și scârbe.

Aceste puține le-am spus mai întâi despre casa cea de gând a sufletului nostru, apoi despre inimă și despre pacea inimii noastre și, ajutând mila lui Dumnezeu, să nu uit nici eu acele puține pe care le-am vorbit în seara aceasta, ca și eu, păcătosul, aducându-mi aminte de ele, să nu greșesc lui Dumnezeu și să mă pot liniști în vreme de scârbe și de necaz. Amin.

MINUNILE MOȘULUI GHEORGHE LAZĂR

V-am mai vorbit și altădată de Moșul Gheorghe Lazăr². Eu țin foarte mult la el, că el l-a adus la

² Vezi *Ne vorbește Părintele Cleopa*, vol. 15, pag. 82.

mănăstire pe părintele meu stareț Ioanichie Moroi și acesta ne povestea viața lui.

Am fotografia lui Moșul Gheorghe și a ucenicilor lui, Părinții Atanasie și Chiril Păvălucă. Au fost doi frați: Atanasie și Chiril. Erau de la Brețcu, din județul Covasna, iar Moșul Gheorghe i-a adus la mănăstire, că el a adus mulți călugări din Ardeal încoace. Au venit la Mănăstirea Neamț cu 3000 de oi, că erau mocani mari din Ardeal și când i-a călugărit au primit numele de Atanasie și Chiril. După un timp, Chiril a plecat în Sfântul Munte și a cumpărat o chilie acolo. Că pe lângă oi aveau și câte 35 kilograme de bani de argint și de aur, așa de bogați erau.

Iar Atanasie a rămas la oi la Neamț și a umblat și el 38 de ani desculț cu capul gol. Am stat și eu la oi cu dânsul. Eram amândoi cu oile și eu eram cu cele cu miei și el era cu sterpele. El mânca seara, la apusul soarelui și nu dormea nici o dată pe laiță, numai pe scaun. Eu cel puțin aveam colibă și dormeam jos. El nu, numai pe scaun. Și avea un măgar și pe măgar avea un scaun de fier, care se deschidea și stătea pe el. Și avea o sarică cu cruce în frunte și zicea Psaltirea până adormea, că o știa pe de rost. O dată i-am zis:

– Părinte, în seara asta nu ți-e scaunul aici, uite, ai să dormi și sfinția ta jos.

– Cred că nu dorm, ia adu toporul încoace.

A luat toporul și a tăiat patru pari de alun, i-a ascuțit și i-a bătut. Apoi a luat crengi de alun și le-a împletit cu cei patru pari și a făcut un scaun.

– Iaca scaun. Crezi că totdeauna am purtat scaun de fier?

Și pe scaunul acela de alun a adormit zicând Psaltirea.

V-am adus poza ca să aveți o imagine. Aici sunt frații în fotografie când i-a călugărit întâi.

Acesta în mijloc e Moșul Gheorghe, iar acesta care-l vedeți călugăr tânăr este Părintele Atanasie care, după ce s-a întâlnit cu Moșul Gheorghe, s-a descălțat și a mers și el cu capul gol. Și m-am descălțat și eu oleacă, fără voia starețului meu, Părintele Ioanichie, și am început iarna să umblu desculț după el. Nu mai puteam de frig. A aflat starețul, m-a chemat la el, mi-a dat canon.

– Cine ți-a dat voie, cutare...?

– Dar Moșul Gheorghe cum a mers?

Minte de copil. Eram frate. M-a pedepsit starețul și mi-a zis:

– Moșul Gheorghe avea darul lui.

Îl cunoștea starețul că fusese cu el la Ierusalim și la Sfântul Munte.

Moșul Gheorghe Lazăr, săracul. Zicea:

– Drăguță, să nu te gândești decât la iad și la moarte. Să nu te gândești la nimica, decât că vine moartea și iadul. Că dacă te gândești la iad, nu ajungi în iad.

Aici la noi, pe vârful Muntelui Tăciunele, este o groapă. Când venea pe aici, el acolo citea toată ziua Psaltirea, apoi seara cobora devale să-i dai o feliuță de pâine și varză verde și o căniță de apă. Asta era toată mâncarea lui. Și când îi spui la unul de ce nu postește: „N-am putut”. Dar de ce nu murea acela? Desculț cu capul gol și iarna și vara.

El mergea din sat în sat plângând și zicând Psaltirea, că o știa toată pe de rost. Și unde ajungea, oamenii erau toți după el. A venit odată la iarmaroc în Târgu Neamț într-o luni și l-au suit oamenii într-o căruță să țină predică. Nu a mai vândut nimeni în ziua aceea. Ținând predică acolo și învățând oamenii, tot iarmarocul a venit la Moșul Gheorghe. Și s-a întâmplat atunci că o evreică tânără nu putea naște, era prima dată, când trebuia să nască primul copil, și era gata să moară. Au venit o mulțime de doctori, că zicea că nu mai poate, moare. Nu mai putea nici răcni și zicea că moare. Au venit evreii la Moșul Gheorghe:

– Moșu' Gheorghe, noi suntem evrei.

– Dar drăguță, ce ai?

– Moare fata noastră. Hai la noi că gata, doctorul a spus că nu mai are ce-i face, moare fata noastră.

– Drăguță, lasă să termin predica.

– Moșu' Gheorghe, acum moare, chiar acum moare.

– Nu moare până nu vin eu.

Și au stat și au așteptat până a terminat predica, apoi s-a luat un cârd de evrei după el. Zice:

– Dar vă botezați?

– Toți ne botezăm dacă trăiește fata, că numai pe aceea o avem.

Boierul era bogat, om voinic. Când au ajuns acolo, un cârd de evrei pe lângă ea, ea era mai moartă, nu mai putea, gata, stăteau pe lângă dânsa. Dar Moșul Gheorghe, când a deschis ușa, a strigat:

– Hai, deschide-te cu Dumnezeu și cu Maica Domnului.

Tot atunci a și născut. A venit și i-a făcut cruce pe cap și a spus:

– Să fie al lui Hristos.

Și s-a făcut sănătoasă și s-a botezat și ea și copilul și i-a pus numele Gheorghe, după Moșul Gheorghe. S-au botezat atunci 5-6 familii de evrei în Târgu Neamț.

Și când îl vedeau pe Moșul Gheorghe:

– Moșu' Gheorghe, hai să te încălzești olecuță.

Unul dintre ei era brutar și știi că se trage jăratecul de la pâine în față. Moșul Gheorghe era cu picioarele înghețate, că mergea prin ger și le ținea și suflecate până la genunchi.

– Moșu' Gheorghe, ai să mori de frig! Hai să te încălzești oleacă.

S-a dus acolo:

– Drăguță, ia dă un scaun!

Jăratecul era de o palmă și a pus picioarele pe jăratec desculț.

– Vai, Moșu' Gheorghe, arzi!

– Lasă, drăguță, să se încălzească.

A ieșit apă din picioarele lui și a stins focul. Și ziceau evreii:

– La Moșul Gheorghe nici gerul, nici focul nu au ce-i face.

El a oprit trenul la Pașcani pe linie și la Piatra Olt. Aici în Pașcani se pusese linie nouă, care făcea legătura între București și Burdujeni, că acolo era ultima stație. Și când au pus trenul, un biet ceferist din acesta care mână locomotiva, mecanic, l-a primit pe moșul în locomotiva lui. Erau locomotive din cele mari nu din acestea, dacă ați apucat din acelea cu aburi. Mecanicul l-a primit în locomotivă și el zicea Psaltirea tot timpul. I-a dat un scăunel acolo, dar a venit un controlor, din aceia care cer bilet. Vine și la el:

– Moșule, biletul!

– *Doamne, auzi rugăciunea mea și strigarea mea...*

– Moșule, biletul!

– *Miluieste-mă, Dumnezeule...*

– Moșule, biletul!

Dar el zicea în continuare psalmi. Și zice controlorul către mecanic:

– Ce-i cu nebunul ăsta aici?

– Nu-i nebun. Nu te purta rău cu el.

– Dar nu vrea să dea biletul.

– De unde bilet, că acesta zice psalmi zi și noapte?

Și zice atunci controlorul:

– Dă-te jos, moșule, unde ți-e biletul?

Și mai erau două-trei minute să plece trenul. Și a zis Moșul Gheorghe:

– Drăguță, stați aici cu Dumnezeu și cu Maica Domnului, că mă dau jos!

S-a dat jos și a luat-o pe linie înaintea trenului.

– E nebun, merge pe linie.

Când să pornească locomotiva, pornește-o, dacă poți, că el a zis: „Stați, drăguță, aici!”

– Ce-i, mă?

– N-ai auzit ce-a zis moșneagul? „Stați, drăguță, că mă duc!”

– Ce, mă, dar tu ții cu dânsul? a zis controlorul către mecanic.

Că mecanicul îl ducea până la Burdujeni întotdeauna, gratuit. Se suie alt mecanic.

– Nu merge locomotiva!

Se suie un șef inginer.

– Nu merge!

– Măi, adu altă locomotivă, asta-i fermecată de moșneag!

Au adus o locomotivă nouă din depou.

– Nu merge!

De la București striga:

– Măi, e întârziere la Pașcani două-trei ore.

Moșneagul s-a dus zicând psalmi. Și i-a zis mecanicul controlorului:

– Domnule, dacă n-aduci moșneagul înapoi, aici stai zece ani. Ai auzit ce-a spus: „Drăguță, stați aici, că eu mă duc”.

A trimis doi oameni călări pe linia trenului. La câțiva kilometri l-au găsit, el zicea rugăciuni.

– Moșule, hai înapoi că nu merge trenul.

– Iaca merg, drăguță!

– Dar moșule, iaca avem cai cu șei, că avem multă întârziere.

– Drăguță, eu în viața mea n-am mers pe cal, numai pe jos.

Și a luat-o pe jos. Aceia mergeau cu caii și el mergea pe jos zicând psalmi. Când a ajuns la Pașcani, se strânsese multă lume:

– Hai să vezi un bătrân care a oprit trenul pe linie.

Și s-a adunat lume multă-multă. Au venit oamenii în jurul lui.

– Stați, drăguță, ce vă minunați că a oprit Dumnezeu un tren? Nu ne-a spus în Evanghelie: *De veți avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui aceluia: Ia-te de aici și du-te în mare. Și câți sfinți n-au mutat munții cu rugăciunea? Uite, Sfântul Marcu de la Muntele Fracesc, Sfântul Ioachim al Ierusalimului, apoi argintarul din Alexandria. Toți au mutat munții cu rugăciunea. Vă minunați că a oprit Dumnezeu trenul? Că Dumnezeu poate să oprească și soarele, cum l-a oprit pe timpul lui Isus al lui Navi, că a stat soarele șase ore, până a biruit pe amaleciți.*

Și le-a ținut o predică...

– Hai, moșule, dezleagă trenul!

– Nu, stăi drăguță, să predic la oamenii ăștia!

Și aceia nu mai puteau răbda, dar se temeau că se supără și pe urmă nu mai dezleagă trenul. Pe urmă au zis:

– Hai, moșule, hai. Nu ești obosit, moșule? Hai la wagon-lit, adică la vagoane care au dormitoare.

– Nu, drăguță, eu în locomotivă, acolo o să stau.

– Dar să aducem o locomotivă nouă?

– Nu, nu, pe aceea veche.

Au adus-o înapoi pe aceea și i-au pus acolo un scăunel. Dar aceia mari nu se purtau rău:

– Moșule, dă drumul la tren, că uite ce, ne cheamă de la București, e întârziere, cutare...

S-a suit acolo, a luat Psaltirea și a zis:

– Hai, drăguță, să mergem cu Dumnezeu și cu Maica Domnului.

Și a zburat trenul. Acesta-i Moșul Gheorghe.

Tot așa a făcut la Piatra Olt. La Piatra Olt a vrut să se dea jos că avea de luat o carte de la un om. Acolo era haltă și aceia cu trenul nu opreau la haltă dacă nu erau oameni. Le-a zis Moșul Gheorghe:

– Uite, drăguță, oprește oleacă că e aici o casă și trebuie să iau o carte.

– Moșule, dar nu oprim noi trenul pentru cartea dumneata, numai dacă sunt oameni, dar nu-s oameni.

– Dacă nu vreți să opriți, stați aici, drăguță, că mă duc să-mi aduc cartea.

A stat trenul pe loc. S-a dat jos și și-a adus cartea. Când a venit cu cartea:

– Hai, moșule, că a stat trenul.

– Dar numai atât am avut nevoie: să-mi iau cartea. Hai că om merge!

Acesta era Moșul Gheorghe Lazăr, care mânca o dată în zi la apusul soarelui, iar în Postul Mare, săptămâna întâi și săptămâna de la Florii până la Paști nu gusta nimic, numai citea Psaltirea.

DESPRE PAZA DE PRIMEJDII

Cel înțelept vede primejdia și se ascunde, iar cel simplu trece mai departe și suferă (Prov. 22, 3).

Oare pentru care pricină Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după ce a auzit că Marele Prooroc Ioan Botezătorul a fost prins, El a lăsat Iudeea și a plecat în ținutul Galileii? Oare i-a fost frică lui Iisus Hristos de Irod, că Îl va prinde ca și pe Ioan și îl va duce în temniță? Oare nu putea Hristos, Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru, să-l piardă și pe Irod și pe toată oștirea lui într-o clipă de vreme? Și cum s-ar fi putut teme de om Acela de care se cutremură cerul și pământul și de care se înfricoșează serafimii și heruvimii și toate puterile cerești și cele de pe pământ și cele dedesubt (Filip. 2, 10)?

Dar atunci se pune întrebarea: care a fost pricina că Mântuitorul, după prinderea Sfântului Ioan Botezătorul, a părăsit Iudeea și a mers în Galileea? Iată pricina: Plecarea Mântuitorului nostru din Iudeea în Galileea după prinderea lui Ioan Botezătorul s-a făcut spre a noastră învățătură. Mântuitorul nostru de atâtea ori a învățat pe ucenicii Săi să se ferească din calea primejdiilor și de vrăjmași. Uneori le zicea: *Păziți-vă de oameni, căci își vor pune pe voi mâinile*

și vă vor da pe mâna sinedriștilor și în sinagogle lor vă vor bate (Matei 10, 17). Iar altădată tot în această privință le zicea: *Când vă vor goni pe voi dintr-o cetate fugiți în cealaltă (Matei 10, 23).* Deci Mântuitorul nostru Iisus Hristos se duce din Iudeea în Galileea ca să ne dea nouă pildă și cu lucrul, nu numai cu cuvântul, că trebuie a ne păzi noi de primejdii spre a da loc mâniei celor ce ne prigonesc pe noi, ferindu-ne de acolo unde putem a avea primejdie sufletului nostru sau vieții.

În Sfânta Evanghelie de astăzi sunt încă și alte pricini pentru care Mântuitorul a mers din Iudeea în Galileea. Dar noi în predica cea de azi ne vom ocupa mai mult de pricina arătată mai sus, adică vom vorbi mai pe larg despre paza de primejdii. Despre acest lucru Sfânta și dumnezeiasca Scriptură și în alt loc ne învață, zicând: *Mergi, poporul meu, încuie ușa ta, ascunde-te puțin, câtuși de cât, până va trece mânia Domnului (Isaia 26, 20).* Așadar, frații mei, dacă vom călători cu mintea noastră prin dumnezeiasca Scriptură, vom găsi multe pilde despre aleșii și sfinții lui Dumnezeu care în viața lor de pe pământ s-au ferit din calea primejdiilor. Așa vedem că Avraam când a mers în Gherara, văzând că Sara, femeia sa, era foarte frumoasă la chip, spre a se păzi de primejdia morții, căci se temea să nu-l ucidă pe el oamenii din cetăți spre a-i lua pe soția lui, a zis că Sara este soră, nu soție a lui. Dar Preabunul Dumnezeu care apără pe aleșii Săi, trimițând un înger la împăratul Abimelec care luase pe soția lui Avraam, i-a zis să nu se atingă de Sara, că este soție a lui Avraam și soție de prooroc

și așa a izbăvit pe Avraam de primejdia morții (Facerea 20, 18).

Așa vedem că Iacob, înțelegând de la mama sa că fratele său Isav avea să-l omoare pe el din zavistie că a luat binecuvântarea tatălui său, a fugit din fața fratelui său în Mesopotamia la Laban, fratele mamei sale, în Haran (Fac. 27, 41-45). Așa Moise, văzând că s-a descoperit uciderea ce făcuse egipteanului și înțelegând că Faraon căuta să-l ucidă pe el pentru fapta aceasta, a fugit de la fața lui Faraon și s-a dus în pustiu Madianului unde s-a căsătorit și de unde a fost chemat de Dumnezeu spre a fi povățuitorul lui Israil (Ieșire 2, 14-25).

Dar preafericitul Prooroc și împărat David câtă vreme a fugit și s-a ascuns de furia împăratului Saul care îl zavistua pe el și căuta să-l omoare? Cine vrea să știe pe larg despre această îndelungată prigoană a lui David și despre fuga lui de primejdiile care îl amenințau din partea lui Saul să citească în Sfânta Scriptură la I Împărați 20, 1; 3, 32; 41; 21, 1-10; 22, 5-18; 23, 1-8; 27, 1-7 ș.a.

Încă și Marele Prooroc al lui Dumnezeu Ilie, cel ce sufla cu foc, care de trei ori cu rugăciunea a coborât foc din cer și a încuiat și a descuiat cerul cu rugăciunea sa către Dumnezeu, au nu a fugit și el de furia Isabelei care căuta să-l omoare pe el? Auzi ce spune dumnezeiesca Scriptură în această privință: *Și a spus Ahab Isabelei, femeii sale, câte a făcut Ilie și cum a ucis pe proorocii cei mincinoși cu sabia. Și a trimis Isabela la Ilie și a zis: Tu ești Ilie și eu Isabela, așa să-mi facă mie dumnezeii și așa să-mi adauge, că*

măine în acest ceas voi pune sufletul tău ca sufletul unuia dintre aceia. Și s-a temut Ilie și sculându-se, s-a dus unde îl trăgea inima, și a venit în Virsava în pământul Iudeii, și și-a lăsat sluga sa acolo. Și a mers el în pustie cale de o zi și a venit și a șezut sub un ienupăr, și a cerut moarte sufletului său, și a zis: Destul este mie acum, Doamne! Ia sufletul meu de la mine, că nu sunt eu mai bun decât părinții mei. Și după ce Dumnezeu l-a mângâiat și l-a hrănit prin mijlocirea îngerului Său, a mers în puterea mâncării aceleia 40 de zile și 40 de nopți până la muntele Horeb (III Împ. 19, 1-9).

Dar după ce am arătat aici puține pilde despre aleșii și sfinții lui Dumnezeu cei mai înainte de Legea Veche și cei din Legea Veche, este de cuviință să trecem cu cuvântul nostru și în Legea Darului Evangheliei și să vedem cum Însuși Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos chiar de la nașterea Sa ne-a dat nouă pildă că este bine a ne feri de primejdia morții. El chiar din scutece a fugit de furia lui Irod care căuta să-L piardă. Auzi ce zice dumnezeiasca Evanghelie despre acest adevăr: *După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până îți voi spune ție, fiindcă Irod are să caute pruncul ca să-L ucidă. Și Iosif s-a sculat, a luat noaptea pruncul și pe mama Lui și a plecat în Egipt (Matei 2, 13-14).*

La fel și dumnezeieștii apostoli, având învățătura dată lor de la Domnul în această privință, se ascundeau și se păzeau de primejdii și de la fața

acelora ce căutau să le facă lor rău. Acest lucru ni-l arată nouă dumnezeiasca Scriptură când zice: *Și fiind seară în ziua aceea întâi a săptămânii (Duminică) și ușile fiind încuiate unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijloc și le-a zis: Pace vouă!* (Ioan 20, 19). Dar cine va putea spune prigoanele și suferințele Marelui Apostol Pavel și de câte ori s-a ferit el de primejdiile care îl amenințau din toate părțile, pe uscat și pe mare? Oare nu a primit el poruncă de la Însuși Mântuitorul să se ferească de ura și furia iudeilor când a venit în Ierusalim? Iată ce mărturisește el despre acest adevăr: *Și s-a întâmplat când m-am întors în Ierusalim și mă rugam în templu să fiu în extaz (uimire) și să-L văd (pe Domnul) zicându-mi: Grăbește-te și ieși în grabă din Ierusalim pentru că nu vor primi mărturisirea ta despre Mine* (Fapte 22, 17-18).

Iar când cei 40 de iudei se sfătuiseră cu jurământ că nu vor mânca până nu vor omorî pe Pavel Apostolul și a fost înștiințat Marele Pavel de acest plan al lor prin fiul surorii sale, el îndată a luat măsuri de a se păzi de primejdia morții care îl amenința, căci a trimis pe nepotul său la comandantul militar să-i spună despre planul celor ce voiau să-l ucidă pe el și așa a înlăturat primejdia morții sale, deoarece comandantul militar l-a trimis sub mare pază la procuratorul roman Felix (Fapte 23, 12-14, 16, 25).

Dar sfinții ierarhi și mărturisitori ai Bisericii lui Hristos câte chinuri au suferit pentru dragostea lui Hristos și apărarea dreptei credințe? Și de câte ori, fiind amenințați cu închisori și cu băți și cu moarte,

s-au ferit pe cât au putut de primejdii și de vrăjmașii lor care căutau în tot chipul să-i piardă pe ei? Cine nu știe de necazurile și de viața cea zbuciumată și de prigoanele cele îndelungate pe care le-a răbdat Marele Ierarh al lui Hristos Atanasie al Alexandriei, care de cinci ori a fost scos din scaunul său și exilat de blestemații arieni și care vreme de 46 de ani numai în prigoane și în primejdii a petrecut pentru mărturisirea dreptei credințe în adevăratul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos? Oare nu se ferea el pururea de primejdiile cele din partea arienilor? Oare n-a fugit el la Roma căutând scăpare și ajutor de la împăratul Constans și de la papa, unde trei ani a petrecut până la anul 344 când Sinodul din Sardica i-a recunoscut nevinovăția lui?

Oare nu a scăpat el din biserica înconjurată de armată care voia să-l prindă? Și el îmbrăcându-se la față cu broboadă femeiască și fiind noapte și amestecându-se cu clerici și acoperindu-și fața sa, oare nu a fugit în pustiu fiind urmărit de ostașii blestematului Iulian apostatul? Oare nu a stat el ascuns în mormântul tatălui său de furia împăratului Valens care părtinea arienilor? Și cine va spune prigoanele acestui mare stâlp al Bisericii lui Hristos și de câte ori a fost el nevoit a se ascunde din fața primejdiilor care le-a avut din partea arienilor și a eusebienilor și a altor eretici și vrăjmași ai dreptei credințe? Cine vrea să cunoască pe larg acest lucru să citească la viața sfântului în 18 zile ale lunii ianuarie.

Dar Sfântul Gherman, Patriarhul Constantinopolului, fiind izgonit de blestematul împărat iconoclast

Leon Isaurul, nu s-a dus oare și a stat ascuns în casa părinților săi de la Platanion, unde a plâns mult starea cea jalnică a prigoanei Bisericii din acea vreme și unde a și murit la anul 733 în 12 zile ale lunii mai?

Așa vedem și pe dumnezeiescul Părinte Maxim Mărturisitorul care, văzând primejdia ce venea asupra sa din partea monotehiților, a lăsat curtea împăratului Heraclie și s-a dus în Hrisopulos, a îmbrăcat schima monahală și în singurătate se ruga lui Dumnezeu pentru furtuna ce se abătuse asupra Bisericii drept-măritoare din partea acestor blestemați eretici care trăseseră pe împărați de partea lor. Și iarăși văzând că ereticii mai sus amintiți întindeau mereu curse pretutindeni, a fugit și s-a ascuns în pustiu în Africa și până la sfârșit a suferit prigoane și primejdii pentru dreapta credință, după cum se vede scris în viața lui din 21 ianuarie.

Iar alții din sfinții lui Dumnezeu au fugit nu numai de primejdiile cele ce le amenințau viața, ci și mai mult au fugit de primejdiile ce le amenințau mântuirea sufletului. Așa Sfântul Ilarion cel Mare, unul din marii luminători ai lumii, temându-se de onorurile și de marea cinste ce îi aduceau oamenii pentru viața lui cea sfântă și minunile ce le făcea cu puterea lui Hristos, a fugit de la locul său în pustiile Alexandriei și s-a ascuns în pustiu în Oasim. Oare n-a fugit el și s-a ascuns de ostașii înarmați trimiși de blestematul împărat Iulian apostatul spre a-l ucide pentru insulta ce a adus acest sfânt blestematului zeu Marnas? Apoi după un an s-a retras într-o insulă pustie mai depărtată și de acolo a luat drumul Liviei și

al Siciliei. Apoi, temându-se să nu fie cunoscut de cineva din Răsărit, s-a ascuns într-alt loc singuratic unde lucra coșuri și vânzându-le își cumpăra cele de hrană și vindeca mulți bolnavi cu rugăciunea. Iar văzând că și aici a devenit cunoscut și slăvit de oameni care îl cinsteau ca pe un prooroc, a fugit de acolo de primejdia slavei deșarte și s-a dus în Dalmația, apoi în Cipru, unde a făcut mari minuni și a vindecat pe mulți îndrăciți cu rugăciunea și cu semnul Sfintei Cruci. Și văzând că și acolo se face cunoscut și slăvit de oameni, s-a retras la un loc pustiu și sălbatic la 12 mile de mare, unde a și adormit în Domnul în vârstă de 80 de ani la anul 371.

Așa vedem pe Cuviosul Martinian că a fugit toată viața sa pentru a nu-și pierde curăția trupului și mântuirea sufletului său (vezi viața sfântului la 13 februarie). Așa Sfântul Iosif, scriitorul de cântări, văzând primejdia năvălirii barbarilor în insula Sicilia, care veneau din Africa și pustiau totul în cale, a fugit în Grecia și s-a făcut călugăr la Mănăstirea Mântuitorului numită Latranus din Tesalonic, unde a fost hirotonit preot, apoi de acolo a plecat la Constantinopol, dar văzând că și acolo împăratul Leon Armeanul a pornit persecuția împotriva sfintelor icoane, a fugit de acolo la Roma și apoi din nou la Constantinopol, unde a scris multe imnuri de laudă lui Dumnezeu și sfinților Săi, prin care a atras iarăși asupra sa ura ereticilor iconoclaști care l-au exilat în Herson prin împăratul Teofil iconomahul, de unde a fost chemat de patriarhul Ignatie care l-a făcut schevofilax, adică păzitor al vaselor sfinte ale mării

biserici, unde a adormit în Domnul în anul 883 în aprilie.

Dar cine va povesti câte prigoane și primejdii a suferit Sfântul Dionisie, arhiepiscopul Alexandriei, din partea împăratului Deciu, care a pornit persecuție generală asupra creștinilor, și cum în acea vreme mulțime mare de creștini de prin orașe și sate fugeau și se ascundeau prin munți, prin păduri, prin locuri pustii și neumblate? Căci la începutul anului 250 edictele cele sângeroase ale tiranului Deciu au fost publicate și la Alexandria, iar Sfântul Dionisie, episcopul Alexandriei, a căzut prizonier cu o mare mulțime de creștini pe care ostașii tiranului îi aduseseră la orașul Taposiris. Dar o trupă bine organizată de țărani creștini, aflând de cele ce se făcuseră, au luat arme în mâini și au alergat în ajutorul episcopului lor. Deci au ieșit înaintea persecutorilor, iar aceștia, văzând mulțimea celor ce veneau, au fugit de frică și au lăsat în mâinile lor pe prizonieri. Atunci creștinii au ridicat repede din mijloc pe episcop, care aștepta moartea cea silnică, și l-au silit să fugă și să se ascundă din fața primejdiei în care se găsea. Și așa sfântul a fugit și s-a ascuns multă vreme până la sfârșitul persecuției în pustia Libiei.

În cele de până aici am adus atâtea mărturii de la sfinții și aleșii lui Dumnezeu care au trăit înainte de lege, în Legea Veche și în Legea Darului Evangheliei lui Hristos, care în diferite locuri și vremi au fugit și s-au ferit de primejdiile oamenilor răi, de prigoane și au dat loc mâniei și răzbunării ce era asupra lor. Oare care au fost pricinile binecuvântate de Dumnezeu

pentru care acești sfinți fugeau și se păzeau din calea primejdiilor și a morții? La această întrebare vom răspunde că două pricini binecuvântate au fost în această privință. Întâi că însăși dumnezeiasca Scriptură și învățătura Mântuitorului din Sfânta Sa Evanghelie i-a învățat pe ei să facă acest lucru. Iar al doilea că ferirea și paza noastră din fața primejdiilor este întemeiată pe porunca dragostei de care toată Legea și proorocii atârnă (Matei 22, 40).

Iată o pildă: dacă eu sunt amenințat de o primejdie sau chiar cu moarte din partea unui om care se silește să-mi vatăme trupul sau sufletul meu și eu nu voiesc să fug din fața lui și stau întărit și nemișcat, atunci eu mă fac sminteală omului acela. Și eu poate mă folosesc din vătămarea aceluia pentru bărbăția și răbdarea mea, dar acela se vatămă pe sine și se face pe sine vrednic de muncă. Deci când nu voiesc să fug de primejdia ce îmi stă înaintea din partea celui ce mă urăște și vrea să mă vatăme sau să mă omoare, atunci cum iubesc pe fratele meu ca pe sine? Ci arătat este că mă iubesc pe sine mai mult decât pe acela care îmi voiește răul sau mă lenevesc și nu bag în seamă mântuirea aceluia și prin aceasta nu bag în seamă porunca apostolească care zice: *Nimeni al său să nu caute, ci fiecare pe ale aproapelui* (I Cor. 10, 24). Ba și mai mult că prin această nebăgare de seamă a mea stau împotriva Legii celei stăpânești care a rânduit zicând: *Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși* (Matei 22, 39). Deci arătat este că porunca feririi de primejdii și de prigoane se întărește pe porunca dragostei.

Iar îngăduirea în primejdii și în prigoane atunci când putem să ne ferim de ele este lepădare a dragostei, fiindcă se face aproapelui pricină de sminteală. Dar poate că va zice cineva: oare trebuia ca sfinții apostoli și alți dascăli ai Bisericii lui Hristos să fugă și să se ascundă prin pustii și să nu propovăduiască Evanghelia lui Hristos, spre a nu sminti pe iudei sau pe păgâni? Nicidecum nu trebuia să înceteze propovăduirea Evangheliei, căci Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos i-a trimis pe ei să predice Evanghelia la toată lumea, zicând: *Mergând în toată lumea propovăduiți Evanghelia la toată zidirea; cel ce va crede și se va boteza se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi* (Marcu 16, 15). Drept aceea mare nedreptate ar fi fost dacă, pentru răutatea celor ce se sminteau, apostolii ar fi încetat propovăduirea Evangheliei celei încredințate lor de Însuși Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Căci câți se sminteau, aceia nu erau vrednici de credință, nici de mântuire. Acest lucru îl arată Marele Apostol Pavel când iudeii se sminteau de predica Evangheliei lui Hristos. El nu lua în seamă această sminteală nedreaptă a lor, ci zicea: *Iar noi propovăduim pe Hristos cel Răstignit, evreilor adică sminteală, iar elinilor nebunie*.

Ascultă încă pentru aceasta și pe Însuși Domnul nostru Iisus Hristos. Când ucenicii lui ziceau către El că fariseii, auzind învățătura Lui, s-au smintit, atunci Mântuitorul, grăind, a răspuns către dânșii: *Lăsați-i pe ei, povățuitori orbi sunt ai orbilor* (Matei 15, 14). Deci smintească-se iudeii că eu propovăduiesc pe

Hristos cel Răstignit, lasă-i pe ei, nimic să nu-ți fie ție grijă de sminteala lor, căci povățuitori orbi sunt ai orbilor. Smintească-se cei răi și ereticii, fățarnicii, viclenii și mincinoșii, că eu propovăduiesc adevărul dreptei credințe. Lasă-i pe ei, nu trebuie să ai grijă de sminteala lor, că povățuitori orbi sunt orbilor.

Dar atunci cum stau lucrurile care am arătat mai sus că noi trebuie să ne ferim de primejdii spre a nu face sminteală celui ce voiește a ne face nouă rău? Iată cum: „La toate trebuie chibzuință și dreaptă socoteală, de vreme ce pe tot lucrul îl împodobește măsura” (Sfântul Isaac Sirul). Nu pe toate întâmplările le putem măsura cu aceeași măsură și cu aceeași cumpănă. Dumnezeuiescul părinte Ioan Gură de Aur zice: „Când vii în fața a două păcate și unul este prea mic, iar altul prea mare, atunci de ești prea silit fă păcatul cel mic, ca să nu-l faci pe cel mare”.

Eu trebuie să fug din calea primejdiei când această fugă a mea nu-mi vatămă mântuirea sufletului meu și mântuirea lui. Iar când fuga mea îmi aduce mie primejdia morții sufletului meu, adică îmi este în primejdie mântuirea mea, atunci nu trebuie a fugi și a mă ascunde, ci a sta tare în răbdare cu nădejdea la Dumnezeu și de a răbda până în sfârșit spre a mă mântui, după cum este scris: *Întru răbdarea voastră veți mântui sufletele voastre. Și iarăși: Cine va răbda până în sfârșit acela se va mântui*.

Iar dacă ferirea mea de primejdie nu-mi aduce mie primejdia nemântuirii sufletului meu, atunci se cuvine a căuta mai mult la folosul celui ce voiește a-mi face mie rău și pentru a nu-i face lui sminteală e bine

să mă feresc pe cât voi putea din fața lui. Aceasta o arată și dumnezeiescul Apostol Pavel către cei ce mâncau carne jertfită la idoli de față cu cei ce aveau știința lor slabă și socoteau că idolul este ceva. El le scrie corintenilor: *Știm că idolul nimic nu este în lume și că nu este alt Dumnezeu afară de unul ... ci nu toți au această știință* (adică de a socoti că idolul nu este nimic). Și apoi adaugă către cei ce socoteau pe idol a fi nimic: *Însă vedeți ca nu cumva slobozenia voastră aceasta să nu fie sminteală celor neputincioși. Pentru că dacă te va vedea cineva pe tine, cel ce ai știință, că șezi în capiște, au nu știința lui, fiind slabă, se va zidi spre a mânca cele jertfite idolilor?* Apoi, arătând cât de greu este păcatul acesta, zice: *Și va pieri fratele tău cel neputincios pentru știința sa, pentru care Hristos a murit* (I Cor. 8, 4-11).

Așadar, așa cum am zis mai sus: cât privește paza și ferirea noastră de primejdii, aceasta să fie cu bună chibzuință și dreaptă socoteală spre a nu aduce primejdia osândirii noastre în cele spre mântuire, dar nici sminteala aceluia ce ne prigonește pe noi. Și aceasta o vom face atunci când vom socoti că paza de primejdii o facem numai după porunca cea dată nouă de Domnul și nu spre a tăgădui înaintea oamenilor mărturisirea dreptei credințe în Hristos și când vom socoti că paza noastră de primejdii nu ne aduce nouă paguba mântuirii sufletului nostru, ci mai ales prin aceasta ne vom sili a nu face sminteală spre pierzarea celui ce ne prigonește pe noi.

Iar acum spre lămurirea celor ce am vorbit astăzi în acest cuvânt vom spune spre încheiere o învățătură

a unui sfânt părinte al Patericului, care în această privință zice așa: „Când vei vedea vreodată întărâtarea, tulburarea și venirea păgânilor asupra creștinilor, atunci fugi tu și te ascunde cât vei putea; iar să nu te dai în mâinile păgânilor muncitori, părându-ți-se ție că mare lucru și bun vei face de te vei da singur în mâinile lor. Că Dumnezeu nu voiește de la noi cele ce sunt mai presus de noi și de puțința noastră. Măcar de găsești undeva scris că unii din sfinții mucenici singuri și de bună voie se duceau și se dădeau pe sine în mâinile prigonitorilor, dar aceia prin oarecare descoperire dumnezeiască făceau aceasta. Iar tu, când ți se va întâmpla fără voia ta să cazi cumva în mâinile păgânilor prigonitori, atunci cu bună nădejde la Domnul nostru Iisus Hristos să rabzi vitejește toate ispitele și muncile ce ți se vor întâmpla, până la moarte. Iar cela ce nu fuge de ispite, ci se dă singur de bună voia sa într-însele, acela piere într-însele. Că noi avem poruncă să ne ferim de ispite după cât vom putea și să ne rugăm de-a pururea lui Dumnezeu zicând: «Doamne, nu ne duce pe noi în ispite»” (Vezi *Pateric*, cap. 11, Despre răbdare, București, 1828).

Iată ați auzit atât de clar și luminat învățătură de la Sfinții Părinți în ce chip este datoria noastră a ne păzi de primejdii și de ispite în viața noastră. Întâi că suntem datori a ne feri după a noastră puțință din calea primejdiilor după porunca Mântuitorului care a zis: *Păziți-vă de oameni* și ne-a poruncit nouă a ne ruga să nu cădem în ispite. Al doilea că suntem datori a ne păzi de primejdie pentru a nu fi noi pricină de sminteală celui ce voiește a ne face nouă rău. Iar al

treilea: Dacă noi după putere ne vom păzi de primejdie și fără de voia noastră va îngădui Dumnezeu să cădem în vreo primejdie, atunci suntem datori să punem toată nădejdea noastră spre Dumnezeu și să răbdăm cu toată vitejia cugetului și a inimii noastre toate primejdiile și necazurile până la moartea noastră, spre mântuirea sufletelor noastre. Iar dacă noi vom păzi credința noastră dreaptă și nemișcată și poruncile lui Dumnezeu fără prihană și oarecare se va sminti de noi, nici o grijă să nu avem noi de acest lucru și să zicem în inima și cugetul nostru cuvântul Domnului: *Lasă-i pe ei, că povățuitori orbi sunt ai orbilor.*

Iar de vom vedea că lucrul nostru smintește pe fratele și noi, de îl vom lăsa, nici de credință nu ne lepădăm, nici Legea lui Dumnezeu nu o călcăm, atunci este bine să lăsăm lucrul acela, ca nu pe fratele să-l smintim. Deci ne trebuie mare chibzuință și dreaptă socoteală să facem bună deslușire între acelea ce sunt adevărate sminteli și acelea ce nu sunt sminteli, ca nu fără de socoteală să ne smintim pe noi și să smintim și pe alții.

Spre încheierea acestui cuvânt predici să rugăm pe Prea Înduratul nostru Mântuitor și pe Prea Curata sa Maică, ca împreună cu rugăciunile sfinților, să fim ajutați noi păcătoșii spre a cunoaște calea cea împărătească a mântuirii și a merge pe ea spre mântuirea sufletelor noastre. Amin.

CUVÂNT LA POGORÂREA SFÂNTULUI DUH

Astăzi Biserica Ortodoxă prăznuiește pe Preasfântul Duh, adică pogorârea Sfântului Duh peste sfinții ucenici și apostoli ai lui Iisus Hristos. Mai întâi trebuie să știți cine este Duhul Sfânt și apoi cele despre praznic. Duhul Sfânt este una din persoanele Preasfintei Treimi. Persoană sau Ipostas sau Față este același lucru. Duhul Sfânt este de o ființă, de o fire, de un scaun, de o voie și de o stăpânire cu Tatăl și cu Fiul. Duhul Sfânt este Acela care a lucrat la zidirea lumii și la facerea tuturor fapturilor văzute și nevăzute, împreună cu Tatăl și cu Fiul, după cum ați auzit că zice în Psaltire: *Cu cuvântul Domnului cerurile s-au întărit și cu duhul gurii Lui toată puterea lor.* De aici înțelegem clar și prea luminat că toată Sfânta Treime a lucrat la zidirea lumii, a celor văzute și a celor nevăzute.

Duhul Sfânt este Acela care a vorbit prin prooroci. El are chipul estimei³ Sale deosebit de al Tatălui și al Fiului după ipostas, nu după ființă. Pentru că Însuși Tatăl, pricina a toată dumnezeirea – și a Fiului și a Duhului Sfânt –, are chipul estimei Sale prin nenaștere, iar Fiul are nașterea cea mai înainte de toți vecii din Tatăl, și Duhul se deosebește cu chipul

³ Chipul estimei = modul de a fi.

estimei sale prin aceea că El nu are nici nenașterea Tatălui, nici nașterea cea mai presus de vreme a Fiului, ci El cu alt chip de estimă pornește din Tatăl, cu purcederea, cum auziți în Crez: „Care de la Tatăl purcede”.

Duhul Sfânt împreună cu Mântuitorul se numesc raze gemene ale Tatălui, pentru că mai înainte de toți vecii, odată cu nașterea cea mai presus de vreme a Fiului, purcede și El din Tatăl mai presus de vreme. Duhul Sfânt a binevoit de la începutul zidirii lumii și mai înainte de zidirea lumii să fie deasupra apelor. Auzi ce spune dumnezeiasca Scriptură: *Și întuneric era deasupra adâncului și Duhul lui Dumnezeu se purta deasupra apelor. Auzi: se purta.* În alt loc se scrie că *umbla* și în alt loc, în limba siriacă, se zice că *clocea* deasupra adâncurilor. Sau în altă traducere că *încălzea* deasupra adâncurilor. Deci găina când stă pe ouă, ori de zicem că încâlzește ouăle, ori că le clocește, ori că stă pe ouă, așa și Duhul lui Dumnezeu mai înainte de zidirea lumii clocea sau încălzea adâncurile, așa cum dogmatise Marele Vasile, Grigorie de Nyssa, dumnezeiescul Efrem Sirul și alții.

Deci prin această încalzire pe care o dădea Duhul Sfânt adâncului care era numai apă, că pământul nu era atunci și nu se vedea, a dat viață apelor și pământului, care era în apă, ca la zidire să nu se mai zică așa: Să scoată pământul viață sau să scoată apele viață sau să se facă întâi viață în pământ și în apă și apoi să scoată suflete vii, ci să zică așa: *să scoată apele suflete vii.* Dar de unde? Ce, au avut apele de la sine suflete vii? Nu, Doamne ferește! Că

atunci punem zidirea în locul Ziditorului. Ci Duhul lui Dumnezeu care a încălzit adâncurile a pus viața în ape și a dat viață la toate viețuitoarele care sunt în ape, pe pământ și în aer și în toate. Deci așa se înțelege la Scriptură, că lucrurile sunt prea adânci, dar sunt tâlcuite de dumnezeieștii părinți.

Duhul lui Dumnezeu a binevoit să se arate în multe feluri. Când a scos poporul lui Israel din Egipt, din mâna lui Faraon și din robia cea de 430 de ani, El s-a arătat ca un nor mergând înaintea taberei fiilor lui Israel. Că zice dumnezeiescul părinte Efrem Sirul: „Norul era chip al Duhului și marea era chip al apei” la botezul acela la care s-a botezat tot poporul lui Israel, cum zice marele apostol Pavel: *Au doar părinții noștri nu toți prin mare au trecut și prin nor s-au botezat și celelalte.*

Duhul Sfânt s-a arătat uneori în chip de porumbel, adică la Botezul Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, iar în ziua de astăzi s-a arătat mai vestit și mai arătat decât totdeauna din istoria lumii. De ce zice Evanghelia de astăzi că încă nu era Duh Sfânt? Și îndată răspunde: *Pentru că Iisus încă nu se proslăvise.* Iată ce vrea să zică aici Scriptura, nu că nu era Duh Sfânt, că nici n-a fost vreo vreme când n-a fost Duh Sfânt, că de când este Tatăl și Fiul, fără de vreme este și Duhul Sfânt, fără de început, de aceea și zice că nu era încă Duh Sfânt, adică încă nu s-a arătat așa de văzut și așa de simțit Duhul Sfânt, până nu s-a proslăvit Fiul Omului.

Dar când s-a proslăvit Fiul Omului? Când a șezut de-a dreapta mării întru cele înalte, de-a

dreapta dumnezeirii la locul său de totdeauna. Când a supt firea omenească până unde? Până de-a dreapta Tatălui. Atunci s-a proslăvit Fiul Omului când ce a fost stricat prin neascultare, a dres și a înnoit și a sfințit și a altoit firea noastră cea căzută și a dus-o nu în rai, ci în ceruri și mai presus de ceruri, de-a dreapta puterii, de-a dreapta măririi întru cele înalte. Și atunci când Hristos s-a supt cu tot cu trup la cer și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, atunci s-a proslăvit El pentru ascultarea sa. Căci ce spune la Filipeni? *Hristos Iisus s-a smerit pe sine, ascultător făcându-se până la moarte și moarte pe cruce.* Dar ce i-a adus această smerenie și ascultare? Auzi pe același apostol: *Pentru aceasta și Dumnezeu l-a proslăvit pe Dânsul și i-a dat Lui nume care este mai presus de tot numele, ca în numele lui Iisus Hristos tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt.* Deci acum a ajuns Hristos de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, în ziua de astăzi, acum i s-a dat nume mai presus de tot numele și slava pe care a avut-o mai înainte de toți vecii a luat-o în trup, nu ca mai înainte cu a sa ființă, că pururea era cu ființa sa.

Deci acum, când s-a proslăvit Fiul Omului, a trimis pe Preasfântul Duh, după cum a făgăduit la sfinții Săi ucenici și apostoli. Ce le-a spus? *Voi ședeți în Ierusalim până când vă veți îmbrăca cu putere de sus.* Și au stat dumnezeieștii apostoli zece zile în Ierusalim și în a zecea zi după Înălțarea Domnului, când Hristos s-a proslăvit de-a dreapta puterii, a trimis de acolo pe Preasfântul Duh, care de la Tatăl purcede. Dar de ce l-a trimis la zece zile și nu mai înainte? Iată

ce spun dumnezeieștii Părinți: La zece zile după Înălțarea lui Hristos s-a pogorât Duhul Sfânt, pentru că în taina iconomiei în trup a lui Hristos prin care s-a mântuit neamul omenesc, a fost de folos și cetelor îngerești, că auzi ce spune apostolul, că întru Iisus Hristos și întru taina iconomiei sale în trup aveau nevoie de înnoire și sfințire și cele de jos și cele de sus.

Deci mergând Mântuitorul nostru la Înălțare cu tot cu trup, s-a oprit în fiecare zi la câte o ceată de îngeri și le-a dat la toate cele nouă cete de îngeri câte o zi pentru mai multă îndumnezeire, sfințire și înnoire și apoi în ziua a zecea a stat de-a dreapta Tatălui și de acolo a trimis pe Preasfântul Duh ca să se pogoare peste Sfinții Săi ucenici și apostoli, să-i umple de sfințenie, de putere, de înțelepciune și de dar. Și cum a fost venirea Preasfântului Duh peste sfinții Săi apostoli? Ați auzit la Apostolul de astăzi că stând ucenicii acolo s-a făcut un sunet mare, ca o mișcare de vifor și de vânt mare venind cu sunet și s-au arătat limbi ca de foc și au stat pe fiecare dintre ei. Acolo era și Preasfânta Maica Domnului, după cum o vedeți în icoană, și dumnezeieștii săi ucenici.

Dar de ce spune Scriptura *ca de foc* și nu spune că s-au pogorât limbi de foc? Care e pricina că s-au pogorât *limbi ca de foc* și nu de foc? Știi de ce pune pe *ca înainte*? Ca să nu atribuim noi Duhului Sfânt materia. Să nu credem noi că Duhul Sfânt este un foc cum e lumânarea aceea pe care o vezi acolo sau cum vezi fel de fel de focuri. Că nu este foc material Duhul Sfânt, ci foc gânditor. Deși Dumnezeu nostru este foc mistuitor, dar nu este foc material, ci foc care nu se

vede și nu se simte și numai prin gândire se înțelege. Așadar s-au pogorât peste sfinții Săi apostoli nu limbi de foc, ci limbi ca de foc, având oarecare asemănare cu focul.

Și ce, care a fost pricina să se pogoare în acest fel, în chip de limbi? De ce nu a venit ca la Botezul Domnului, în chip de porumbel? Sau în chip de nor sau în alte feluri, că putea în tot felul, ca un Dumnezeu atotputernic? De ce vine el acum în chip de limbi? Știi de ce? Ca să arate că El este Dumnezeu cel atotputernic, de o ființă cu Tatăl și cu Fiul, care a amestecat limbile cândva. Ați auzit aseară la slava Vecerniei celei mari? Zice: „Limbile amestecându-se au pedepsit îndrăzneala celor ce făceau turn”. Pentru că până atunci, când au făcut turnul Babel de care ați auzit la școală, era o limbă și un neam în tot pământul și au cutezat oamenii să facă turn ca să nu-i mai ajungă pe ei potopul. Și aceasta a îndrăznit să o facă Nimrod, uriașul acela împărat al Babilonului, de la care a ieșit închinarea la idoli și urâciunea zidirii de turn.

Și a silit 71 de semînții să zidească la turn. Numai Ever cu patru mii de suflete n-au vrut să zidească și au fugit și s-au ascuns în munți. Și de aceea limba lor era mai neamestecată, limba lui Ever este cea mai veche limbă de sub cer, este limba lui Adam, care o mai știi oarecare evrei din Palestina, limba cea veche, aramaică. Se zice că e cea mai veche limbă pe care a vorbit-o strămoșul Adam, că numai lui Ever nu i-a amestecat Dumnezeu limba. El, când a zis Nimrod să zidească turn împotriva lui Dumnezeu,

știi ce a zis? „Cum o să zidim noi turn împotriva lui Dumnezeu, Care a acoperit cu apele potopului și cei mai mari munți din lume?”

Și n-a vrut Ever să se supună. Iar Nimrod a zis: „Cine nu va zidi turnul, acela imediat va muri cu moarte amară”. Și atunci unii de frică, alții din convingere au început să zidească turnul acela, ale cărui ruini până azi se văd și le cunosc și oamenii de știință care au umblat până acolo. Se află ruinele aceluia turn aproape de orașul Bagdad din Irak, vechea Babilonie între Eufrat și Tigru. Acolo a fost turnul Babel. Și au început să zidească la turn unii de frică, că se temeau de moarte, iar alții din convingere că pot face ceva împotriva lui Dumnezeu. Iată de atunci a ieșit maimuța din om, nu omul din maimuță, cum susțin unii. Așa spun dumnezeieștii părinți, citiți în Hronograf. Pentru că a zis atunci Sfânta Treime: „*Să ne pogorâm să le amestecăm lor limbile ca să nu poată să se mai înțeleagă om cu om. Și cine va cere var, altul să-i dea sabie. Și cine va cere căldare, altul să-i dea scara. Să nu mai poată zidi, să vadă că este un Dumnezeu care a făcut limbile omului*”.

Și celor care au zidit de frică și le părea rău că zidesc împotriva lui Dumnezeu, le-a amestecat numai limbile, iar celor care au zidit din convingere, că pot face împotriva lui Dumnezeu ceva, le-a amestecat și firea. Deodată s-au trezit cimpanzei fără coadă, maimuțe, urangutani, satiri, hipocentauri, toate dihăniile și urâciunile lumii. De ce? Când au vrut îngerii să se înalțe împotriva lui Dumnezeu, să se facă asemenea cu Dumnezeu, din îngeri luminați s-au făcut

draci întunecați, și cei ce erau în lumină și în strălucire s-au făcut întuneric. Iar când a vrut omul să facă turn împotriva lui Dumnezeu, din om l-a făcut maimuță și toate urâciunile pământului, cum le vedeți până în ziua de astăzi. Deci la unii le-a amestecat limba, iar la alții le-a amestecat firea și i-a făcut, cum îi vedeți până în ziua de astăzi, urâciunile pământului și de răs în tot pământul.

Deci să mergem mai departe. De aceea astăzi Duhul Sfânt se pogoară în chip de limbi de foc, pentru ca să arate că El este Acela care a amestecat limbile oamenilor să nu poată zidi împotriva lui Dumnezeu. Și auzi cum cântă Biserica: „Când S-a pogorât amestecând limbile, despărțit-a neamurile Cel Preaînalt, iar când S-a pogorât în chip de limbi de foc, într-o unire pe toți i-a chemat și într-un glas au slăvit pe Preasfântul Duh”. Ai auzit și aseară la slavă? Zice: „Atunci a stricat unirea cea rea împotriva lui Dumnezeu și acum prin limbi de foc a unit toate popoarele într-o singură limbă și o credință”. Că erau la praznicul Cincizecimii în Ierusalim bărbați iudei și libieni, și sirieni, și elamiți, și romani, și prozeliți, și greci, și arabi, și tot neamul de sub cer, și vorbeau doisprezece oameni galileeni, pescari, dar vorbeau în limba lor și ei auzeau fiecare om în limba sa măririle și slava lui Dumnezeu și predica Evangheliei. Și se minunau și ziceau: „Oare ce să fie acestea? Acești oameni neînvățați toți sunt de un neam, galileeni, și ei vorbesc în limba lor Evanghelia și noi o înțelegem în limba noastră”. Știi ce era? Era Duhul lui Dumnezeu care a amestecat atunci limbile acelor ce

faceau rău și acum a dat darul vorbirii în limbi ca să aducă la o credință în Hristos toate popoarele cele felurite la limbă, la credință și la neam.

Și unii din farisei și din iudei, plini de zavistie ca totdeauna, ziceau: „Asta-i treaba mustului dulce. S-au îmbătat aceștia, nu știu ce vorbesc”. Iar marele Apostol Petru, cel mai tare în credință și mai îndrăzneț, a ieșit în mijloc și a zis: „Bărbați galileeni, nu suntem beți, de abia e ceasul al treilea din zi (adică de abia era ora nouă dimineata, cum erau orele atunci). Nu suntem beți de vin, cum socotiți voi, ci astăzi în urechile voastre se împlinește proorocia lui Ioil Proorocul care a zis: *În zilele cele de apoi turna-voi din duhul meu peste tot trupul. Fetele voastre vedenii vor vedea și vor prooroci și robii și roabele mele vor vorbi în limbi și celelalte*. Și voi da o putere și duh și celelalte”. Și le-a spus: „Astăzi s-a împlinit proorocia, în ochii voștri. Toarnă Dumnezeu Duhul Lui acum peste noi și vorbim noi în toate limbile zidite sub cer ca să cunoașteți și să înțelegeți voi măcar din acest semn văzut și simțit al Duhului Sfânt, că aici nu-i lucrare de om, ci de Dumnezeu și de Duhul lui Dumnezeu”.

Dar oare de ce a fost nevoie de acest dar deosebit al vorbirii în limbi la începutul Bisericii? Și de ce nu mai este darul acesta în Biserică până astăzi? V-ați pus întrebarea? Iată ce spune dumnezeiescul Ioan Gură de Aur în cuvântul de la Cincizecime: „A fost prea nevoie la începutul Bisericii să se dea acest dar al Duhului Sfânt de a se vorbi în limbile toate, ca să cunoască toți că școala Duhului Sfânt nu se învață

pe bănci. Școala Preasfântului Duh se toarnă de sus în mintea celor care binevoiește Dumnezeu și-i alege. Și Dumnezeu poate înțelepți pe cei proști”. Se împlinește ceea ce a zis marele Pavel: *A ales Dumnezeu vasele cele slabe să rușineze pe cele înțelepte și pe cele tari. Și a ales Dumnezeu pe cele nebăgate în seamă ale lumii și celelalte, ca să arate că el nu are nevoie de școlile noastre. Când vrea să facă vreun far pentru mântuirea lumii sau vreo lucrare, El are nevoie de inimă curată, de credință sinceră și de suflete curate, care doresc mântuirea în mod sincer.*

Și de aceea Duhul lui Dumnezeu s-a vărsat din belșug peste acești pescari și oameni necărturari, ca să-i înțeleptească în școala aceasta mai presus de orice minte, ca să fie de folos, să predice Evanghelia până la marginile pământului și să facă minuni și puteri mari cu puterea lui Dumnezeu. Și de aceea a dat darul vorbirii în limbi, zice dumnezeiescul Ioan Gură de Aur, căci sunt semn pentru cei necredincioși. Că auzi ce spune în capitolul 14 al epistolei întâi către Corinteni: *Limbile sunt semn pentru cei necredincioși.* Pentru că toți cei ce erau la Cincizecime în Ierusalim din atâtea feluri de popoare, când auzeau din gura a doisprezece oameni simpli, proști, cum îi socotea lumea, că vorbesc în toate limbile de sub cer, cunoșteau cu dinadinsul că nu poate fi aici altceva decât numai lucrarea Duhului Sfânt: „Numai Duhul lui Dumnezeu este Cel ce mișcă mintea și limba acestora să vorbească în așa fel încât, vorbind ei într-o limbă, noi să înțelegem fiecare în limbile noastre măririle și slava lui Dumnezeu”. Iată pentru ce a dat

darul vorbirii în limbi înainte. Pentru ca să fie semn pentru oamenii necredincioși, ca măcar prin acest dar preasfințit și preavăzut să înțeleagă că apostolii nu sunt trimiși de oameni, ci sunt trimiși de Dumnezeu și să creadă în Iisus Hristos pe care îl propovăduiau ei cu atâta putere și convingere.

Frați creștini, Duhul lui Dumnezeu este Duhul cel Preabun, cel Preasfânt, cel Atotputernic, cel Atotpronator, cel Preaînțelept, și toate însușirile care se atribuie lui Dumnezeu Tatăl și toate cele ce i se atribuie lui Dumnezeu Fiul le are la fel după ființă. Numai după ipostas se deosebește cu chipul estimei, însă toate celelalte însușiri le are la fel cu Tatăl și cu Fiul, după cum arată dumnezeieștii teologi. Se numește Duhul acesta Duhul Preabun, Duhul cel Preasfânt care luminează pe tot omul care vine în lume. Este Duhul care aduce lumină gânditoare la tot omul care se botează în numele Preasfintei Treimi și care vine în lume. Dar oare pe acest duh al luminii și al sfințeniei cu ce îl întunecăm noi, păcătoșii? Cu ce îl gonim noi de la noi? Oare poate sta el la un loc cu întunericul? Nu. Prin ce supărăm noi și întristăm pe Duhul Sfânt și prin ce îl gonim de la noi? Știți prin ce? Prin păcate. Și mai cu seamă prin păcatele de moarte. Noi gonim pe Duhul lui Dumnezeu de la noi prin păcatele noastre.

Noi de la dumnezeiescul Botez suntem biserică a Dumnezeului celui viu. Nu zice Pavel așa? *Voi sunteți biserica Dumnezeului celui viu și mădulare din parte ale lui Iisus Hristos. Voi sunteți biserica Dumnezeului celui viu și Duhul lui Dumnezeu*

locuiește în voi. Auzi? Locuiește Duhul lui Dumnezeu în noi, dar noi îl putem goni din noi prin ce? Prin păcate. Prin răutăți. Duhul lui Dumnezeu nu poate sta unde sunt lucrurile întunericului, el este duhul luminii. Ce zice Pavel? *Să lepădăm dar lucrurile întunericului.* Care sunt lucrurile întunericului, că le enumeră acolo? Ura, desfrâul, mânia, zavistia, beția, mâhnirea pentru binele aproapelui, răutatea, ținerea de minte a răului, pizma, lenevia și toată răutatea se numesc lucruri ale întunericului. Păcatul foarte mult întunecă pe om. Dar de ce? Pentru că gonește de la el pe Duhul Sfânt care e lumina aceea care luminează pe tot omul ce vine în lume.

N-ați văzut cum s-a întunecat Saul de zavistie? Era bolnav, îl muncea satana, venea David și îi cânta din Psaltire și gonea duhul de la dânsul. Iar Saul era așa de întunecat când se scula, încât zicea: *Unde-i David, ca să-l omor?* Pe cine? Pe doctorul lui care îl scotea de la drac când îl muncea duhul rău pe Saul și îl trântea la pământ. Vezi zavistia, cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, că e mai rea decât dracul? Duhul adică se ducea de la Saul, dar zavistia îi întuneca mintea lui, încât când gonea David dracul de la el și se scula de jos, zicea: *Unde-i David să-l omor?*

Cărturarii și fariseii vedeau minunile lui Iisus Hristos și, în loc să se lumineze, se întunecau cu ura și cu zavistia așa de tare, încât căutau pe toate căile să-l omoare. Pentru ce? Pentru că ura este mare întuneric. Ce spune dumnezeiescul evanghelist Ioan? *Cela ce urăște pe fratele său întru întuneric umblă și întunericul a orbit ochiul lui.* Iată întunericul – ura,

zavistia, beția. Ce zice dumnezeiescul părinte Efrem Sirul? S-au întunecat cu beția Noe și Lot, care l-a scos Dumnezeu din Sodoma, și au greșit cu păcate foarte mari, unul cu blestemul și altul s-a amestecat cu fiicele sale. Și iată cât întuneric a adus beția în sufletele lor. Și de aceea zice: Beția pe Domnul nu îl primește, beția pe Duhul Sfânt îl gonește de la om și îl lasă pustiu de darul lui Dumnezeu. Iată întuneric care gonește pe Duhul Sfânt.

Dar numai beția? Ce l-a întunecat pe faraon? Împietrirea inimii. De două ori, de trei ori i-a zis Moise: *Dă drumul poporului să jertfească lui Dumnezeu în pustie.* Voi da și iarăși voi da și iarăși se împietrea și iar se întuneca, până l-a pierdut Dumnezeu în Marea Roșie. Cine l-a întunecat pe Gheezi, cine l-a întunecat pe Iuda? Iubirea de arginți, cum cântă biserica: „Cu iubirea de argint îmbolnăvinduse, s-a întunecat”. L-a întunecat atâta iubirea de argint că l-a vândut pe Învățătorul, pe Ziditorul lumii, pe Cel ce a dat darul apostolilor, pe Cel ce l-a făcut făcător de minuni și l-a împărțit cu Preacuratele Taine. „Ai vândut pentru iubirea de argint pe cel neprețuit”. S-a îmbolnăvit și s-a întunecat cu iubirea de argint și i-a răpit toată partea cuvântătoare a sufletului să nu mai înțeleagă cine este și ce face.

Dar numai pe Iuda? Cine l-a prăvălit pe Solomon cel preaînțelept și preasfânt, cel ce a scris jumătate din Scriptura cea veche? Dumnezeiasca Scriptură zice că era preaînțelept și a luat darul înțelepciunii; cine l-a întunecat? Patima iubirii de femei. Desfrâul și curvia. Până acolo l-a întunecat pe

Solomon, că ținea atâtea femei de alt neam și acelor a spus că vrea să le facă și lor capiște și a zidit capiște preainaltă idolilor lui Moab și ai sidonienilor. Așadar păcatele ne întunecă și îndepărtează Duhul Sfânt de la noi.

Să fugim de păcate, ca să nu întristăm pe Duhul Sfânt care este în noi de la Botez. Iar dacă am greșit, să ne pocăim de îndată, ca să nu ne părăsească Duhul Sfânt. Să fim încredințați că de credem cu tărie în Dumnezeu, și iubim Biserica Lui, și ascultăm de păstorii noștri sufletești, și dacă lepădăm tot păcatul și fărădelegea prin Sfânta Spovedanie, devenim temple ale Duhului Sfânt, cum spune Sfântul Pavel și suntem urmași ai Apostolilor și fii ai lui Dumnezeu după har. Amin.

CONVORBIRE CU TINERI DESPRE CURĂȚIA ÎN CĂSĂTORIE

O să vorbim aici ceva care privește viața voastră, a mirenilor, și a noastră, a călugărilor. Vom vorbi despre curăție și despre feciorie. Noi, călugării, avem trei voturi: ascultarea necondiționată, sărăcia de bunăvoie și fecioria până la moarte. Cei ce au fost căsătoriți au, dacă vor, a doua feciorie, dacă vin în mănăstire sau chiar acasă, aceasta se cheamă feciorie din voință și din făgăduință.

Este o feciorie firească pe care o are omul când n-a știut ce e în lume femeia sau alte patimi grele, Doamne ferește! Și a doua este din făgăduință, care o

făgăduiesc. Că vin la mănăstire și cei căsătoriți. I-a murit soția și a venit și depune și el, văduv, votul fecioriei. A lui feciorie e tot atât de puternică, dacă o depune în fața sfântului altar, ca și a celui ce a fost feciorelnic din fire. Aceasta este fecioria a doua, după cum arată Sfântul Ioan Scărarul, pe care o ia omul în călugărie. Tot lui Dumnezeu făgăduiești și la botez și la călugărie; călugăria e al doilea botez, primești tunderea, îți schimbă numele, exact ca la botez. Deci unii sunt feciorelnici din fire și alții din făgăduință, care depun votul fecioriei la călugărie.

Alții duc viață curată și feciorelnică în lume. Ei au mare plată, cum sunt preoții celibi, dacă o duc într-adevăr cum au făgăduit, și cum sunt unii creștini. Eu am peste 40, aproape 50 de familii, care duc viață curată în lume. Și unii au această hotărâre de 40 de ani, alții de 30, alții de 20, alții de 15, alții de 5, alții de 3, alții de un an, de doi, fiecare cum a început. Dar le pun în vedere chiar de la început, de când au început această rânduială, să țină minte aceste lucruri: După ce te-ai căsătorit nu mai sunteți doi, ci unul. Nu se mai poate zice că sunt doi, *ci vor fi amândoi un trup*, cum spune Sfânta Scriptură. Condiția de a păzi cei căsătoriți curăția nu aparține de unul, pentru că nu este unul, ci doi sunt într-un singur trup și suflet. Asta o spune Sfântul Apostol Pavel: *Nu vă lipsiți unul de altul – auzi cum – decât până la o vreme și apoi să fiți împreună, ca să nu vă ispitească satana pentru neînfrânarea voastră*. Ei bine, sunt unii care au dus aceasta până la moarte și au o mare plată, că au fost în lume. Că nu-i puțin lucru să te lupți în lume cu atâtea

și să duci viața ta ca în mănăstire. Dar alții care nu pot, ei sunt liberi. Pot să ducă un an curăția, doi, și pe urmă iar să fie împreună. Nu îi condamnă nici o lege. Dar cât au pus deoparte au, că au ținut un an, că au ținut doi, aceea nu se pierde cât au ținut. Dumnezeu e drept. Iar dacă unul va vedea că celălalt este slab, trebuie să cedeze.

Iată ce am pățit eu cu unul. A venit la mine cu soția să păzească viața în curăție. Oameni bătrâni de acum. El avea sub 70 ani unul sau doi, ea avea vreo 60. Dar le-am spus: „Să nu mâncați carne, să nu faceți abuz de vin. Dacă ai luat, ia un pahar de vin, mai mult să nu iei, și să nu mâncați mâncări care irită: usturoi, acrituri mari, din acestea, că excită, adică irită corpul la diferite dispoziții de patimi”. Au ținut șapte ani acești oameni și pe urmă bărbatul și-a săpat groapa de moarte. Cum? Avea livezi mari, avea cazan de rachiu, făcea rachiu. Eu i-am oprit și de rachiu și de vin, i-am spus ca numai în caz de boală sau ceva să ia un pahar de vin, că nu-i un păcat. El s-a apucat de băut rachiu. Și satana de la beție ia mintea omului. Îi spune într-o zi femeii (dar el avea copii căsătoriți, și fete și băieți, toți erau căsătoriți): „Măi femeie, eu nu mai pot trăi singur. Ori vrei să trăim împreună, ori dacă nu, e mare primejdie pe sufletul meu”. Dar ea l-a batjocorit, că n-a avut dreaptă socoteală. Ea umbla cu haine negre, ca o călugăriță, și citea Psaltirea și postea: „Măi blestematele, măi nebunule, măi stricature, nu ți-ai ajuns ție mocirla vieții, n-ai ținut nici posturi, nici sărbători, nimic, și acum vrei tu să-mi împiedici mântuirea?”

Să vă spun ce ispite face satana și la aceștia în curăție. De aceea vă vorbesc să aveți înregistrat aici. Eu am mai auzit, că vin la urechea noastră din toată țara. Ea, dacă ar fi avut dreaptă socoteală, venea la mine cu dânsul. Doar eu le-am dat voie să țină curăția. Nu i-a venit în gând asta. L-a batjocorit o dată, de două ori, el a tăcut din gură, că el bea rachiu, se treziseră din nou în el patimile dobitocești ale animalelor și îi spune într-o seară: „O să-ți pară rău, că știi ce-a spus părintele — el ținea minte —, să țineți cât o să puteți amândoi”. Că eu nu pot da un sfat mai mare decât apostolul Pavel. „Până la o vreme să țineți și pe urmă să fiți împreună ca să nu vă ispitească satana, iar dacă puteți până la moarte, și mai bine. Dar voi luați-o așa câte oleacă, câte un an, câte jumătate de an, așa.” Că un ogor, când îl iei la prășit, nu îl gătești în ziua aceea. Hai că îl prășesc oleacă azi, și pe urmă iar, și când te trezești ai ajuns la capăt. Așa e și cu viața asta.

Ce s-a întâmplat? Ea l-a batjocorit, nici n-a vrut să-l audă, că n-a avut dreaptă socoteală. Ea n-a auzit ce spune apostolul: *Femeia trupul său nu-l stăpânește, ci bărbatul. Și bărbatul trupul său nu-l stăpânește, ci femeia*, după căsătorie. Nu mai pot face opinie separată nici unul, nici altul. N-a vrut ea de astea. El ce a făcut? A făcut o damigeană de rachiu din cel dat de două ori prin mașină, l-a fiert de două ori, pentru fina lui de cununie, care i-a dat mere, că și ea avea livadă, ca să-i facă rachiu. Și era o ploaie seara și întuneric. Bărbatul său era dus cu o căruță de mere de vândut la oraș. Și s-a dus omul acesta la fina sa, dar beat s-a dus. Finei sale îi cam plăcea și ei paharul, că și ei aveau poame, cutare.

– Fină, dar bărbatul tău nu-i acasă?

Dar el a știut că nu-i acasă.

– Nu-i acasă, nașule.

– Hai să luăm un pahar de vin, hai să luăm un rachiu.

Au băut. Fina sa era căsătorită numai de vreo șase luni. N-avea nici copii, nimic.

– Fină, eu nu mă duc acasă în seara asta, vezi că e glod, e întuneric.

– Da, nănașule, te-i duce dimineța.

Ea n-a bănuț nimic, era nașul ei de cununie, nu de botez. I-a dat o cameră să doarmă, când noaptea se trezește cu el lângă dânsa.

– Ce faci, nănașule? Vai de mine. Ce vrei, să mă bagi în iad?

– Taci din gură, te-i mărturisi la un duhovnic, nu-i nimic.

Aceea beată, că dacă ar fi fost și ea trează, putea fugi din mâna unui moșneag, că asta avea 75 de ani acum. Putea să-i dea o brâncă să-l facă praf. Dar vezi satana, a întunecat-o și pe ea.

– Vai, nănașule, dar vai de mine, n-are să ne meargă bine în gospodărie!

– Taci din gură. Bărbatul e pentru femeie și femeia pentru bărbat.

Că satana are cuvintele lui. Și a căzut cu fina sa în păcat. Și ea avea 23 de ani și el avea 75. Asta ca să vă spun ce ispite drăcești se întâmplă. Și dimineța ea a vrut să-și facă seama.

– Nănașule, unde ne ducem? Ne-am băgat în iad. Vai de mine!

Că era tulburată, o mustra conștiința.

– Taci din gură, proasto, ehei, câte știu eu din astea și cutare, a îmbărbătat-o.

– Vai de mine, dar n-am să am pace nici în groapă, cum am fost înșelată. M-ai îmbătat întâi și pe urmă ți-ai bătut joc în halul asta de sufletul meu.

Și a lăsat-o plângând și s-a dus acasă. Și acasă îi spune soției:

– N-ai vrut să cedezi, mi-am găsit eu nevastă tânără. Ehehe!

Și ea știa unde a fost, că știa că s-a dus la fina sa și a priceput. Gândiți-vă ce a fost în sufletul lor, ce războaie se ridică la cei ce țin curăția, că trebuie să le știți, că satana nu doarme. Fiindcă aceasta este o rânduială foarte frumoasă, dar și ispite mari se ridică. Și atunci ce s-a întâmplat? Ea venea la mine. Parcă o văd:

– Părinte, bărbatu-meu s-a pierdut, cutare.

– Cum? Ce a pățit?

– Ia uite, părinte, îmi spune toată istoria.

– Dar ți-a spus ție că nu mai poate? De ce n-ai cedat? Că auzi ce spun canoanele din Gangra: „Femeia care nu cedează la împreunarea bărbatului, dacă e cu cununie dreaptă, anatema”, o despart de Biserică canoanele. Că eu v-am spus că dacă unul e mai isteric și nu poate, celălalt să cedeze, că nu-i nici un păcat. Sunteți cununați, nici un păcat nu era.

Că poate el stătea o dată, de două ori cu soția și pe urmă iarăși îi venea mintea la cap: „Măi, sunt bătrân, de acum vine moartea”. Dar așa l-a lăsat în prăpastia preacurviei, dar cu cine? Cu fina de cununie.

Mai mare păcat decât dacă ar trăi tatăl cu fiica sa. Dacă tatăl trăiește cu fiica e oprit 20 de ani de la împărtășanie, că e rudenie de sânge, iar cu fina de botez sau de cununie e 25 de ani oprire de la împărtășanie, că e rudenie spirituală, după duh. Și așa l-a trântit satana cu bețiile lui și cu rachiul. Dar el n-a vrut să vină, a zis că îi e rușine.

– Spune-i să vie, că dacă nu vine, mare prăpastie îl așteaptă.

N-a vrut să vină: „Nu mă duc, că părintele are să-mi dea canon”. Și i-am dat ei canon 25 de ani. Ea s-a mirat:

– Cum? Eu?

– Da, uite ce zice canonul: „Femeia care n-a primit soțul la împreunare și el a căzut cu alta, să-i dai același canon”, pentru că-l dă în prăpastia preacurviei. Că uite, cazi, te duci în fundul iadului și tu, că n-ai avut minte că-i soțul tău cu care ai avut copii și te-ai cununat și cutare, și acuma să-l dai pe el în prăpastia asta? Tu răspunzi de sufletul lui. Da, dacă n-ai avut dreaptă socoteală! La orice faptă bună, dacă n-ai dreaptă socoteală, te duci în fundul iadului. Spune Sfântul Isaac: „Toate cele fără de măsură sunt de la draci”. Și mai zice: „Pe tot lucrul să-l împodobească măsura”, adică dreapta socoteală.

Ea s-a dus plângând acasă, tulburată. I-am zis: „Nu pot să-ți fac nici un pogorământ, asta ți-e canonul”.

El când a auzit că eu am pus-o pe ea la canon și nu i-am părținit ei, a luat curaj să vină și el, ca să o părăscă că din cauza ei a căzut. Zice: „Dacă părintele

a socotit așa, mă duc la el. Am căzut, mă duc să-i spun tot ce am făcut”.

Vine el, a venit cu un nepot.

– Părinte, uite așa.

– Știu, că mi-a spus soția. Moșule, dumneata 25 de ani nu te poți împărtăși.

– Vai de mine, dar mai trăiesc eu 25 de ani?

– Uite canoanele. Ăsta-i păcat mai mare decât dacă ai fi căzut cu fiica matală, că-i cu fina de cununie, deci rudenie după duh. E mult mai mare decât păcatul cu rudenia de sânge.

De ce vă spun aceasta? Ca să știți de ce să vă păziți. Trebuie să-i arăți omului: „Uite aici este foc, măi omule, și dincolo e apă”, că apoi el știe: „Mă feresc”. De aceea vă spun predica asta, ca să vedeți câte se întâmplă, că la orice faptă bună se ridică război. Să știți cum să procedați oricare sunteți aici. Ce se întâmplă? Moșul zice:

– Părinte, dar voi face milostenie, dar postesc post negru, dar cutare... Că părinte, mai trăiesc eu 25 de ani? Eu am 75 de ani. Trăiesc 100 de ani eu?

– Nu știu, dar să mori în canon, cel puțin să te găsească moartea pe drumul cel bun.

L-am mărturisit și s-a dus el plângând. Cu mare greutate i-am scăzut cinci ani că mi-a spus că vrea să țină un an post negru luna, miercurea și vineria, până la apusul soarelui. Și așa zicând, i-am scăzut cinci ani din 25 și s-a dus așa.

El era de meserie fântânar. Era în 1946, când cu seceta cea mare. O biată văduvă tânără din război avea un copilaș și casa ei era pe deal. Și avea ea un

loc acolo unde i-au zis oamenii că găsește apă. Moșul mai avea patru fântânari afară de el. Și ea s-a împăcat cu moșul să-i facă fântâna că-i plătește la metru, adică săpatul și pietruitul îi dă o mie pe metru sau cât era atunci, câți metri o să iasă fântâna. Ei bucuroși, că erau patru și împărțeau, s-au apucat de săpat, dar n-au dat de apă până aproape la 17 metri, că era în deal. Și când au dat, au dat de o stâncă. Când au spart-o cu ranga a țâșnit un izvor cum e gheața. Au avut mare bucurie că au găsit apă, că altfel cheltuiala era toată degeaba. Și aveau o scară de sus în fântână și fântâna era legată, dar numai până la un loc, că o leagă ca să nu se surpe, dar de la un loc nu mai era legată, că au dat de un fel de pământ care nu se risipește. Și când au dat de apă, au strigat:

– Cumătră, mare bucurie, am dat de apă.

Dar femeia le-a zis:

– Hai repede, că v-am făcut mâncare. Să nu se răcească mâncarea. Veniți cu toți oamenii la masă.

Femeia a venit cu copilașul de doi ani, l-a luat în brațe. Copilașul, când a auzit de apă, a vrut să vadă apa: „Apa, apa”, să vadă și el ce e aceea. Maică-sa a zis și ea: „Uite, plânge să vadă apa”. Ca mamă bună, l-a dat în mâna moșului, care a coborât pe scară până ce a văzut apa. „Uite, asta-i apa”, cutare. Și să vezi cum păzește Dumnezeu nevinovăția copilului. Și vine cu copilul pe scară și îl dă femeii și zice: „Cumătră, vin și eu la masă, dar uite ce, mă duc jos în fântână, că mi-am uitat pălăria acolo pe un ciubăr”. Și erau plecați oamenii, numai el rămăsese. Și când se duce să își ia pălăria se aude: Hrrrrrrrru! În pământ. S-a dus

fântâna de 20 de metri peste el. Au trebuit să sape două săptămâni să scoată câte un os de acolo. Așa a murit acest om care și-a călcat pe conștiință și ca om bătrân s-a îmbătat și n-a păzit curăția cum a făgăduit și din cauza lui a trebuit să o pedepsesc și pe soție. Dumnezeu l-a pedepsit, când avea numai trei ani de canon făcut. Dar a murit în canon și care moare în canon și e dezlegat, stă în iad numai până ce gătește canonul și pe urmă iese, îl scoate Biserica. De aceea e mare lucru să fii mărturisit, și el venise la mărturisire.

Știți de ce v-am spus întâmplarea asta? Mai am și altele, dar nu mai am când. Băgați de seamă, e foarte bine să vă învățați a ține curăția în familie, e de mare plată, dar trebuie să o iei treptat. Întâi țineți miercurea și vinerea, sâmbăta și duminica, pe urmă luna și desigur, toate posturile, zilele mari și mai târziu învoiți-vă unii cu alții: „Hai, pentru dragostea lui Dumnezeu să mai trăim o lună, două, trei sau mai mult” și așa începi. Iar dacă unul e în mare ispită, celălalt trebuie să cedeze, nu cumva – Doamne ferește! –, unul stând pe poziție e tare și celălalt, fiind mai slab, se duce în prăpastie. Auzi ce spune Sfântul Apostol Pavel? *Datori sunteți voi, cei tari, să purtați neputințele celor slabi.*

Am unii care păzesc de 40 de ani curăția și soțiile lor n-au nici o luptă că duc viață curată. La unul femeia e cam bolnăvicioasă, el e om tare și sănătos. Nu mănâncă o săptămână pe an de fruct: „Părinte, eu dacă nu pun trupul la înfrânare nu pot duce viața aceasta care am ales-o”. Dar ține.

– Măi, Ioane, pune-i calului frâu. Sfântul Vasile spune că trupul e calul, iar sufletul este călărețul. Puterea domnitoare a sufletului stă în minte și în inimă. Sufletul are puterea, nu trupul. Trupul e calul, însă călărețul cel deștept ce face cu calul? Îi dă săceală, îi dă ovăz, îi dă fân, îi dă orz, îi dă plimbare, dar ce face? Îi pune și zăbală: „Stai oleacă. Nu mă duci în prăpastie”. Înfrânare, post.

Nu numai beția de vin, ci nici apă nu-i dă cât trebuie. Zice: „M-am apucat de nici apă nu-i dau acum”. Și-i sănătos și tare. Postește mult și e tare sănătos. Și are acum 83 de ani și el și fratele său, că sunt gemeni amândoi și țin curăție de vreo patruzeci și ceva de ani. Și femeile lor n-au nici o luptă. Dar la acela s-a întâmplat invers, că bărbatul e cam bolnav și soția sănătoasă. Și duce crucea mai ușor cel care e slăbit, celălalt mai greu. Dar eu i-am spus: „Măi, omule, să-mi spui dacă nu poți, nu Doamne ferește, să te ducă satana la păcat. Dacă nu poți, sunteți de la cununie un trup și un suflet”. Dar el nu: „Părinte, am pus gând: De-oi muri, de-oi trăi, de mă va face Dumnezeu praf... Ce, să mă duc eu pentru pofta calului în iad? Niciodată! Ce, pentru putoarea asta să mă duc să ard în focul cel veșnic? Nu! Dă-i pace, când îi trebuie femeie, îi dau eu post și metanii mii. Nu-i dau nici apă”.

Rachiul și vinul nici nu-l gustă. Și-i sănătos. A venit deunăzi până aici, la vârsta lui. Au venit cu mașina, dar ea a rămas jos. Zice: „A venit și ea, dar nu poate sui dealul acesta”. Că și ea are vreo 79 de ani, dar e mai slabă. Și trăiesc amândoi. Și m-am bucurat de un om hotărât așa. Și zice:

– Părinte, știi ce mi-ai spus când erai stareț la Slatina?

Că am fost stareț lângă ei, acolo la Slatina. Că de atunci țin ei curăția aceasta. Am fost șapte ani stareț acolo și șapte ani aici și apoi la Putna stareț, că am fost stareț la trei mănăstiri. Și am o serie care păzesc curăția de atunci, de când am fost eu pe acolo.

Dar fiindcă ne-am luat de vorbă, să vă spun o minune cu doi. Aceștia au biruit săracii și sper cu mila Domnului că merg până în sfârșit. Asta să o aveți pildă la aparatele voastre. Uite cum s-a întâmplat. Eram starețul Mănăstirii Slatina, aveam o sută de călugări acolo, aveam școală monahală, era mănăstire mare. Voi știți ce credință e în Bucovina? Numai ce am văzut la sfîșirile acestea. Mii de oameni sunt în biserică și îmbrăcați național. O singură greșală aveau, pentru că au fost sub austrieci 143 de ani: nu prea țineau posturile, dar în casă la ei parcă era biserică. Uite așa stau icoanele și candelile nu se mai sting. Și după ce am mers noi acolo și am ținut posturile au început să postească mii și mii. Posteau ei așa luna, miercurea și vinerea, dar posturile nu chiar toate. Iar după ce le-am spus eu că cine nu postește cele patru posturi a doua oară răstignește pe Hristos – cum spune Sfântul Atanasie –, s-au îndreptat mulți. Vine o fată mare, frumoasă, îmbrăcată național. Eu eram cu treburile mănăstirii.

– Domnu' părinte, așa vorbesc ei, domnu' părinte, ți-aș spune ceva.

A adus săraca lumânări, a adus flori, a adus vin pentru slujbă.

– Ce vrei mata?

– Domnu' părinte, între patru ochi eu vreau să-ți spun ceva. Domnu' părinte, eu am fost în Oastea Domnului, acum nu mai este, că au interzis-o, și tatăl meu și mama sunt bătrâni. Și eu mă gândesc să mă duc la mănăstire să mă fac călugăriță. Dar mi-e milă să-i las, că nu mai au pe nimeni. Mai am un frate căsătorit, dar e tocmai în Muntenia, nu știu pe unde. Și ei nu mă lasă să mă fac călugăriță. Și eu aș vrea să mă mărit – eu nu știu ce e bărbat pe lume, eu sunt fecioară cum m-a făcut mama – și aș vrea să găsesc unul ca mine, cu gândul ăsta să ducem viață ca frații până la moarte.

– Măi, mai rar găsești din aceștia. Trebuie o mare curăție și bărbăție ca să duceți viață așa. Dar eu știu?

– Domnu' părinte, eu plătesc cinci sute de lei să faceți slujbe la Psaltire, poate a da Dumnezeu să fie vreunul să vină să vă spună gândul ăsta și dacă vă spune, vă dau adresa, mă chemați și pe mine ca să ne sfătuim amândoi.

Să vezi credința ei! Asta vă spun ca să vă îmbărbătez pe toți care vreți să le urmați, ca să vezi cum lucrează Dumnezeu cu ăștia care au gând bun. Ea venise înainte de Postul Mare. Când pe la Florii, pe lângă multă lume, că acolo e biserică mare, mai mare decât a Neamțului, iacătă vin doi flăcăi voinici frumoși, cu pălăriile cele de vânători de munte, cu cizme, cu ȋtari din aceia de port național. Și unul îmi aduce un mănunchi de lumânări și un sloi mare de ceară curată și zice:

– Domnu' părinte, aș vrea să vorbesc ceva cu dumneata. Domnu' părinte, eu m-am eliberat din armată. Am fost sergent la grăniceri. Și am părinți bătrâni, am trei sute de oi, am douăzeci de vite mari, am două prisăci, am un munte al meu – nu era colectiv –, am două rânduri de gospodării și eu sunt singur. Dar gândul meu a fost dinainte de armată să mă duc la mănăstire și să mă fac călugăr. Dar cum să-i las pe părinți?

Era exact cazul ca și la dânsa!

– Dar cum să-i las pe părinți dacă ei sunt bătrâni și mă tem că m-or blestema? Ei au avere, ar putea să pună pe alții acolo, dar se tem că i-or băga în averea lor și n-or putea nici muri liniștiți. Că așa se întâmplă după ce dai din mână toată averea.

Și zice:

– Tare sunt tulburat. Aș vrea să mă căsătoresc, dar numai ca să știe lumea că m-am căsătorit. Eu n-aș vrea să cunosc femeie în viața mea. Eu nu cunosc. Am 23 de ani, n-am știut ce-i femeia și nici n-aș vrea să știu. Dacă nu m-am dus la mănăstire, vreau să trăiesc în feciorie. Dacă ați găsi așa un suflet, că la dumneavoastră vin la mărturisire.

Dar eu o găsisem pe aceea, că venise ea. Vezi ce face Dumnezeu, cum îi întâlnește prin duhovnic?

– Bine, măi, eu știu una așa.

– Domnu' părinte, dar să nu glumească! Că asta-i luptă, că eu știu că și eu am atâta avere și am avut lupte și multe fete mi-au făcut curte, adică au vrut să se căsătorească cu mine, iar eu le-am zis ori mă fac călugăr, ori dacă nu, așa trăiesc în lume, dar nu vreau să știu ce este lumea asta.

Era hotărât strașnic.

– Măi, bun este gândul tău, dar să știi că este o cruce cam grea asta. Poate mai grea decât a călugărilor, ca să trăiești călugărește în mijlocul lumii.

– Nu știu, eu dacă rămân acasă să îngrijesc de părinți, vreau să găsesc așa un suflet, că dacă nu, eu din două cuvinte o cunosc dacă e pentru viața asta sau ispitește.

Și-i dau adresa ei.

– Uite măi, a venit una tot cu gândul ăsta. Și e singură și ea și tot așa are părinți. Du-te și vorbești voi și apoi veniți la mine să vedem ce hotărâre luați.

Când m-am trezit în sâmbăta Paștilor amândoi au venit, că era mai multă lume. Mă duc într-un birou la stăreție să fie numai ei cu mine. Îi recomand eu.

– Lasă, că ne-am întâlnit. Acum știți de ce am venit în fața dumneavoastră? În ziua judecății de apoi, înaintea Dreptului Judecător să ne fiți martor de hotărârea noastră.

Și apoi el îi zice ei:

– Tu știi că ne-am sfătuit, părintele ți-e duhovnic și ție, în fața Mântuitorului să-l avem pe părintele martor că am luat făgăduință în fața lui. Tu, dacă vrei să te căsătorești pentru că îți trebuie bărbat, să știi că atunci când vei pomeni primul cuvânt, a doua zi am băgat divorț.

– Mă, tu să nu fii acela, îl ocăra ea pe el. Mă tem că tu vei fi acela, că dacă îmi trebuia să mă căsătoresc, câți băieți nu mi-au venit mie până acum?

Că avea casă frumoasă și era cu doi ani mai mare decât dânsul. Și zice:

– Dacă îmi trebuia mie asta, eu mă căsătoream de la 16 ani, de la 18 ani. Dar eu îți spun, cu acest gând am fost: să mă fac călugăriță. Dar așa să ne facem călugări în mijlocul lumii.

– Dar tu știi ce luptă e aici? Trebuie să postim câte trei zile, să nu mâncăm carne, să nu bem vin, să nu cutare. Părintele ne-a spus când se vor ridica ispitele să venim la mărturisire, să ne rugăm mult, să facem milostenie.

Să vezi ce minune s-a întâmplat cu aceștia. E bine că le înregistrați. Minune mare e până azi. Nu vă spun numele ca să nu-i găsiți, că m-au rugat să nu-i știe nimeni până în ziua judecății. Că voi v-ați duce până la ei îndată ca să aflați ce meșteșug au ei.

Și-au făcut cameră de rugăciune. Ea de o parte, că sunt două rânduri de case. Și au luat pe mama ei și pe părinți la dânsul, că el avea două case. Casa bătrânească și încă o casă nouă. Și apoi părinții ei au murit. Și ai lui numai unul mai trăiește. Și i-au luat ca să-i îngrijească, ca să aibă conștiința fata că i-a împăcat pe părinți. Și a făcut și una și alta, a ținut și viață curată și i-a îngrijit și pe părinți. Și au făcut nuntă fără lăutari și nimeni n-a știut. Au adus preotul acasă, nunii mari, socrii mari, nuntă în familie, vreo 10-15 persoane, o masă și preotul i-a cununat.

S-a făcut această nuntă blagoslovită și toată lumea știe în sat că n-au copii. Nu se întâmplă destule? „N-au copii!” Nu știe nimeni. „Uite, bărbat sănătos și frumos și n-are copii. Și ea e sănătoasă. Și uite, măi, au atâta avere...”, că au avere multă. Ce s-a întâmplat cu aceștia doi? Ei și-au făcut cameră de

rugăciune. Ea are toate Filocaliile acasă, toate Patericele, Viețile Sfinților. El are Biblia. Citesc, nu lipsesc de la biserică. Dacă rămâne unul acasă cu vitele, că au oi și multe vite, au și doi argați puși, soț și soție. I-au luat la dânsii că au vite multe, au stupină, au câte lucruri... Aceia au venit soțul cu soția și slujesc la averea lor.

– Părinte, zic ei, știi ce-am pățit? Atâta avere avem că nu știm ce să facem cu ea. Și tot sporește.

Știi ce zic oamenii în sat? Că sunt vrăjitori. Douăzeci de vaci au și fiecare vacă fată doi viței odată. Au o sută, două sute de oi acolo, mai toate fată gemeni. Unde-i iarba lor în țarină, cu atâta e mai înaltă iarba. Unde-s cartofii lor, se fac de un kilogram. Unde-i varza, păpușoi lor se fac cu știuleți până sus. Zic oamenii: „Aștia știu să ia mana și la păpușoi și la vite”. Oalele cu smântână de la vaci, că pun la prins, îi smântână din fundul oalei și până deasupra, nu mai au chișleag. Așa i-a blagoslovit Dumnezeu pe aceștia. Și toată lumea zice că sunt fermecători. „Copii n-au și sunt fermecători”. Dar oamenii nu știu de ce e blagoslovită casa aceasta, că duc o viață așa de curată. Și asta e din 1951 până acum. Vedeți câți ani sunt. Sunt peste 30 de ani⁴. Și ei zic:

– Părinte, ce să facem cu atâta avere? Și oamenii zic că suntem fermecători.

– Dați milostenie.

– Cununăm și botezăm și dăm milostenie și nu mai putem dovedi, câtă avere a venit și vine în casa

noastră. Că avem dimineața câte douăzeci de țigani cu oalele după lapte. Dăm și găinile noastre... Și la stupi aici la munte, unde roiește abia câte o dată pe an că este frig, la noi câte 4-5 roiuri pe an se fac de la fiecare stup.

Și au prisacă de o sută de stupi. Sunt bogați.

– Măi, puneți-vă la întrecere cu Dumnezeu cum a făcut Sfântul Ioan cel Milostiv. Că cine dă mai mult, voi sau El? Dați mereu.

– Dăm, zice, dar mai multă avere vine.

– Păi dacă vă puneți la întrecere cu El, El are mai mult decât voi. Să nu faceți abuz, păstrați cât vă trebuie pentru voi și la oameni, iar restul dați.

Carne nu mănâncă amândoi de atunci de când s-au înțeles. Gata. Și-au pus așezământ. O familie blagoslovită. Când au venit acum în Postul Sfintei Mării, s-au mărturisit și s-au împărtășit amândoi, îmi venea să mă închin la ei, cu viața lor. Și să stai de vorbă cu ea, să-ți spună din Sfinții Părinți și din Sfântul Ioan Gură de Aur și cutare și cutare. Și tot așa și cu el, nici teologii nu știu ce știu ei. Că la dânsa vin femeile duminica și ea le învață, iar la dânsul vin bărbații. Mai mare memorie are ea decât dânsul. În schimb el e mai mare nevoitor la rugăciune. Că ea ține și la păsări și la vite și la cutare, dar el nu, până nu-și termină Psaltirea, pravilele lui, el nu se lasă. Așa-i, că unul are un dar și celălalt are alt dar.

Ce se întâmplă? Să vă spun o ispită. La șapte ani, femeia a avut o ispită mare, dar n-a căzut. Vă spun, ca să vedeți că la orice lucru bun sunt și ispite. Cum a fost? Ce i-a dat satana ei în gând? Tot pe Eva o

⁴ Convorbirea a avut loc între anii 1980-1985.

ispitește mai întâi, că ea e mai slabă, ca în Rai. La o masă, că la masă stăteau amândoi câteodată, numai la masă. Altădată îi ducea mâncare lui în cameră. Dar atunci mai era cineva musafir și, după ce a plecat acela, cum stăteau ei la masă, ea zice:

– Măi, eu ți-aș spune ceva ție. Cât trăim noi atâta milostenie facem – că dau în toate părțile –, dar dacă o să murim noi, cine o să ne mai dea de pomană?

– Și ce vrei să zici cu asta?

– Oare n-ar fi bine să avem și noi un copil să rămână peste averea asta, că dacă o fi să murim noi să ne continue milostenia?

Când a auzit, el a strigat:

– Satano! Tu ești Eva, te las! Ce ți-am spus?

– Cum, măi? Eu te-am întrebat. Nu te supăra!

S-a făcut foc:

– Mă duc să bag divorț. Să nu te văd.

Ea, de scârbă că l-a supărat pe el, s-a îmbolnăvit. Dar așa boală că oleacă de nu și-a dat sufletul. Că ea nu voia să-l jignească pe el. Ea a spus așa, dar era bun dacă spunea întâi la un duhovnic, că apoi el îi spunea: „Nu îi mai spune lui așa, că știți că aveți făgăduință”. S-a îmbolnăvit și când mai să moară, m-a chemat să o împărtășesc. Am făcut cum am putut și m-am dus.

„Hai că moare, că dacă te-a vedea, s-ar putea să mai aibă zile, că de acum e gata de scârbă”. S-a luat de scârbă și s-a îmbolnăvit. Că ea a văzut că în neștiința ei l-a smintit, și ea ținea mult la el. Și el ținea mult la dânsa, dar când a văzut că vrea să-l tragă în ispită, el s-a făcut sabie. Cum spune Sfântul Pimen cel

Mare: „Întâia oară fugi, a doua oară fugi, a treia oară fă-te sabie”. Când cineva nu te înțelege cu vorbă bună pentru a păzi bărbăția și dreptatea sufletului, te faci sabie.

Când m-am dus acolo era mai moartă. Am chemat preotul din sat și alți trei preoți, i-am făcut Sfântul Maslu, am spovedit-o, am împărtășit-o. Preotul mă cunoștea: „Uite, părinte, a dorit să se spovedească la sfinția ta, că te-a avut duhovnic”. „Am venit, măi frate, m-am repezit”. Am luat o mașină de aici și m-am dus. Am făcut Sfântul Maslu și am împărtășit-o și după Sfânta Împărtășanie i-am spus:

– A fost o ispită, nu vă tulburați. Și tu, măi bărbate, nu o lua așa, că după aia s-ar putea să ai tu ispite mai mari decât dânsa și să te smerească Dumnezeu pe tine, dacă tu o judeci pe dânsa.

– Părinte...

– Nu așa, măi, dacă zice unul o glumă, tu de acuma să te faci foc și hai la divorț... Nu așa. Nu o lua lată, că rămâne negrăpată. Bagă de seamă ce faci. Ea, ca femeie, săraca, a spus și ea, a avut și ea o ispită, dar tu trebuia să o înțelegi.

După Sfânta Împărtășanie într-o săptămână s-a sculat sănătoasă și până în ziua de azi sunt sănătoși. Dar nu o să-i mai pomenească lui câte zile o avea. Dar într-adevăr bărbatul a fost tot bărbat. Dar a luat-o prea repede, de aceea s-a supărat. Era să moară de scârbă. Asta ca să vă spun ispita aceasta din viața lor.

Când au venit acum parcă erau doi îngeri. Cu câte daruri au venit ei aici, ne-am speriat! Bolovani de ceară atâta, lumânări de ceară pentru biserică, unt,

brânză. Au venit cu mașina, că au mașină acuma și conduce el. Au adus pentru toată trapeza mănăstirii, poate să dea zece zile la masă brânză și urdă și miere de albine și nu știu câte nu au mai adus. Și ziceau:

– Părinte, cu mila lui Dumnezeu, putem să ținem douăzeci de familii. Atâta avere avem.

Și zic ei:

– Dar cât om trăi?

– Las' că are Domnul grijă. Dacă veți vedea că slăbiți, are Domnul grijă. (Ei au un nepot credincios). Îl băgați pe acela și: „Na, măi, fă tu mai departe”. Dar voi să țineți linia voastră și să fiți atenți că vrăjmașul te pândește până la ultima suflare. Cum este scris: *că acela va păzi călcâiul tău*. Și călcâiul omului este sfârșitul vieții. Până atunci te pândește: Doar, doar.

Și v-am spus din viața acestor minunați oameni despre care oamenii socotesc că sunt vrăjitori, dar nu știu blagoslovenia lui Dumnezeu, că ei sunt ca frații acolo.

Aceștia sunt oameni binecuvântați de Dumnezeu. Și sunt foarte mari înaintea lui Dumnezeu. Știi după cine s-au luat ei? S-au luat după Sfinții Hrisant și Daria (prăznuiți la 19 martie), după Sfinții Galaction și Epistimia (5 noiembrie), Sfinții Conon și Ana (5 martie), Sfântul Amun și soția sa (4 octombrie), aceștia toți și-au pus rânduiala aceasta. I-am găsit în Viețile Sfinților și sunt mari înaintea lui Dumnezeu, strălucesc ca soarele. Ei au fost pe pământ și Dumnezeu i-a binecuvântat ca să arate la ceilalți cât iubește curăția.

Și apoi câtă deosebire este între aceștia care s-au luat și trăiesc în feciorie cum i-a făcut mama lor față de aceia cărora nu le ajunge o femeie și se duc la alta și lasă femeia lor legitimă și nu știu ce înseamnă miercuri și vineri și duminică și zi de post și posturi. Aceștia trăiesc îngerește pe pământ și aceia dobitocește, ca dobitoacele. Și ce spune la I Corinteni 6, 2: *Au nu știți că sfinții vor judeca lumea?* Cum? Că Judecătorul e Hristos. Când ai să spui tu că n-am putut să fac cutare, atunci sfinții vor străluci ca soarele. Și va zice Mântuitorul: „Îi vezi pe aceștia care strălucesc ca soarele? Au fost ca și tine; au avut carne și oase, foame, sete, durere, scârbă, necazuri, dar ei M-au iubit pe Mine și strălucesc, au făcut toată fapta bună și tu n-ai vrut să faci. Nu că n-ai putut, n-ai vrut”.

V-am spus acestea pentru ca să vă întăriți cei care veți vrea să țineți o măsură de curăție în familie. Ce se întâmplă? Curăția, mai ales după făgăduință, e o a doua feciorie, când se făgăduiește omul că are s-o ție. Celălalt are fecioria din fire, iar acesta din făgăduință, că s-a făgăduit lui Dumnezeu, nu? Și e tot mare înaintea lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Fecioria este ca soarele, iar curăția ca luna. Fecioria este aur curat, iar curăția este de argint”. Și arată diferența dintre ele. Și arată Sfântul Grigorie de Nyssa: Cea dintâi fecioară veșnică, nemărginită este Sfânta Treime. Tatăl nu se naște din nimeni. Fiul se naște mai înainte de toți vecii din Tatăl fără de mamă. Iar Duhul Sfânt purcede cu alt chip de estimă (mod de a fi), fără patimă. Deci

cea mai mare taină a fecioriei începe chiar de la Sfânta Treime. Hristos, când vine în lume, se arată cel dintâi călugăr din lume, împlinind cele trei voturi călugărești. Trăiește în **feciorie prea desăvârșită**, se naște din Pururea Fecioara Maria, ca să arate cât iubește fecioria, și trăiește în **ascultare**, și ascultare până la moarte, și încă moartea pe cruce. Iar despre **sărăcia** lui Hristos, auzi: *Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, iar Fiul Omului nu are unde să-și plece capul.*

Toți sfinții: Sfântul Metodie, Sfântul Atanasie, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Grigorie de Nyssa, Sfântul Ambrozio, toți laudă fecioria, iar a doua după feciorie este curăția, iar curăția începe de la bunăvoința soților. Cât pot ei. Nu poți mult, ține și tu miercurea când s-a vândut Hristos și vinerea când L-au răstignit. De drept, după nunta creștină numai două zile pe săptămână are voie să fie soțul cu soția. Voi aveți înregistrate cele unsprezece reguli ale nunții creștine?⁵

Voi să știți că nunta este mare taină. Și n-o zic eu aceasta. Auzi ce spune Sfântul Apostol Pavel: *taina aceasta mare este, iar eu zic vouă în Hristos și în Biserică.* Dacă s-a făcut cununia în biserică și în Hristos. Nunta este rădăcina firii omenești. Și dacă e sfântă rădăcina, sfinte vor fi și odraslele, adică ramurile, iar dacă rădăcina e sălbatică, sălbătice vor fi și ramurile. Dacă nunta s-a făcut, Doamne ferește, cu oameni care au fost căzuți ori s-au luat neamuri, sau

⁵ Vezi *Ne vorbește Părintele Cleopa*, vol. 7, pag. 53.

au fost oameni batjocoriți pe conștiință de alte păcate grele, apoi odraslele acelea, copiii născuți din ei sunt amărăciune și n-au decât numai patimi în ei și vicii. Iar dacă nunta s-a făcut în condiții curate, copiii sunt odrasle sfinte, merg exact pe urma părinților și au daruri mai multe decât ei.

TAINA NUNȚII

Câtă deosebire este între un înger și un om atâta deosebire este între un feciorelnic și unul căsătorit. Atâta e de mare fecioria. Că Hristos a trăit necăsătorit, în feciorie, ca să dea pildă la apostoli. Și a fost Dumnezeu și om. Sfântul Ioan Evanghelistul a trăit în feciorie. Sfântul Apostol Andrei a trăit în feciorie. Sfântul Iacov cel Mare, fratele Domnului, a trăit în feciorie. Sfântul Apostol Toma în feciorie. Sfântul Simeon Zelotul în feciorie. Șapte din cei doisprezece apostoli au trăit în feciorie.

Și Biserica, păstrând în taină tradiția, cum zice Marele Vasile, a început să prețuiască foarte mult fecioria și s-a înființat monahismul. Și părinții post-apostolici, Sfântul Ignatie Teoforul, pe care l-au mâncat lei la Roma, Sfântul Policarp al Smirnei care a fost ars în foc, Sfântul Irineu de Lugdunum, Sfântul Clement al Romei, atâția sfinți mucenici, toți au trăit în feciorie. Și de aceea Sfinții Trei Ierarhi au trăit în feciorie și au fost călugări, că au văzut că Sfinții Apostoli, învățați de Mântuitorul, au prețuit mult mai tare fecioria decât căsătoria.

Bună este și căsătoria și sfântă, că este taină, dar dacă s-ar face nunțile așa cum am spus, după regulile nunții creștine, iar nu așa, în condițiile în care se fac acum, că de la ușa bisericii îi iau lăutarii în primire. De abia i-a cununat preotul în fața sfântului altar și îi iau dracii în primire la ușa bisericii și merg cu tambălău acasă. Și apoi acasă jocuri, râsete, glume, beții, la urmă se întâmplă și bătăi și ucideri și moarte și judecăți și nunta lui Hristos din taină se prefăce în teatru satanic, prăvălie a satanei. Pornește în altar și se termină în iad. Aceea e nuntă? Cu toate răutățile și fărădelegile?

Îmi spunea deunăzi una: „Bărbatu-meu a mers la nuntă și s-a îmbătat și a jucat cu una la nuntă și de față cu mine a luat-o și a plecat de la nuntă. Și când a venit de dimineață: «Te tai, că ești urâtă»”. Voia să o omoare: „Cutare e mai frumoasă ca tine”. Din joc a luat-o. Auziți voi ce înseamnă nunta satanică? Aceea nu mai e taină a lui Hristos. Și așa se întâmplă fărădelegi. Acolo plesnete de mâini, acolo facere din ochi. Acolo își umplu ochii de preacurvie, de răutăți și de fărădelegi. Acolo gelozii, că femeia mea a jucat cu cutare și bărbatul meu a jucat cu cutare și apoi încep gelozii: „Ți-a plăcut pe aceea, de ce ai jucat-o? Ai luat-o pe cealaltă?”

Toate drăciile și toate răutățile, toate fărădelegile care mânia pe Dumnezeu încep de la nunta de astăzi, pentru că nunta nu mai este nuntă, ci teatru satanic, așa cum se face ea în unele condiții. Iată însă că în Bucovina se fac multe nunți fără lăutari. Da, foarte multe. Au început și în Moldova, dar mai

puține, trebuie să le arătăm noi. Foarte mulți zic: „Părinte, nu fac nuntă cu lăutari”. Văd și oamenii că își strică toată liniștea, aducând la taina aceasta lăutari. Ce poate fi mai frumos ca o nuntă fără lăutari? Într-adevăr taină. Și cu Dumnezeu și cu îngerii lui Dumnezeu.

Voi să știți că la nunta lui Isaac, fiul lui Avraam, a fost un înger. Isaac era născut din făgăduință de la Dumnezeu. I l-a făgăduit Dumnezeu lui Avraam când era Avraam de 40 de ani și i l-a dat când era de 100 de ani. 60 de ani l-a așteptat Avraam. Și pe urmă i-a zis Dumnezeu: „Ia-l și du-l pe muntele Moria și mi-l adu jertfă, să-l junghii acolo”. Așa de tare s-a temut Avraam de Dumnezeu, că l-a luat și s-a dus să-l junghie. N-a zis: „Doamne, l-am așteptat 60 de ani și acum spui să-l junghii?” Nu, ci: „Mă duc, că a spus Dumnezeu!” Și când a văzut Dumnezeu că era gata să junghie copilul, a trimis un înger care i-a zis: „Nimic să nu faci copilului, iată un berbec încurcat cu coarnele într-o tufă de scaieți. Du-te și junghie-l”.

Și l-a binecuvântat Dumnezeu. Și a spus Dumnezeu din cer și s-a jurat la muntele Moria, că am fost acolo, pe muntele Sion, acolo e acum moschee mare arabă: „Avraame, Avraame, fiindcă nu am pe altul mai mare decât pe Mine să mă jur, pe Mine Însumi Mă jur, fiindcă ai făcut acest lucru și copilul pe care ți l-am dat după 60 de ani de așteptare Mi l-ai adus Mie jertfă, pe Mine Însumi Mă jur, pentru că ai avut atâta credință și fierbințeală de credință să nu cruți pe fiul tău, cu adevărat înmulțind te voi înmulți și blagoslovind te voi blagoslovi, întru seminția ta se

vor binecuvânta toate popoarele lumii și nu va mai fi numele tău Avram, ci Avraam, adică părinte al multor neamuri te-am pus pe tine”.

Și mare grijă a avut Avraam de Isaac, ca nu cumva să ia femeie rea din neamul popoarelor păgâne, că era din poporul ales al lui Dumnezeu, neamul lui Avraam. Și îi spune slugii sale: „Du-te, fiule, și caută soție fiului meu”. Dar a întrebat sluga: „Mă duc să-i caut femeie lui Isaac, dar eu nu cunosc unde să merg”. „Du-te, fiule, ia cămilele, încalecă și du-te în Mesopotamia, de unde am venit noi – țara dintre cele două râuri, între Tigru și Eufrat, de unde a venit Avraam în pământul Canaaneilor –, și să aduci din neamul nostru, adică al evreilor, o fiică. Ai să o găsești, că îngerul Domnului va merge cu tine și ți-o va arăta, că în calea ta va ieși”. S-a dus acela și a luat cămilele. Când a ajuns în Mesopotamia, Rebeca, nepoata lui Avraam, că până la Avraam s-au luat neamuri în căsătorie, i-a ieșit înainte la apă. Și așa a adus-o pe Rebeca la Isaac. Dar cine a mers cu el? A mers îngerul Domnului: „Te duc eu, știu pe cine trebuie să iei din neamul lui Avraam”. Că în rest erau popoare păgâne toate, numai acest popor era ales – al lui Avraam.

La nunta lui Isaac a venit un înger care l-a povățuit, dar la nunta lui Tobie n-a mai venit un înger, ci un arhanghel. Voi știți din Biblie, la nunta lui Tobie a venit arhanghelul Rafail din cer. Bietul Tobie, ce fericire a avut! N-a știut cine îi slujește la nuntă. Că Tobit bătrânul, tatăl lui Tobie, a fost om cu mare dragoste de Dumnezeu în viață. El și cu Ana, soția lui,

mama lui Tobie. Cât erau ei în Galileea se duceau la templul lui Solomon la fiecare praznic și aduceau jertfe de miei, de viței, milostenie. Și le-a dat Dumnezeu pe acest copil, pe Tobie. Și când a venit împăratul Salmanasar și a dus tot poporul în robie în Ninive, i-a luat și pe ei, săracii. Copilul încă era mic atunci.

Și în Ninive fiind, acest Tobit, foarte milostiv și temător de Dumnezeu, când a auzit că a ieșit ordin de la împăratul ca toți evreii care mor să nu fie îngropați, să fie dați mâncare la câini, el s-a umplut de râvna lui Dumnezeu și a zis: „Chiar de-oi muri, dar care îl văd, îl îngrop”. Și îi aruncau peste zid la câini și el se ducea noaptea și îi lua pe evrei, pe evreice și pe copiii care mureau și îi îngropa, ca să nu-i mănânce câinii. Și îi spuneau toți: „Măi, dacă te prinde, te omoară”. Fusesse în pericol de moarte de atâtea ori. „Până ce m-a prinde tot am să îngrop pe frații mei, să nu rămână să-i mănânce câinii”.

Și odată în ziua Cincizecimii, el stătea la masă, avea tot felul de bucate, dar nu gustase încă din mâncare, și vine unul: „Iată, tocmai acum au aruncat pe unul dintre ai noștri peste zid”. Și el a plâns: „Doamne, păzește-l până diseară să nu-l mănânce câinii”. Și a zis: „Nu gust nimic”, a postit în ziua de Cincizecime, „până ce nu-l îngrop pe fratele meu; pe urmă am să mănânc”. Când s-a înserat, s-a dus, l-a luat și l-a îngropat și pe acela. Așa de râvnitor era să facă voia lui Dumnezeu. Și era milostiv și creștea pe copilul Tobie în mare frică de Dumnezeu.

Și copilul atât a iubit pe tata și pe mama, că era gata oricând să moară pentru ei. Dacă era de neam sfânt și copilul era tot așa ca dâșii curat. Dar când au venit ei robi în Ninive, tatăl său, Tobit bătrânul, era încă tânăr. Și odată a fugit din Ninive, că s-a aflat în primejdie de moarte și s-a temut ca om și s-a dus la un sat departe de Ninive, care se numea Ragheșul Mediei, la sute de kilometri, a luat pe Ana și copilul, ca să nu-i prindă și să-i omoare. Și ducându-se ei acolo, a lăsat zece talanți de argint, zestrea copilului, la o rudenie a lor, un moș pe nume Gabail, frate cu tatăl său. El a muncit o viață și i-a lăsat zestre. Și acela i-a dat zapis la mână iscălit și pecetluit că a primit banii: „Frate, oricând vei veni, ia-ți banii”, că era credincios tare și acela. Dar nu i-a spus bătrânul lui Tobie. Și Tobie, când a crescut mare și era de înșurat, a început a plânge odată:

– Tată...

– De ce plângi, dragul tatei?

– Tată, tată, iaca de ce plâng. Dumneata ai orbit.

Că Tobit bătrânul adormise odată pe prispa casei și neînchizând bine ochii, era un pui de rândunică acolo și i-a făcut un gunoi în ochi și a orbit de amândoi ochii, că e otrăvitor gunoiul de rândunică. Și a orbit bătrânul, era de 58 de ani, a orbit de tot. Și a rămas tatăl său orb, iar mama sa era bătrână. Ea țesea covoare, torcea lână și de abia se hrănea, iar băiatul tânăr muncea și îi îngrijea pe amândoi cu mare dragoste.

– Plâng, tată, eu am ajuns vremea să mă însor, dumneavoastră sunteți săraci și bătrâni, n-am pe

nimeni să mă mai ajute, că nu mai am frați și nici surori.

Atunci a lăcrimat bătrânul Tobit:

– Nu plânge, dragul tatei, tu nu știi ce bucurie am să-ți spun eu acum. Tu să știi că zestrea ta e la Gabail, în Ragheșul Mediei. Ai zece talanți de argint pecetluiți acolo. Uite aici actul.

– Cum, tată, ai mei?

– Ai tăi. Eu am avut grijă, dragul tatei, să-ți pun zestrea acolo, când am fugit noi din Ninive și am scăpat cu viață.

– Dar oare Gabail moșul are să mi-i dea?

– Da, uite aici actul. E iscălit. Acela e om cu frica lui Dumnezeu.

Și s-a bucurat Tobie.

– Dar unde-i, tată, Ragheșul Mediei?

Că el nu știa, că a fugit de mic de acolo. Tatăl lui fiind prooroc, cu toate că era orb, tot Duhul Sfânt vorbea prin el, și îi zice:

– Dragu' tatei, Dumnezeu are să te conducă.

Și într-o bună zi i-a spus Tobie tatălui său:

– M-aș duce să aduc arginții aceia, zestrea mea, ca cine va vrea să mă ia în căsătorie, să-i spun și eu că am zece talanți de argint, și atunci va veni oricare, că am avere multă.

– Dragu' tatei, să te duci.

Și era cale de trei zile. Și tânărul nu știa calea, iar bătrânul orb nu putea să se ducă, că el nu vedea, mamă-sa slabă, nici atât.

– Dar, tată, cum să mă duc, dacă nu știu drumul?

– Du-te, fiule, și caută un om care știe locurile pe acolo și noi îl plătim cu ziua să meargă cu tine. Sunt oameni de la noi care cunosc drumul până acolo. Tu nu spui la ce te duci, nu cumva să te atace celălalt pe drum. Să zici așa: Am treabă până la un moș de-al meu. Să nu-i spui, nu cumva acela care-i călăuza să te prade.

Și s-a dus Tobie și a pornit. Și căuta un om care să știe drumurile într-acolo, că tatăl său a zis că îi plătește cu ziua să îl ducă până acolo. Și s-a dus Tobie și iată erau două drumuri care se întretaiau. Și vede un tânăr care venea din cealaltă parte. Și când a ajuns el, l-a întrebat:

- Bună ziua, tinere.
 - Bună ziua.
 - Unde mergi, frate?
 - Acolo unde gândești tu.
 - Uite unde gândesc eu, m-a trimis tata poate găsesc un om care știe să meargă în Media.
 - Eu sunt acela, doar eu sunt de pe acolo. Cunosc tot pe acolo.
 - Hai la tata să-ți plătească cât vrei mata pe zi.
 - Eu merg, dar nu vreau plata acum, ci când voi veni.
- Au mers și au grăit.
- Dar când puteți?
 - Măine dimineață merg. Dar, moșule, dacă iau banii acum, n-am nici un curaj. Când vin, i-am luat, știu că am făcut treabă, îmi plătești cinstit.

Și-l întreabă Tobie:

– Cum îți este numele, frate, mata care mergi cu băiatul nostru?

– Eu sunt Azaria al lui Anania cel mare, zice.

Adică eu sunt străinul cel ce slujesc Domnului. Dar acesta nu a înțeles.

– Și ce religie ai?

– Religia lui Avraam.

– Dar știi drumul?

– Știu, moșule, nu te teme.

– Dar numele tău de botez?

Că întâi spusese numele lui de familie.

– Numele meu este Rafail.

Erau mulți cu numele Rafail, că și azi sunt mulți care se cheamă Rafail.

– Măi, Rafaile, mergi cu băiatul meu, măi. Uite, Ana a copt la cuptor, vă punem mâine de dimineață de mâncare, vă punem pâine, vă punem vin, vă punem niște bliduri, tot ce trebuie la drum. Ia-ți o cămașă de schimb și mergeți cu tânărul meu, cu Tobie.

– Merg, vai de mine, ne-am găsit amândoi cam de-o seamă. Arăta că-i cam de-o seamă cu tânărul.

Și pleacă ei și merg până seara și ajung lângă râul Tigrul, că pe acolo trecea drumul lor. Și s-au culcat pe malul râului Tigrul, au făcut și foc amândoi, că noaptea în Orient e rece. Ziua e prea cald și noaptea e rece. Și stând ei la foc, un pește mare din râul Tigrul s-a repezit să-l prindă pe Tobie, cu o gură mare. Tobie a fugit:

– Măi, Rafaile, măi, ia uite un pește mare, vai de mine, mă pândeau din apă și a vrut să mă omoare, eram gata.

– Măi, Tobie, nu te teme. Are să se mai repeadă odată. Prinde-l măi de urechi, că ți-ajut și eu ție.

– Măi, dar mă trage în apă.

– Dar sărim amândoi.

Când s-a mai repezit odată peștele, tânărul Tobie l-a prins. Peștele mare, dădea să-l înghită. Prinde și Rafail. Îl scot afară. Peștele era mare de câțiva metri.

– Dar de ce-i bun acesta, măi?

– Dar n-avem foc aici? Tăiem o bucată și o punem pe cărbuni.

– Dar la ce mai este bun, că doar nouă nu ne trebuie. Noi suntem numai doi.

– Măi, ia rinichii peștelui și fierea.

– Și la ce-s buni?

– Ți-oi spune eu. Eu știu multe, zicea Rafail.

Și le-a pus în două băsmăluțe: rinichii peștelui erau mai de jumătate de kilogram, era pește mare, și fierea deoparte. Și dimineață merg ei cu acelea la drum și în cealaltă seară au ajuns în niște munți pustii unde au dormit. Și Rafail zicea:

– Măi, frate Tobie, hai să ne mai rugăm.

Și citeau o rugăciune și iar mai mergeau.

– Măi, frate Rafaile, dar ce spor ai tu la drum. Eu nu mă pot ține de tine.

Acela i se părea că merge mai repede.

– Hai, măi, cu ajutorul lui Dumnezeu, că văd că te ții și tu.

A treia zi au sosit. Și era pe un deal o cetate frumoasă unde era o curte frumoasă, cu vii, cu livezi.

– Știi tu cine stă acolo, măi Tobie? Ai auzit de Sara lui Raguil?

– Am auzit, bre. E din neamul nostru.

Auzise de la tatăl lui. Cine era Sara lui Raguil? Raguil îl chema pe moșul lui Tobie. Și acela avea o fecioară foarte credincioasă, pe nume Sara. Avea peste 20 de ani și nu era căsătorită, căci la curtea ei era un drac cu numele Hasmodeu, și câți pețitori veneau la dânsa, care cum venea la fată, el se arăta în chip de ostaș și pe toți îi omora. Și Tobie auzise de la tatăl lui despre ea.

– Uite aici stă Sara lui Raguil.

– Măi, am auzit că e tare frumoasă, foarte bogată și foarte credincioasă.

Dar Sara fecioara, fiind credincioasă, postise 40 de zile până atunci: „Doamne, adu-mi mie unul din neamul nostru, credincios, și gonește pe duhul Hasmodeu de la casa noastră”. Și a postit săraca 40 de zile, numai seara mânca puțină pâine și apă și se ruga lui Dumnezeu: „Adonai, eloi Savaot, auzi necazul meu de sus, dacă e voia ta să mă mai căsătoresc, adu-mi un tânăr credincios și gonește pe duhul cel rău care omoară pe toți pețitorii”. Căci cum veneau pețitorii apărea acela în chip de ostaș și îi omora. Iar tatăl fetei îi ducea în grădină și îi îngropa cu lopata și nu mai știa nimeni ce s-a făcut cu ei. Șapte îngropase până atunci. Și auzise Tobie de Sara că are un duh rău și îi spune lui Rafail:

– Măi, Rafail, măi, nu ne putem apropia de curtea asta. Aici îi dracul cel rău, Hasmodeu, mi-a spus tata. Fata-i cuminte, frumoasă, credincioasă, dar

n-are de la Dumnezeu libertate, este un drac care nu știu cine l-a trimis, poate vrăjitorii, sau cine l-a îngăduit să fie, care pe toți îi omoară, așa am auzit de la tata.

– Nu te teme, măi Tobie, că tu ești cu îngerul Domnului.

Dar n-a spus că el e înger.

– Măi, eu mă tem. Eu știu?

– Măi, nu te teme.

Că tatăl lui i-a spus când a plecat: „Mergi, fiule, cu îngerul Domnului”, că deși tatăl său nu-l cunoștea, dar Duhul Sfânt i-a spus, deși nu știa cu cine merge.

– Măi, nu te teme, măi Tobie.

– Cum să nu mă tem, bre? Eu am auzit că-i omoară pe toți.

– Măi, hai și tu pețitor s-o vezi cât îi de frumoasă și credincioasă fata.

– Dar mă tem că mă omoară Hasmodeu.

– Nu te teme, că ești cu îngerul Domnului. Dar să te învăț ceva. Ai rinichii peștelui?

– Am.

– Uite, facem oleacă de foc cu jăratec din niște lemne. Ia focul ăsta și pune-l pe o tavă. Pune rinichii peștelui pe tavă și ia și înconjură curtea aceasta de șapte ori.

Acum era seara. A înconjurat curtea de șapte ori și a afumat-o roată cu rinichii peștelui. Era simbolul celor șapte Taine, cum zice Sfântul Efrem. Însă în timpul ăsta Rafail l-a prins pe diavol și l-a îngropat tocmai în susul Egiptului, într-un munte: „Aici să stai până la a doua venire”. Apoi a zis lui Tobie:

– De acum nu te teme, măi, că îngerul Domnului este cu tine. S-a dus Hasmodeu când a mirosit rinichii aceștia.

Și au intrat amândoi tinerii – și Rafail și Tobie. Când i-au văzut părinții așa de frumoși și tineri, au început a plânge. Sara săraca avea acum patruzeci de zile de post în seara aceea.

– De ce ați venit?

– Am auzit că aveți o fată frumoasă și am venit să vorbim cu ea să o ia băiatul acesta în căsătorie.

– Dar dumneata cine ești?

– Eu sunt o rudenie de-a lui, un prieten.

Dar acela a zis sincer:

– Domnilor, duceți-vă repede de aici că mi-e milă de tinerețea voastră. Eu aș grăi cu fata, dar iese un duh rău care este aici în chip de ostaș cu numele Hasmodeu și vă omoară tot acum.

Dar Tobie se temea.

– Nu te teme, măi, ești cu îngerul Domnului. Nu știi ce am făcut noi? Că noi am tămâiat casa asta.

Și au stat de vorbă, au chemat pe fată. Fata, săraca, era plină de umilință, de zdrobire, căci postise. Tinerețea o arăta că-i frumoasă, că-i cuminte, dar era și credincioasă săraca. Și au stat de față și părinții ei, căci știau că într-un ceas gata, venea Hasmodeu. Și au stat un ceas, au stat două și mai multe. Când au văzut că nu apare Hasmodeu, au zis:

– Domnule, văd că la dumneavoastră nu vine. Poate pentru că sunteți doi sau aveți credință mare. De acum rămâneți și vorbiți cu fata.

Dar Rafail a spus:

– Ce să rămân eu? Doar n-o să o iau eu în căsătorie. Să rămână Tobie.

Dar Tobie se temea. Dar Rafail i-a spus:

– Măi, Tobie, nu te teme. Ți-am spus eu că noi am tămâiat. Nu se mai apropie în veci. Știi ce fac eu? Tu ia și fă nunta, iar mie dă-mi hârtia de la tatăl tău, că eu mă duc la Ragheșul Mediei, la Gabail, să-ți aduc talanții, ca să nu mai pierzi tu vremea.

– Dar știi de asta?

– Da, cum să nu? Eu știu, cunosc, că eu sunt de când lumea pe aici – că îngerul unde nu-i? –, mă duc să-ți aduc cei zece talanți de argint, ca să vadă ăștia că ai și tu avere, poate ei cred că ești sărac.

– Măi, te duci!

– Doar de ce mă plătește tatăl tău? Ca să-ți ajut la drum.

Și s-a dus acela la Gabail:

– Ți-am adus actul semnat de dumneata.

Acela, om credincios, i-a dat cei zece talanți și i-a zis:

– Ia-i, domnule, și du-te.

Când au venit, aceștia făcuseră nunta de trei zile. Acela nu a zăbovit. A ținut nunta șapte zile cum ține la iudei. Și era o bucurie mare pe părinți, mureau de bucurie când au văzut că nu a mai apărut Hasmodeu. Dar și ei aveau numai pe fata asta, pe Sara, și l-au ispitit pe Tobie:

– Domnule, mata ești mirele, ginerele nostru, dar să stai la noi, vezi câtă avere avem și noi numai pe dânsa o avem.

Dar el ținea la tatăl lui și la mama sa.

– Puteți să aveți munți de aur, eu pe tata și pe mama nu-i las. Tata e orb, mama e bătrână și m-au crescut dintr-o fărâmatură de carne. Nu-mi trebuie nici mireasă, nici avere, mă duc să ajut pe tata până ce va muri.

Așa ținea la tatăl său, că era copil crescut cu frica lui Dumnezeu. Dar a zis și fata, când a văzut că el vrea să plece:

– Eu mă duc după el.

Și atunci, când au văzut ei că ține atât la tatăl său, i-au zis fetei bucuroși:

– Du-te, fată, mergi cu Dumnezeu.

Și i-au pus nu știu câte căruțe de zestre, călduri de oi, vite, cai, bani mulți, haine și i-au încărcat cu toate darurile să se ducă cu nunta. Și atunci, mergând ei cale de trei zile cu nunta și cu toate averile lor, de la Ragheșul Mediei până aproape de Babilon, când se apropiau, a zis Tobie către Rafail:

– Măi, frate Rafaile, toți se vor bucura la nunta asta, numai tata nu are să se bucure. Are să se bucure că vin cu atâta avere, dar el nu vede, săracul. El e orb.

– Măi Tobie, mai ai fierea peștelui?

– O am, că tu ai zis că e bună de ceva.

– Ascultă ce-ți spun eu. Când ajungem cu nunta aproape de casă, fugi înainte, du-te înaintea tatălui tău, că el vine înaintea ta, și să te duci repede la el și să-i spui: „Cutează, tată, nu te teme” și îndată să tăbărăști la ochii lui și să-l freci cu fierea peștelui și are să-i treacă albeața.

A ascultat de acesta. A văzut acolo, când a tămâiat palatul și a fugit dracul Hasmodeu și n-a mai

putut să-i atace. Și și-a zis: „Ăsta-i un om strașnic, tovarășul acesta al meu știe multe, fac ce zice el”.

În timpul ăsta biata Ana, mama lui, tot ieșea în drum și punea mâna streșină la ochi:

– Oare nu vine băiatul? Nu l-au mâncat niște fiare?

Îl aștepta pe Tobie, nu știa că vine nunta cu totul. Dar vine înainte unul și îi spune:

– Măi, băiatul dumitale vine cu avere de la Ragheșul Mediei, cu nuntă mare, vine cu averi multe, cu aur, cu argint. A luat pe Sara lui Raguil, aceea unde era dracul Hasmodeu și l-a gonit.

Și numai ce vede mama că vine și Tobie. Tatăl său nu vedea săracul, era orb și când a dat să iasă pe pragul casei, a căzut jos. S-a împiedicat de prag și a început să plângă: „Vine băiatul cu mireasa și cu nunta, dar eu nu-i văd, dragul tatei. Mă bucur și eu că vin”. Și i-a zis Ana lui Tobie:

– Iaca s-a împiedicat tatăl tău și a căzut, săracul.

Și s-a dus Tobie la el și i-a zis:

– Tată, am venit, vin cu mireasa, cu nunta, cu mare bucurie.

L-a prins pe tatăl său și l-a frecat la ochi:

– Cutează, tată, ai răbdare.

Și acela când a dat să se frece, că-l usturau ochii, s-au făcut ochii sănătoși. Na, altă minune, aceasta cu fierea peștelui pe care l-a luat de la râul Tigru! Și i-a zis tatăl:

– Dragul tatei, știi că eu văd?

– Tată, tată, tovarășul meu de drum pe care mi l-ai dat, mare om este. Uite, el m-a învățat când am

ajuns la Ragheșul Mediei de am înconjurat casa de șapte ori și am tămâiat cu rinichii peștelui și dracul Hasmodeu care omora pe toți peștorii care veneau acolo nu s-a mai lipit de noi și am luat fecioara aceasta atât de frumoasă și de înțeleaptă și vine nunta în urmă. Tată, să-i plătim mult la omul acesta.

– Măi băiete, cât zici tu.

– Știi ce zic eu? Acesta merită să-i dăm cam jumătate din averea care o aducem de acolo, că mare om este. Dacă nu era acesta, nimic nu făceam. Ne-a adus și cei zece talanți de argint de la Gabail de la Ragheșul Mediei, mi-a fost și bun povățuitor de drum. M-a învățat și ce să fac cu fierea peștelui, cutare.

– Dragul tatei, a zis tatăl lui, acesta e un trimis al lui Dumnezeu – dar nu știa că e chiar trimis –, să-i dăm jumătate de avere, cum zici tu.

Și când vorbeau ei iată a sosit și nunta, cu bucurie mare, cu lume, cu neamuri de ale lor, cu vin, cu turme de oi, bani, vite, cai, căruțe încărcate cu zestre. Că nunta a făcut-o șapte zile acolo la Ragheș și a mai continuat-o aici o zi la bătrânul Tobit. Și după ce s-a terminat nunta, cheamă Tobit bătrânul pe Rafail:

– Măi, frate Rafaile, mi-a spus băiatul că tare mult l-ai mai ajutat. Și i-ai mai arătat și calea atâtea zile cât ai mers până acolo, și cum l-ai învățat cu fierea peștelui și uite m-am făcut și eu sănătos cu ochii. Dumneata poate ești un trimis al lui Dumnezeu – că el nu știa încă, nu i se descoperise încă. Măi, fratele meu, cât de bine te-ai purtat tu cu feciorul meu. Să vină el cu atâta avere și cu mireasă de acolo. Că

acea mireasă nimeni nu o putea lua, că dracul Hasmodeu, care se sălășluisese la curtea acestei fete așa de frumoase și bogate, îi omora pe toți. Și tu nu știi cum l-ai învățat că l-a gonit Dumnezeu de acolo. Uite, frate, ne-am sfătuit cu feciorul să-ți dăm jumătate din averea pe care o aducem de acolo, că mult bine ai făcut feciorului nostru.

Și atunci Rafail zice:

– Moșul Tobit, taina împăratului bine este a o păstra, iar lucrul lui Dumnezeu a-l spune slavă este. Nu-mi trebuie nimic avere de la tine. Știi cine sunt eu?

– Cine? Cred că ești un om al lui Dumnezeu și un trimis al Lui să ne ajuți pe noi.

– Eu sunt Rafail, arhanghelul din cer, unul din cele șapte duhuri care stau înaintea lui Dumnezeu, și când făceai milostenie și îngropai morții la Ninive și te-ai dus în ziua de duminică mare, a Cincizecimii, și n-ai gustat nimic până n-ai îngropat pe cel ce era aruncat de aceia peste zid ca să-l mănânce câinii, eu eram acolo. Iar când te rugai eu duceam rugăciunile tale la Dumnezeu.

Și i-a spus toate faptele lui.

– Și Dumnezeu din cer a căutat spre faptele tale bune și spre feciorul tău care atâta te iubește, încât când i-au spus socrii să rămână acolo că îi dau toată averea, el a zis că lasă și averea, lasă și mireasa și vine să te îngrijească, că știe că ești orb. Deci Dumnezeu, văzând cu câtă dragoste vă iubește pe voi și ascultarea de părinți a lui și milosteniile tale, m-a trimis din cer să slujesc la nunta lui. N-am nevoie de

nimic de pe pământ, că nu sunt de pe pământ. Am venit să povățuiesc pe Tobie și să vă binecuvintez pe voi. Binecuvântați să fiți voi de Dumnezeu care a făcut cerul și pământul, binecuvântat să fie feciorul vostru și mireasa. Binecuvântat să fie rodul pântecelui lor și copiii care se vor naște din neamul dreptilor. Și eu mă duc să slujesc Domnului. Rămâneți cu Dumnezeul cel viu și Dumnezeu să fie cu toți.

Și ca fulgerul a zburat la cer și atunci au văzut ei cine a slujit la nuntă, că v-am spus că la nunta lui Isaac a fost un înger, pe timpul lui Avraam, iar la nunta lui Tobie n-a mai fost un înger, ci a fost un arhanghel, arhanghelul Rafail din cer. Iar la nunta din Cana Galileii n-au mai venit nici îngeri, nici arhangheli, a venit Ziditorul îngerilor, Împăratul și Ziditorul heruvimilor și serafimilor, Hristos, și a ridicat nunta la rangul de taină. Că în Legea Veche nunta era o declarație: femeia dădea o declarație că va trăi cu el și bărbatul la fel. Și dacă nu se împăca îi dădea carte de despărțire, după cum a zis Moise, și o lăsa. Însă după Mântuitorul nimeni nu mai are voie să-și lase femeia, afară de pricină de curvie, dacă a găsit-o cu altul, sau dacă a murit. A întărit nunta ca taină, una din cele șapte taine, cum zice și Sfântul Apostol Pavel: *Taina aceasta mare este, iar eu zic în Hristos și în Biserică.*

Iată, vi le-am spus toate acestea pentru că a fost vorba de nuntă. Țineți minte, la Cana Galileii a fost începutul minunilor lui Iisus Hristos. Eu am fost acolo. Iată să vă arăt vin de la Cana Galileii, unde s-a prefăcut apa în vin. Am adus de acolo o sticlură cu

vin, că acolo toată lumea cumpără de unde s-a prefăcut apa în vin. Am văzut vasele în care s-a prefăcut apa în vin. Voi ați văzut pive din acelea de pisat grâu? Sunt din lemn, iar vasele de acolo sunt mai mari ca acelea, dar nu din lemn, ci din piatră. Ai văzut ce spune Evanghelia? Că la nunta din Cana Galileii nu avea să facă Mântuitorul minunea aceasta, dar l-a rugat Maica Domnului. I-a spus așa la sfârșitul nunții: „Nu au vin”. Iar Mântuitorul i-a spus: „Ce este, femeie? N-a venit vremea mea”, adică n-a venit vremea să încep minunile. Dar Maica Domnului a știut că o ascultă, că niciodată nu o refuza, și le-a zis slugilor: „Faceți ce vă spune el”. Și atunci le-a spus: „Aduceți șase vase de piatră”. Spune Evanghelia. Aceste șase vase de piatră luau câte două-trei vedre, după măsura iudeilor, din ce puneai în ele: vin, apă, untdelemn, orice ai fi pus. Eu le-am văzut și m-am închinat și le-am sărutat. Două sunt în biserică din Cana Galileii, la iconostas. Două sunt la Muzeul Sfânta Ana de la Ierusalim, iar două s-au pierdut.

Iar după ce ne-am închinat acolo, eram vreo 60 de pelerini români, au intrat în biserică niște copilași de arabi, că acolo sunt mii de arabi creștini ortodocși, care au episcopi, preoți ai lor. Aceia merg și la Înviere, când vine Sfânta Lumină; să vezi ce fac acolo, cât plâng când vine Sfânta Lumină din cer în Sâmbăta Mare. Au intrat copilașii aceștia, noi ne închinam pe rând și aceștia au venit în biserică, au făcut câte trei metanii, erau între 6 și 10 ani cel mult, fete și băieți. După ce au făcut rugăciune, au făcut crucea dreaptă, s-au pus în genunchi, au sărutat și ei sfintele vase și

au început să cânte. Translatorul nostru, care acum îl aveți vicar la Sibiu, vlădica Lucian Florea, care a fost 12 ani șeful Căminului Românesc din Ierusalim, s-a întâmplat că nu era cu noi. El ne-a condus până la Nazaret, la mitropolitul Isidor și a plecat nu știu unde cu alți închinători, că toți erau pe capul lui. Dar era altul, Părintele Cornițescu, care știa limba arabă și englezește la perfecție. Și ne-a spus: „Las că vă spun eu ce cântă”. Și s-au pus copilașii și au început a cânta: „La nunta ce s-a întâmplat, Cana Galileea,/ Fost-a și Iisus chemat, Cana Galileea,/ Șase vase apă au pus, Cana Galileea,/ Și le-a umplut până sus, Cana Galileea,/ Domnul a binecuvântat, Cana Galileea,/ Apa-n vin s-a preschimbat, Cana Galileea”. Melodia o știam, dar limba de unde, că e limba lor. Și au cântat până la urmă. Și am întrebat: „Ce-a zis, domnule?” Părintele Cornițescu, translatorul nostru, știa perfect limba arabă, că a învățat acolo. El ne-a dus și pe la Academia Evreiască. „Știi ce zice? Asta e colinda care o cântă la noi în țară, că doar se cântă și la noi asta”. După ce ne-au cântat copiii, au făcut trei metanii, au sărutat iar sfintele vase și au venit la noi. Eram un cârd de preoți, călugărițe erau vreo 30, noi vreo 20 de preoți, arhimandriți. „Pater, abuna pater”. „Ce vrea, măi?” „Cere bacșiș, că ți-a cântat!” „Dar, zic, cât să le dăm?” „Câte cinci agorot”, cum ar fi 50 de bani la noi. Dar le-am dat câte o liră, o liră avea câte 100 de agorot. Să vezi bucurie pe ei, s-au dus de acolo făcând cruce.

Dar ce vreau să vă spun? La Cana Galileii nunta n-a mai rămas o simplă declarație. S-a făcut Taină ca

și Botezul, ca și Mărturisirea, ca și Sfânta Împărtășanie. Deci cât de cinstită trebuie să fie? Ca și Preoția, una din cele șapte Taine, trecută în rândul mijloacelor sfințitoare ale Bisericii. Și v-am vorbit mai înainte de cele unsprezece reguli canonice ale nunții creștine, iar acum v-am arătat cum s-a ridicat Nunta la rangul de Taină, că la nunta lui Isaac, feciorul lui Avraam, a fost un înger, la nunta lui Tobie a fost un arhanghel, iar la nunta din Cana Galileii a fost Însuși Ziditorul arhanghelilor și Făcătorul cerului și al pământului și a ridicat nunta la rangul de taină. Dar nunta trebuie să fie curată, cinstită, cum a zis Sfântul Apostol Pavel: *Cinstită este nunta și patul nespurcat*, Hristos pe amândouă le-a dat. *Taina aceasta mare este, iar eu zic vouă în Hristos și în Biserică.*

Vin deunăzi câțiva și zic: „Vrem să scriem niște pomelnice. Eu și soția”. Dar mie îmi vine în gând: „Dar sunteți cununați?” „Nu, avem cunună oficială”. „Du-te de aici, că la cel necununat nu are voie preotul să intre în casa lui, rugăciunea lui nu e primită, lumânarea lui nu e primită, prescurea lui nu e primită, pomana lui nu e primită, părțile nu-i poți scoate și dacă ai mâncat la masa lui te-ai spurcat ca la păgâni, că trăiește necununat. Dacă moare, n-ai voie nici să-l îngropi în cimitir, ci în afară de cimitir. Nici o legătură nu are cel necununat cu Biserica. Degeaba ai venit. Ai act de la primărie, acela știi cât valorează? Te-ai dus să cumperi o iapă, o vacă, o scroafă și îți trebuie un bilet oficial. Atâta valorează, doar în lumea asta. Că te-ai trecut pe numele bărbatului cu actul ăsta? Da, trebuie și ăsta. Că zice Evanghelia: *Dați*

cezarului ce-i al Cezarului, și lui Dumnezeu ce-i al lui Dumnezeu. Însă cunună în biserică e Taina Cununii, nu la sfatul popular”.

DESPRE VREDNICIA PREOȚIEI ȘI DESPRE OSÂNDA PREOȚILOR CARE DAU SFINTELE TAINE CELOR NEVREDNICI

Două au fost pricinile care prin silința gândului m-au îndemnat a scrie cele ce urmează: una, ca prin puține mărturii să arăt vrednicia și sarcina cea mare a preoției; iar a doua, vinovăția și osânda cea mare ce așteaptă pe acei frați preoți care prea lesne și fără de grijă mare, dau Prea Curatele Taine celor nepregătiți și nevrednici. Și după cum pricinile cuvântului sunt îndoite, așa și scopul folosinței mi-a fost îndoit. La cea dintâi pricină aș dori ca, înțelegând cei împodobiți cu darul Preoției marea lor vrednicie care o au primit de la Hristos, să-și aducă aminte că în ziua cea mare a Judecării, de la El li se va cere lucrare după măsura vredniciei care o au primit, și având aceasta pururea în minte, să se silească după putere să crească și să sporească talantul Domnului lor, ca să audă atunci fericitul acela glas: *Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune* (Matei 25, 23). Încă am voit ca, arătând vrednicia cea mare și înfricoșată a preoției, să fac pe unii care o râvnesc, să se apropie de ea cu mare grijă și cutremur.

Iar a doua pricină a cuvântului a fost să aduc în mijloc dovezile Sfintei Scripturi și ale Sfinților Părinți, spre a se cunoaște cât de mare muncă zace asupra acelor preoți care cu mare ușurință și fără cercare amănunțită dau Prea Curatele Taine celor nevrednici și nepregătiți; iar prin aceasta se fac vinovați de Trupul și Sângele Domnului și cei care le dau și cei ce le primesc (1 Cor. 11, 28-29; Evrei 10, 28-31).

Și cât privește cele despre vrednicia preotului, voi pune înaintea cuvintele dumnezeiescului Maxim Mărturisitorul care zice așa: „Cade-se preotului să fie sfânt și cu sufletul și cu trupul. Să fie stâlp de foc, să lumineze Biserica, adică poporul lui Dumnezeu și să fie mai curat decât razele soarelui, ca să nu-l lase pustiu Duhul cel Sfânt” (Vezi *Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur*, Cuv. despre vrednicia și nevrednicia preotului, p. 246-247). În acest cuvânt Sfântul Maxim, arătând prin cuvinte prea strălucite cât este de mare darul Preoției, către sfârșit zice: „Deci pentru aceasta, care preot nu este sfânt, să fugă departe de Liturghie, ca să nu ardă și trupestă și sufletește”.

Așadar, fraților preoți, nu știu ce vom face în ziua aceea când toate se vor cerca cu foc și cu muncă, fiindcă mulți dintre noi am năvălit la această treaptă fără multă cercare și ispitire a vieții noastre. Unii au dorit a veni pentru începătorie și dregătorie și cinste de la oameni, alții iarăși au intrat în această înfricoșată Taină pentru a-și chivernisi viața și pentru a avea prin ea câștiguri trecătoare, alții pentru alte pricini și, în

sfârșit, poate unii din noi se vor găsi în ziua aceea că au primit această mare răspundere numai după ce mult s-au iscusit în filosofia cea lucrătoare, după ce s-au curățit de patimi și după ce bine s-au încredințat că au această chemare de la Dumnezeu și au primit-o cu mare frică și cutremur numai pentru ascultare și pentru folosul cel obștesc al Bisericii lui Hristos.

Însă frica celui ce a primit nu trebuie să scadă, ci să crească, căci dacă toate lucrurile preoției sunt mari și înfricoșate, apoi la toate este nevoie de sfințenie și de scumpătate, știind că preotul este acela care leagă cerul cu pământul prin aducerea jertfei celei fără de sânge. Dar auzim pe același sfânt, zicând: „Dacă cineva, nevrednic fiind, cântă Liturghie, este al doilea Iuda și mai mult ca Iuda se va munci. Că pe Datan și Aviron, desfăcându-se pământul, de vii i-a înghițit, numai pentru că au tămâiat în Biserica Domnului nefiind vrednici. Apoi cât vă pare vina aceluia care calcă Trupul și Sângele Mântuitorului Hristos” (Vezi același cuvânt al Sfântului Maxim, la p. 247).

Urmând apoi cuvântul, acest sfânt și dumnezeiesc bărbat arată care sunt virtuțile ce trebuie să împodobească viața și petrecerea celor cinstiți cu vrednicia cea mare a preoției și zice așa: „Preotul cel bun și adevărat trebuie să fie blagocestiv (evlavios), curat, învățător, smerit, să nu fie bețiv, să-și ție limba lui, să nu poarte mânie, nici să fie iubitor de argint, ci milostiv. Și în toate să fie primitor de străini; cu toți, mici și mari, să fie dragăstos și în pace; să nu ia dobândă de la cei pe care-i împrumută, să nu blesteme, nici să afurisească pe nimenea, nici să se

facă negustor, ca să nu grăiască minciuni; osândirea să nu o primească, să nu glumească pentru a-i face pe alții să râdă, să nu grăiască cuvinte deșarte, ci să vorbească acelea care sunt spre folosul celor ce-i ascultă și ceea ce vorbește să fie din Sfânta Scriptură; să nu fie lacom la bucate și iubitor de desfătări, ca să nu scârbească pe Duhul Sfânt; să nu răspundă cu mânie și cu urgie, ci cu smerenie spre toți; să nu se trufească cu nimica, nici să zavistuiască procopseala altora; pe acela ce l-a ocărât pe el să-l ierte din toată inima lui și înaintea tuturor, mai înainte de a apune soarele; să cerceteze cu blândețe pe cei păcătoși și cu frica lui Dumnezeu să-i dojenească; nici se cuvine să întărate pe cineva, nici bogat, nici sărac”. Și după ce arată acestea, adaugă zicând: „Acestea toate câte am spus, este dator preotul să le păzească cu multă nevointă și socoteală. Iar de nu va purta grijă de acestea și nu le va păzi bine către folosul de obște al celor ce se învață de la dânsul, i se cade lui să i se spânzure de gât o piatră de moară și să-l arunce în mare, pentru că a călcat și nu a îngrijit de o învățătură ca aceasta” (Vezi același cuvânt în *Mărgăritarele*, p. 240).

Poate că am îngreuiat auzul unora scriind puțin mai pe larg datoriile preotului celui adevărat. N-ar trebui însă să ne obosim, să ne plictisim și să fugim atunci când ni se vestesc nouă cele adevărate și prea de nevoie pentru vindecarea noastră, căci cele ce ne lipsesc, prin lipsă ne aduc nouă pagubă și nu mică osândă. Dimpotrivă, mare fericire va fi nouă dacă, auzind învățătura acestui Sfânt Părinte și mărturisitor și cucerindu-ne și înfricoșându-ne de cuvintele lui,

vom începe cu toată sârguința a lucra bunătățile care de el mai sus s-au amintit. Este încă cuviincios și prea de nevoie a ne cunoaște noi datoriile, pentru că mulți dintre noi, din neștiință, se duc pe sine și pe alții la pierzare, iar alții, având frică de Dumnezeu, după ce au cunoscut cele ce îi păgubesc, cu multă grijă se ridică a le sta împotrivă și nu se lasă biruiți de ele.

Acestea avându-le în vedere, în cuvântul ce urmează și alte mărturii să aducem în mijloc, și să auzim pe dumnezeiescul Hrisostom, care zice așa: „Mare dar este dragostea preoților, că pentru aceasta și Pavel zice: *Ascultați pe învățătorii voștri și vă supuneți lor și foarte îi aveți pe ei întru cinste* (Evrei 13, 17; Rom. 13, 7; I Petru 11, 17)”. Arătând încă pentru ce este mare, spune că „...s-au îmbrăcat cu puterea Duhului Sfânt spre a putea lega și dezlega păcatele oamenilor”.

Apoi, arătând și datoria care o au față de această vrednicie, zice către cei credincioși: „Tu porți grijă numai de ale tale și dacă pe acelea bine le vei rândui, nici o grijă nu îți va fi ție pentru ceilalți; iar preotul măcar de va economisi bine viața sa, iar pentru a ta și a tuturor celor dimprejurul său nu va purta grijă cu silință, cu cei răi se va duce în gheenă” (Cuv. 52, *Împărțirea de grâu*, Buzău, 1833, p. 436).

Iarăși socotind înalta dregătorie a preoților, zice: „Pe scaunul lui Moisi au șezut cărturarii și fariseii; deci toate câte vor zice vouă să faceți, faceți”. Și arătând că mai înaltă este dregătoria preoților în Legea Darului, decât a preoților Legii Vechi, zice: „Iar acum nu este nouă a zice pe scaunul lui Moisi au

șezut preoții, ci pe scaunul lui Hristos. Pentru aceea și Pavel zice: *în locul lui Hristos vă rugăm*". Și mai jos zice: „Nici îngerii, nici arhanghelii nu pot să lucreze cele date preotului de la Dumnezeu” (Același cuvânt, p. 439). Bucurie, spaimă și uimire îmi trece prin minte auzind din gura cea curată la câtă cinste s-au suit preoții lui Hristos. Bucurie, că de un dar așa de mare s-au învrednicit fiii lui Adam. Iar spaimă și mirare când mă gândesc că deopotrivă cu cinstea se va cere de la preoți și datoria acestei sfinte și mari dăruiri întru Duhul Sfânt. Căci după măsura dregătoriei și a cinstei se va cere și lucrarea, după cum este scris: *...cei tari, tare se vor cerca. Și iarăși: căruia s-a dat mult, mai mult se va cere de la dânsul*.

Aceasta o avea în vedere și dumnezeiescul Hrisostom, când zicea către cei care râvneau a se face episcopi, fără însă a cunoaște greutatea răspunderii, căci auzi ce zice: „De ai fi știut tu că episcopul trebuie să fie al tuturor, purtând sarcinile tuturor și că ceilalți de se vor mânia este iertare, iar lui nicidecum; că celorlalți de vor greși, este dezvinovățire și lăsare multă, iar lui niciuna, apoi nu te-ai fi silit la dregătorie, nu ai fi alergat” (Vezi același cuvânt, p. 440).

Și iarăși, pe cei luptați de ispite și de dorința de a se face preoți, îi sfătuiește cu întemeiere așa, zicând: „Când vei pofti preoția, pune împotrivă gheena, pune împotrivă darea de seamă cea de acolo, pune împotrivă viața cea fără de grijă, pune împotrivă măsura muncii. **Că de vei greși deosebi, nimica de acest fel nu vei pătimi, iar dacă preot fiind, te-ai prăpădit**”. Din cele de până aici se va înțelege că

mare cu adevărat este dregătoria cea arhierească și cea preotească. Dar se va cunoaște că, după mărimea acestor dregătorii, va fi și mare dare de seamă în ziua Judecății, pentru cei ce le-au primit. Și dacă nu se vor găsi la ei fapte potrivite acestor dregătorii, mai mare va fi munca lor decât a celor care nu le-au avut.

Fiindcă în trecerea cuvântului s-a amintit și despre darul și datoria, nu numai a preotului, ci și a episcopului, m-am gândit că este aici locul potrivit să arăt o istorioară din cuvintele Sfinților Părinți, care aduce mult folos duhovnicesc către Prea Sfințiții Episcopi. Și este povestirea aceasta întru acest fel: Se zice pentru cel dintru Sfinți Părintele nostru Leon, episcopul Romei celei vechi, că mai înainte de adormirea sa cu puțină vreme, a mers la mormântul marelui Apostol Petru și a stat acolo 40 de zile și 40 de nopți nemâncat. Și se ruga Sfântului Apostol Petru cu lacrimi multe să se roage lui Dumnezeu să-i ierte orice a greșit ca un om întru această lume. Și la sfârșitul celor 40 de zile i s-a arătat lui noaptea verhovnicul Apostol Petru grăind: „M-am rugat lui Dumnezeu mult pentru tine, și iată că ți-a iertat ție toate păcatele tale, afară de hirotonisiri, căci pentru acelea nu m-a ascultat Milostivul. Ci dacă bine vei fi hirotonit sau rău, vei să dai seama pentru aceasta. Iar el, auzind aceasta, s-a întristat și în puține zile a purces către Domnul” (*Mărgăritarele Sf. Ioan Gură de Aur*, p. 253).

Și acum mi se pare că este bine să întoarcem cuvântul către a doua pricină, despre care am amintit la început, adică despre marea primejdie a preoților

care dau Sfintele Taine la popor fără mare cercare și grijă. Și se vede azi mai mult ca oricând această nepăsare și netemere de Dumnezeu la mulți dintre preoții cei de la parohii, ba chiar și la unii de prin sfintele mănăstiri.

Au ajuns unii din frații noștri preoți duhovnici a se socoti pe sine că pot fi mai milostivi decât Însuși Dumnezeu și, nevoind a ține cont de scumpătatea sfintelor canoane, se folosesc în practicarea Tainei Sfintei Spovedanii sau numai de o economie (pogorământ) a sfintelor canoane fără dreaptă socoteală sau, luându-și de la sine îndrăzneală, dezleagă cele nedezlegate de canoanele apostolești, sinodicești și părintești și cu păreri proprii încearcă să răstălmăcească și să strice hotărârile canonice.

Oricare din părinții duhovnici este bine să știe și să înțeleagă acest lucru și de nu vor folosi în practicarea mărturisirii o economie potrivită față de scumpătatea sfintelor canoane și față de greutatea păcatului celui ce se pocăiește, apoi în loc de a lucra la îndreptarea sufletelor și vindecarea patimilor, se vor afla ca păstorii cei neiscușiți care în loc de a scoate turma din loc mocirlos și primejdios, ei vor băga oile cele cuvântătoare ale lui Hristos în prăpastie și le vor face hrană nevăzuților lupi și va fi de ajuns spre a lor osândă să se piardă un suflet pentru care Hristos S-a răstignit.

Dar va zice cineva din preoții duhovnici: „Eu am putere să leg și să dezleg, că această putere mi s-a dat când arhiereul m-a hirotonit duhovnic”. Așa, cu adevărat, ai putere, dar nu nelimitată. Căci dacă ar fi

nelimitată, apoi nu mai era nevoie ca Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți să facă canoane, adică dreptare după care atât episcopii cât și preoții duhovnici să se poată orienta ce trebuie să lege și ce trebuie să dezlege și cum să folosească această dezlegare, cu economie și scumpătate spre vindecarea patimilor și spre îndreptarea sufletelor.

Aici este locul să aducem în mijloc spre orientare o pildă din legile cele din afară și să zicem: cineva este judecător sau procuror mai mare peste judecător și fiindcă are această dregătorie și putere, ar trebui el singur să hotărască la toate procesele sentința de iertare sau de condamnare a acelor pe care îi judecă. Și aceasta să o facă el cu de la sine putere fără să țină seama de articolele legii. Oare un judecător ca acesta, poate să zică cineva că a judecat drept? Cred că nu. Fiindcă chiar de este judecător sau mai mare peste toți cei care judecă, totuși ține seama de hotărârile legii, de constituție sau de codul penal, civil sau militar. Și dacă la judecata celor dinafară se face această dreptate, apoi cu cât mai mult judecătorii lui Hristos, cărora li s-a încredințat judecata sufletelor celor ce greșesc și fac fapte vrednice de pedeapsă?

Oare cum va îndrăzni un judecător duhovnicesc să dezlege toate numai după a sa părere, fără să țină seamă de articolele legii Duhului Sfânt, care le-a lăsat Hristos spre cârmuirea duhovnicească a Bisericii Sale și spre îndreptare, adică spre conducerea sau iertarea sufletelor celor ce au greșit din Biserica cea luptătoare a Sa? Iar că Sfintele Canoane sunt legiurile Duhului Sfânt și că mai mare putere au ele decât legile

importante și chiar decât înseși Tipicurile Bisericești, aceasta cred că o știu toți frații noștri preoți. Iar care încă nu știu luminat acest lucru, să citească trimiterile pe care aici le scriem: Canon 1, 4, Sin. IV Ecumenic; Can. 8 al Sin. III; Cartea 1, Titlul 2, rânduiala a 12-a a lui Fotie și iarăși titlul 1, Can. 2; Valsamon în scolie la cap. 2 al lui Fotie; Sf. Ioan Hrisostom, cuvântul 47 la Evanghelia de la Matei și cuvântul 6 la Andriante; Matei Vlastaris, cap. 16, litera 30. Încă să citească cu atenție Prolegomena de obște despre sfintele canoane în Pidalionul de la Neamțu, ed. 1844, la p. 8 și cele 14 prețuiri sau cinstiri ce trebuie a se socoti de obște la toate sfintele canoane, vezi tot acolo la subînsemnare.

Iar fiindcă duhovnicul nu este numai judecător, ci și doctor și părinte, e bine a socoti că nici doctorii nu dau doctoriile fără chibzuință și fără rețete, ca nu cumva în loc de lecuire să aducă vătămare, după cum cel ce este cu adevărat părinte, către povățuirea și îndreptarea fiilor săi va folosi în toată vremea nu numai mila, ci neapărat și varga; ca să nu ajungă la cele scrise: *Părintele care cruță varga urăște pe fiul său*. Că nici Dumnezeu nu este numai milostiv, ci și cu dreptate. Este cu adevărat îndelung răbdător, dar și drept judecător. De aceea și proorocul cântă prin Duhul: *Milă și judecată voi cânta Ție, Doamne*. Și noi trebuie să ne temem mai mult de mila Lui decât de dreptatea Lui, căci dacă vom supăra dreptatea Lui alergăm la milă, iar dacă vom supăra mila Lui nu mai avem unde alerga.

Așadar trebuie neapărat ca părinții duhovnici să țină cont de tăria și sfințenia sfintelor canoane și unde

ele hotărăsc legare să lege, iar unde hotărăsc dezlegare să dezlege, și să țină cu mare chibzuință cumpănă dreaptă între scumpătatea și iconomia lor, că așa și pe sine și pe cei supuși îi vor folosi spre mântuire.

Să ia aminte duhovniceștii părinți și la cele ce zice dumnezeiescul Hrisostom: „Leagă bine, zice el, pe cel păcătos, până ce va îmblânzi pe Dumnezeu. Nu-l lăsa nelegat, ca nu cândva să fie legat de urgia lui Dumnezeu. Dacă îl voi lega eu, Dumnezeu nu-l mai leagă; iar dacă nu-l voi lega, atunci îl așteaptă legăturile cele nedelegate. Că dacă ne-am fi judecat pe noi înșine, nu am fi judecați de nimeni” (Cor. 11, 31). Apoi adaugă: „Deci să nu crezi că aceasta este o cruzime și neomenie, ci că se naște din blândețe și din dorința de vindecare și a bunei grijiri. Dar vei zice că i s-a dat un timp destul de lung ca pedeapsă. Cât timp? Un an, doi sau trei? Dar eu nu caut la mulțimea timpului sau a anilor, ci la îndreptarea sufletului... Dacă cel păcătos s-a umilit, dacă s-a pocăit, atunci s-a făcut totul; dacă nu este aceasta, apoi timpul cel îndelungat nu folosește la nimic! Căci noi nu căutăm dacă rana a fost legată un timp mai îndelungat, ci dacă a folosit ceva legătura. Dacă a folosit și într-un timp mai scurt, să n-o mai pui. Iar dacă n-a folosit la nimic, pune-o și după 10 ani! Aceasta să-ți slujească ție de hotar pentru dezlegarea răni: dobândirea și vindecarea celui legat de păcate” (Sfântul Ioan Hrisostom, Tâlcuire la II Cor. XIX; Sfântul Simeon Tesaloniceanul V, 251-264). Cât de minunat dreptar pentru părinții duhovnici se poate înțelege din cuvintele

acestea aurite ale dumnezeiescului Hrisostom. Din toate se înțelege că atât scumpătatea canonisirii, cât și iconomia sau pogorământul, trebuie a se face după măsura râvnei de îndreptare și după lucrarea roadelor de pocăință a celui legat care se pocăiește.

Cine va dori însă să se orienteze mai mult despre canonisiri, să citească și în *Pravila Bisericească* a părintelui Nicodim Sachelarie, Seminarul Monahal Cernica Ilfov, 1940, p. 101-104. Același Sfânt Părinte Ioan Gură de Aur, arătând că preoților duhovnici care sunt păstori duhovnicești ai turmei lui Hristos li se cade cu mare silință și sârguință să se silească spre a lucra la curățirea și vindecarea oilor celor cuvântătoare care sunt bolnave și rănite de păcate și să nu le apropie de duhovniceasca și dumnezeiasca hrană a Trupului și Sângelui Stăpânesc, până ce nu se vor vindeca sufletește, zice așa: „Precum la turmă, unde multe oi sunt sănătoase și multe sunt pline de râie, nevoie este ca să le deosebească pe acestea de cele sănătoase. Pe cele bolnave trebuie a le închide înăuntru și a le ține la întuneric și altă hrană a le da. Nici de apă limpede, nici de pășune curată, nici de izvorul cel dinafară lăsându-le să se împărtășească” (*Împărțirea de grâu*, Buzău, 1833, Cuv. 54, p. 450).

În același cuvânt mai jos se arată că, precum la turmă, și în Biserică se întâmplă, căci sunt oi sănătoase și oi bolnave, dar păstorii cei sufletești cu toată osârdia trebuie a-i deosebi pe unii de alții, prin mijloace de îndreptare rânduind fiecăruia leacuri deosebite după boala lor până la însănătoșire, și atunci

a le împărtăși de pâinea cea vie care coboară din cer și de izvorul cel duhovnicesc al Sângelui lui Hristos. Arată apoi că cei nevrednici și care încă nu s-au curățit și nu s-au însănătoșit de râia păcatului, nu numai de Prea Curatele Taine să nu se apropie, ci nici în Biserică să nu stea atunci când se aduce jertfa cea fără de Sânge și când cei vrednici se împărtășesc cu Prea Curatele Taine.

Și zice că cei care nu sunt vrednici a se împărtăși, să iasă din Biserică odată cu cei chemați când vor auzi pe diacon că strigă: „câți sunteți chemați ieșiți” și zice că cei ce nu se împărtășesc sunt întru pocăință și că cei ce sunt întru pocăință să se depărteze, când sunt de față Prea Curatele Taine, fiindcă ei cu nimic nu se deosebesc de cei chemați. Iată cuvintele lui: „Masă împărătească este de față; îngerii slujesc la masă. Însuși Împăratul este de față și tu stai căscând; mâinile îți sunt întinate și nici o purtare de grijă nu ai? Nu îți aduci aminte ce a pățit cel ce nu avea haină de nuntă?”

Arătând apoi că necuviincios lucru este a sta cei nevrednici când jertfa se aduce, zice: „Când vine stăpânul la masă, nu trebuie să fie de față slugile cele ce au greșit, ci departe fug”. Și iarăși zice: „Când este de față depărtează-te, că nu-ți este slobod mai mult decât celor chemați” (Vezi același cuvânt, p. 457).

Vedeți, preoților duhovnici, cu câtă grijă și scumpătate dumnezeiescul Gură de Aur apără cinstea Prea Curatelor Taine ale lui Hristos?

Nu numai că nu dezleagă pe cei nevrednici, ci pe unii ca aceștia nici în Biserică nu-i îngăduie ca să

rămână când se aduce dumnezeiasca jertfă, arătându-le lor pricina, că fiind ei în pocăință pentru păcat, cu nimic nu sunt mai slobozi decât cei chemați și de aceea odată cu ei să iasă din Biserică afară până când se va termina Sfânta Liturghie și atunci să se apropie să vadă și să se închine unde a fost de față Dumnezeu. Și spre aceasta le aduce lor dovezi din Sfânta Scriptură și zice: *Măcar doar de se va atinge de munte, cu pietre se va ucide* (Ieșire 19, 10-13). Adică îi învață că după cum atunci nimeni nu a avut voie a se atinge și a sta pe muntele Sinai, unde avea să se pogoare Dumnezeu, așa și aici, cu atât mai mult n-are voie nimeni din cei nevrednici a se apropia; încă și preoții care se vor apropia să vadă unde se va pogori Dumnezeu trebuie să se sfințească, ca nu cumva să se întoarcă de către ei Domnul (Același, cap. V, 22).

Arătând încă dumnezeiescul părinte și dascăl că nimeni nu trebuie să îndrăznească pentru frica oamenilor sau pentru căutarea la față să dea cândva Sfintele celor nevrednici, zice: „Acestea le zic ... și către voi, diaconilor și preoților care slujiți, că de nevoie este și pentru voi a grăi, ca să împărțiți cu multă osârdie darurile acestea. Că nu mică muncă zace asupra voastră dacă, știind la cineva vreo răutate, îi veți îngădui să se împărtășească din Masa aceasta. Sângele Lui din mâinile voastre se va cere. Măcar voievod de ar fi, măcar eparh, măcar cel încoronat cu coroana, dar dacă cu nevrednicie se apropie, oprește-l. Mai mare stăpânire ai tu decât acela”. Și apoi spune o pildă, zicând: „De ți s-ar fi încredințat ție să păzești curat pentru turmă vreun izvor de apă și dacă ai fi

văzut vreo oaie având pe bot mult noroi, o ai fi lăsat să se plece jos să tulbure curgerea? Iar acum nu izvor de apă, ci de sânge și de Duh încredințându-ți-se ție, și văzând pe cei ce au păcat mai cumplit decât noroiul și se apropie, nu te scârbești și nu-i oprești? Și ce iertare vei avea?” Și adaugă: „Pentru aceasta Dumnezeu pe voi v-a cinstit cu această cinste, ca să alegeți și să deosebiți unele ca acestea. Aceasta este dregătoria voastră, aceasta este întărirea, aceasta este toată cununa” (Cuv. 54, p. 459).

Iată, preoților duhovnici, că în cuvintele de mai sus ale Grăitorului de Aur se vede marea răspundere care o au toți acei sfințiți slujitori cărora li s-a încredințat de la Dumnezeu slujirea dumnezeieștii Liturghii și împărțirea dumnezeieștilor daruri ale Trupului și Sângelui Domnului la popor. Vezi că aducând în mijloc pilda cu păzirea apei izvorului, arată că **preotului sau diaconului nu i s-a dat izvor de apă să păzească, ci izvorul cel fără de moarte al Prea Curatului Sânge al lui Hristos.**

Și dacă nu se va griji să păzească curat de noroiul păcatelor omenesci acest Prea Scump Sânge Stăpânesc, apoi nu mică va fi munca lor. Iar dacă se vor sili după putere să facă alegere și deosebire între cei vrednici și cei nevrednici, și pe unii îi vor dezlega și pe cei cu noroiul păcatelor îi vor opri spre a nu se tulbura cu întinăciunile lor prea curatul acesta râu care din coasta Stăpânului a izvorât spre a noastră mântuire, apoi această sânguință care o vor pune spre păzirea celor Prea Sfinte le va fi lor toată cununa de la Dumnezeu. Încă îi îngrozește și îi îndeamnă pe ei să

nu se teamă nici de voievod, nici de eparh, nici chiar de însuși împăratul, că de va veni vreunul din aceștia către împărtășirea Prea Curatelor Taine și de vor ști ei la dânsii vreun păcat care îi va face nevrednici către apropierea de cele Sfinte, să-i oprească cu toată îndrăzneala. Și le zice: „mai mare stăpânire aveți voi decât aceia”, și cu adevărat mai mare, că nici unui împărat nu i s-a dat putere să junghie și să împartă Trupul și Sângele Fiului lui Dumnezeu. Nici unui voievod sau eparh nu i s-a dat putere să lege și să dezlege păcatele oamenilor, precum preoților lui Dumnezeu.

Iar ca să arate netemerea și râvna cea mare care o are el către păzirea Prea Curatului Trup și Sânge al lui Hristos, zice mai departe: „Nu da sabie în loc de hrană. Ci măcar din nebunie de va veni acela să se împărtășească oprește-l, nu te teme. Teme-te de Dumnezeu, nu de om. Iar de te vei teme de om, acesta va râde de tine. Iar dacă de Dumnezeu te vei teme și oamenilor vei fi de cinste”. Apoi zice: „Iar dacă tu nu îndrăznești, la mine adu-l; nu voi îngădui să se facă aceasta. De suflet mă voi despărți mai întâi decât voi da Sânge Stăpânesc la nevrednici. Și sângele meu îl voi vărsa mai înainte decât voi da Sânge atât de înfricoșat, celui căruia nu i se cuvine. **Iar dacă mult iscodind cineva nu a știut pe cel rău, nu-i este nici o vină**” (Vezi același cuvânt, p. 459).

Oare, fraților, care învățătură mai vie și mai înfricoșată ar trebui să se aducă în mijloc, spre trezirea și luarea aminte a celor ce sunt slujitori ai dumnezeieștilor altare? Oare care cuvinte mai

sclipitoare și mai strălucite spre arătarea datoriei ce o au iconomii tainelor lui Dumnezeu, spre a păzi și a apăra chiar cu prețul vieții lor cinstea cea mare către Prea Curatele Taine? Care cuvinte vor tuna mai mult ca cele de mai sus în conștiința preoților celor care au adormit în nesimțire către prețuirea celor neprețuite și către cinstirea și păzirea celor Prea Sfinte?

Unde mai sunt acum dumnezeieștii aceia liturghisitori care să fie gata în orice clipă de a-și vărsa tot sângele lor, numai să nu risipească o picătură de Sânge al lui Hristos la cei nevrednici, precum ați văzut mai sus că are dumnezeiescul Hrisostom?

Unde mai sunt acum preoții cei cu totul de aur care să fie gata de suflet a se despărți mai înainte de a da Sfintele Taine celor nevrednici, după cum ați auzit puțin mai înainte că era acest mare Părinte și dascăl a toată lumea? Iar dacă i se va părea cuiva că în cele de până aici s-a făcut amintire mai mult pentru păzirea sfințeniei Prea Scumpului Sânge și nu încă și de Prea Curatul Trup al Stăpânului, apoi să asculte cu evlavie și cu toată luarea aminte mai întâi cei ce pe acesta au putere a-l junghia și cu mâinile lor a-l apuca și a-l frânge spre iertarea păcatelor celor ce cu vrednicie îl vor mânca.

Și fiindcă nici pricepere am, nici cuvânt a vorbi de o cinste așa de mare, iarăși cuvintele auritului dascăl să le aducem de față și cu ele să ne învățăm întru cele ce se cântă de noi. Și iată care trebuie să fie după acest sfânt evlavie inimii și cugetarea cea cu-cernică spre Dumnezeiescul acesta Trup. „Când îl vei vedea pe el, zice, pus înainte, zi către tine așa:

«Pentru Trupul acesta nu mai sunt eu pământ și cenușă, nu mai sunt rob, ci slobod. Pentru acesta nădăjduiesc eu să iau cerurile și bunătățile cele din cer, viața cea fără de moarte, latura îngerilor, petrecerea cea împreună cu Hristos. Trupul acesta pironindu-se și bătându-se nu l-a suferit moartea. Pe Trupul acesta văzându-l soarele răstignit, s-au ascuns razele sale. Pentru acesta și catapeteasma s-a rupt atunci și pietrele s-au despicat. Tot pământul s-a cutremurat». Și după ce spune încă multe spre slava lui, care aici pentru scurtime nu le scriem, apoi iarăși zice: „Pe Trupul acesta neputând să-l mistuiască iadul și moartea, pe toți cei din iad afară i-a vărsat. Căci după cum balaurul cel babilonesc când a luat hrana a crăpat în mijloc, aceasta a pățit și moartea când a primit Trupul Stăpânului. Pentru acesta zice Apostolul: *Stricând durerile morții*. Că nici o femeie născând copil, așa se chinuiește precum aceea, având Trupul Stăpânului”. Și iarăși zice: „Trupul acesta ni l-a dat nouă să-l tăiem și să-l mâncăm”. În sfârșit arată că Trupul acesta este acela care s-a suit și șade de-a dreapta scaunului slavei, întru cele înalte, adică de-a dreapta Tatălui, după cum mai înainte prin Duhul se vestise, zicând: *Zis-a Domnul Domnului meu, șezi de-a dreapta Mea...*

Și după ce arată prin cuvinte atât de înalte slava acestui Prea Curat Trup, nu scapă din vedere să arate cu câtă evlavie și cu câtă sfințenie se cuvine a se apropia cineva de el și zice: „Deci să ne apropiem de el cu fierbinte și înfocată dragoste, ca să nu suferim munca” (*Împărțirea de grâu*, Cuv. 55, p. 461).

S-au arătat până aici, prin puține cuvinte, mărturii de la dumnezeieștii părinți și dascăli Ioan Gură de Aur și Maxim Mărturisitorul, despre vrednicia preoției și despre marea vinovăție și osândă a preoților care nu se vor sili cu toată osârdia de a face osebite și alegere între cei vrednici și cei nevrednici, și spre a nu da cu ușurință și fără multă cercare și iscodire Prea Curatele Taine celor nevrednici. Căci cei care risipesc cu nebagare de seamă Prea Curatul Lui Trup și varsă fără cutremur Prea Scumpul Lui Sânge la cei nevrednici, se aseamănă cu cei ce L-au răstignit pe El. Fiindcă auzim pe marele Pavel, zicând: *Drept aceea, oricine va mânca pâinea aceasta și va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi Trupului și Sângelui Domnului* (I Cor. 11, 27).

Iar cum sub această osândă cade și cel ce se împărtășește cu nevrednicie și preotul care dă Sfintele celui nevrednic, s-a arătat și mai sus și spre încheiere fie și aici: „Preotul, zice Sfântul Ioan Gură de Aur, care slujește Sfintele și se împărtășește cu nevrednicie și care împrășteie Sfintele acestea la cei nevrednici, este ca și aceia care L-au împuns, căci și aceia nu pentru ca să bea L-au împuns, ci pentru ca să verse Sângele Lui” (*Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur*, p. 252).

SCRISOARE CĂTRE UN STAREȚ

Hristos a înviat,
 Prea Cuvioase Părinte Stareț și
 Iubite întru Hristos Părinte,

Mai întâi rog mila Prea Înduratelui nostru Dumnezeu și a Prea Curatei sale Maici ca cuvintele de mai jos să te găsească sănătos și în pace cu cele ale duhului și cu cele din afară.

Părintele meu,

Aducându-mi aminte de blândețea chipului și de buna așezare a Cuvioșiei tale, și fiindcă mila Domnului acum vremelnic ne-a despărțit, vreau măcar din când în când prin scrisoare să mă mângâi de împreună vorbire. Nu știu dacă mila Domnului va rândui să ne mai vedem în această vale a plângerii și a ispitirii și să mai fiu împreună viețuitor cu cei din sfințita lui Hristos adunare. Iar fiindcă acum cu a lui Dumnezeu pronie ai fost rânduit păstor al cuvântătoarelor sale oi, cu cuvântul cel din Cântarea Cântărilor te voi întreba: „Spune-mi, păstorule cel bun, unde paști oile tale și unde odihnești la amiază mieii tăi? Ca urmând și eu acestora să nu rătăcesc din turma prietenilor tăi”. Pricină nimerită am adus aici cuvântul Sfintei Scripturi ca prin aceasta să deschid largă ușa cuvântului și să îndrăznesc a te întreba de cele ce doresc și acestea a zice: Unde, iubitele păstor,

pe oile lui Hristos le paști? Pe care înălțimi cu ele ai ajuns? Oare îndoii lupi pe ele nu le tulbură și nu le pierd? Oare râia sau vărsatul până acum în turmă nu au intrat? Oare pe cele șchioape în urmă nu le-ai lăsat? Oare pe cea slabă de la pământ o ai ridicat? Oare gălbeaza cârtire în ele nu s-a arătat? Oare pe cele oarbe la ochi le-ai vindecat? Oare pe cele ce dorm cu fluierul cuvântului le-ai deșteptat? Oare pe cuvântătorii miei de cuvântătorul lapte al Evangheliei i-ai întărcat? Oare din hrana cea tare a Sfintei Scripturi a mânca i-ai învățat? Și oare pe oile cele mari de această hrană le-ai săturat? Oare la locul pășunii (virtutea lucrătoare) cu ele v-ai sălășluit? Și oare la apa odihnei (cunoștința zidirilor în duh) pe ele le-ai hrănit?

De aceste lucrări v-am întrebat, de care eu păcătosul nici cu vârful degetelor nu m-am apropiat. Dar fără îndoie, acestea despre care îmi este cuvântul cu prisosință s-au lucrat. Și aceasta mă face a crede tare, că știu și a păstorului minte trează, și a oilor ascultare și blândețe. Încă cred cu întemeiere că și mai multe isprăvi acolo, cu mila și cu ajutorul harului lui Hristos, veți termina, și întru sporire și creștere a lucrării celei după a Lui voie acolo veți înainta, numai dacă și păstorul mai mult cu mintea asupra turmei va priveghea, iar oile și mai mult cu dragoste de glasul lui vor asculta. Iar pentru a nu fi fără de grijă cineva, trebuie să arăt un lucru de mare nevoie și nu de mic folos, că și oilor, într-un fel, lucrare de păstor de la Hristos li se cere, și aceasta o am înțeles din cuvântul dumnezeiescului Maxim Mărturisitorul, care zice așa:

„Păstor de oi spiritual și acela este care se îndeletnicește cu cunoașterea și care pe cugetările sale le are păstorite de către minte pe munții vederilor spirituale”. Așadar, dacă vom voi a ne opri puțin să deslușim gândirea sfântului, ușor vom putea înțelege că oricine a ajuns la înălțimea cugetărilor spirituale și întru acestea cu a sa minte se îndeletnicește, se poate lua cu drept cuvânt păstor de oi spiritual. Am zis „cu drept” și susțin că așa este, fiindcă după același sfânt cugetările au înțelesuri de oi și dacă cineva cu mintea sa neprihănită le păzește, cu dreptul din lucrare își ia și numirea, și așa, precum mai sus am zis, orice oaie are și ea misiunea de a se păstori și a fi păstor în parte. Și de aceea, iarăși zic, nici una din ele să nu fie fără grijă de a-și face sfânta datorie și a-și păstori în toată vremea cugetările inimii sale, având în vedere că lupul cel gânditor nu doarme.

Și acestea ar fi zise pentru lucrarea oilor ca păstor. Iar a fi cineva păstor nu numai pentru sine și a i se cere a supraveghea mințile și cugetările mai multor oi cuvântătoare, acestuia i se cere mai mare măsură de nepătimire. Și aceasta din alte cugetări ale Sfinților Părinți o vom înțelege. Pentru că nu puțini din cei mai înalți cu înțelegerea, pe nepătimire o au simbolizat cu pământul cel fericit al făgăduinței. Iar ceea ce este mai de mirare pentru noi este aceea că vedem că pe acest pământ al făgăduinței nici însuși Moise, cel ales de Dumnezeu ca și conducător al norodului lui Israil, nu a ajuns să-l vadă până ce mai întâi nu a fugit de Faraon și de egipteni, până ce nu a călătorit prin pustie vreme îndelungată și până ce nu a

trimis mai întâi soli ca să vadă și să cerceteze țara mult dorită. Și de aceea, cred că nu mic ne va fi folosul dacă vom începe a cugeta că nimeni nu va ajunge la nepătimire până ce nu mai întâi îndoit va fugi de gânditorul Faraon și de robia egipteneștilor patimi și apoi așa slobod și pustiu de patimi, nu puțină vreme călătorind, să poată ajunge la darul lui Hristos, la puterea cea văzătoare și cercătoare a curăției minții și atunci și lui, ca și oarecând lui Moise, i se va descoperi de la Dumnezeu acel prea fericit pământ al făgăduinței, care este, pentru cei ce cred în Hristos, nepătimirea.

Din cele de până aici, foarte puțin se va înțelege care este în parte una din datoriile oilor și care sunt cuvenite păstorului în drumul cel cu urcuș duhovnicesc până ce va ajunge la nepătimire. Te rog însă, iubite părinte, să mă ierți că ți-am adus aminte de lucrul cel de sus, însă ca unui iubit prieten am socotit a-ți scrie și ca pe un păstor de suflete a te ajuta după slaba mea neputință. Știu că ar fi trebuit mai bine să tac și să-mi plâng păcatele mele, pentru că chiar cuvintele mele, cu care îmi pare că îți vin în ajutor, sunt pentru mine cea mai aspră muștrare, că sunt vorbite din cunoștință și teorie, iar nu din lucrare. Te rog, însă, nu te mâhni pentru cele ce am îndrăznit a-ți scrie, de-ți vor părea poate lucruri grele, că nu într-o zi pe acestea trebuie să le termini, ci cu îngăduință încet pășind, prin darul lui Hristos, cred fără îndoială că la pământul cel fericit vei ajunge. Acum însă stai fără teamă și fără îndoire la slujba la care Domnul te-a chemat, pentru că El este care poate și pe turmă și pe

păstor a-i păzi și a-i desăvârși. Numai lucrul după putere fă, căci făcând ceea ce poți, ai făcut ceea ce ești dator. Iar Domnul pe cele cu lipsă le va plini și pe cele neputincioase cu darul Său le va întări. Zice undeva Sfântul Grigorie al Nyssei: „Cine știe într-adevăr dacă aspirațiunea care constă în a se arunca cineva înspre mai bine din ce în ce mai mare, nu este chiar aceasta desăvârșirea firii omenești?” Din această mărturie a sfântului multă mângâiere și curaj vei avea înțelegând ceea ce mai sus am zis, că dacă după putere, în fiecare zi, te silești să faci ceea ce poți, nu ești departe de marginea cea fără de margini a virtuții și a desăvârșirii.

Așadar, iubite părinte, stai rezemat pe toiagul virtuții, după putere, iar mai mult pe toiagul nădejzii la milostivirea lui Dumnezeu. În toată ziua supraveghează turma, din zi în zi și din noapte în noapte, vezi care din oi dorm și care sunt treze, care pasc și care sunt bolnave, și pentru fiecare în parte ia măsuri după puterea de a le folosi. Știu și sunt încredințat că niciuna din ele nu este fără de talant și niciuna nu este fără de vreo lucrare. Și dacă, după Sfântul Maxim, fiecare oiță rațională este obligată să aducă Stăpânului său Hristos cele trei foloase: lâna, laptele și mielul, adică, în loc de lâna făptuirea morală, în loc de lapte contemplația naturală în duh, iar ca miel învățăcelul pe care trebuie să-l nască prin cuvânt. Și această minunată lucrare, fără îndoială cred că mai mult ca oriunde în turma precuvioșiei tale se săvârșește, căci acei care sunt acolo noi începători cu viața, la virtutea lucrătoare zăbovind, pe folosul cel dintâi îl aduc

Stăpânului nostru. Cei mai speriți din turmă, care mai mult se îndeletnicesc cu citirea Scripturilor și cu cunoașterea lucrurilor în mod duhovnicesc, sunt pe a doua treaptă a urcușului duhovnicesc și pe al doilea folos îl aduc Stăpânului nostru. Iar acei care au darul nu numai a citi și a înțelege pentru ei, ci și pe alții pot a-i învăța, aceștia și pe al treilea folos îl aduc, născând prin cuvânt ucenici și aducându-i pe aceștia ca pe o jertfă fără meteahnă lui Hristos. Fără meteahnă am zis, că nu este de ajuns a-i naște, ci după ce i-au născut, cu multă sârguință să se arate a-i păzi pe ei fără de prihană. Căci așa se cerea oarecând jertfa, și mai mult în legea Darului se cere.

Așadar, dacă oițele cele raționale, care aduc numai lâna și laptele, sunt de mare folos în turma lui Hristos, apoi cu cât mai folositoare se va socoti aceea, care pe lângă lâna și lapte, va naște prin cuvânt mulți miei și fără prihană pe aceștia adevăratului nostru Păstor îi va aduce? Acesta într-o măsură va putea să strige și el ca și Marele Apostol Pavel, care zicea: *De ați avea zece mii de dascăli în Hristos, dar nu mulți părinți, că în Hristos Iisus eu v-am născut pe voi prin Evanghelie...* Cred că tocmai la acest mare folos se gândea marele Pavel când mai mult decât la toate darurile îndeamnă pe oameni să râvnească și să ceară darul de a prooroci (propovădui), căci prin acest dar se înmulțește turma mieilor lui Hristos și se umple staulul (Biserica) Lui de oile cuvântătoare, pentru care El preacuratul Său sânge și l-a vărsat pe Cruce.

Așadar, iubite părinte și bunule păstor, pe această lucrare a oilor și pe altele ca ele vei înțelege

dacă cu puțină osteneală a cercării vei cerceta pe fiecare oaie în parte și mult te vei veseli și te vei mângâia, înțelegând că alta este slava soarelui și alta slava lunii și alta slava stelelor și că stea de stea se deosebește în slavă. Cea ce în adunarea lui Hristos la nepătimirea prea fericitei dragoste a ajuns, cu soarele se poate asemana, și precum acela peste multe necurății cu razele sale trece, dar niciuna pe el nu-l prihănește, așa și acesta pe toate neputințele fraților văzându-le nu se mârșănește, și întru a sa strălucire a duhului rămâne și prin duhovniceștile raze ale preafericitei dragoste pe toți îi luminează și pe toți îi încălzește și așa făcând, nicidecum pe a sa putere de lumină sau de căldură nu o cheltuiește, ci i se pare că încă nimic bun nu a lucrat și pe cele din urmă uitând, ca oarecând vasul alegerii, spre cele ce îi stau înainte se întinde și se sârguiește.

Cea ce cu fericita lui Hristos smerenie în adunare strălucește, cu luna îl vei asemana, care oarecum deși mai mică decât soarele se socotește și mai puțin decât el strălucește, dar pe al lui loc în timpul nopții îl plinește. Iar dacă încă luna de la soare pe lumină o primește, aceasta spre învățătură să ne rămână, căci fără nici o îndoială, cel mai mic de la cel mai mare trebuie a se lumina și de la acela se și blagoslovește și așa că și această împrumutare de lumină a lunii de la soare a noastră gândire o folosește.

Cel ce este priceput și strădalnic în toate cele ce folosesc obștea și pe toate fără de cârtire le împlinește, cu luceafărul cel de dimineață îl vei

asemana, care merge oarecum înaintea soarelui și pe zorii zilei mai înainte îi vestește, căci întru buna această rânduială de va rămânea un asemenea nevoitor, de noaptea păcatului va trece și către ziua nepătimirii se va apropia, când și soarele dragostei, de care mai sus am zis, pe el îl va lumina.

Încă și slava stelelor nu puțin te va mângâia și deosebirea dintre ele de o vei înțelege mult te vei bucura. Aceasta o vei înțelege dacă vei începe a cugeta că Cel ce a zidit deosebi inimile lor, deosebite și pe darurile lor le-a împărțit. Pentru că vei vedea între ei că unul este mai greoi la înțelegerea Sfințelor Scripturi, dar mai mult decât cel ce le înțelege, de cuvintele ei se cucernicește și așa prin smerenia și cucernicia lui pe neștiință oarecum o plinește. Altul este molatic la rugăciune, dar arată multă bărbăție la ascultare și se simte tare bucuros și mulțumit când cu dragoste fraților slujește.

Altul poate la pravila bisericii este mai somnoros, dar la canonul și la pravila cea din chilie cu multă osârdie se arată și nimic nu lasă din ceea ce îi zice cugetul că este dator. Altul vorbește mult dar în același timp și tace, căci nu vorbește nimic din cele ce nu folosesc. Altul este din fire tăcut și prin această tăcere a lui fără de nevoință pe cei ce au patima limbii numai prin arătarea lui îi folosește. Altul face lucrul bun și spre folosul obștii, dar îi place să fie puțin lăudat, însă venind la el darul lui Dumnezeu, începe pe cele bune de mai înainte nu pentru lauda oamenilor, ci numai pentru scopul mântuirii a le lucra și așa prin sârguința lui de a face lucrul cel bun pe cei

mai leneși spre a-l urma prin chipul lucrării sale îi zădărește și prin obiceiul său cel vrednic de laudă și pe sine și pe alții îi folosește.

Altuia îi place de urâciune să se curățească în lucrul bisericii și în ale chiliei și prin această bună obișnuință pe cei leneși și care nu pentru nevoie, ci pentru negrijire se lasă a trăi în murdărie, prin pilda lui îi folosește. Altul este bun cântăreț și citeț și bun rânduitor al slujbelor bisericii și acesta pe cei ce voiesc a scurta slujbele și a face lucrul Domnului cu lenevire, prin a lui răbdare la slujbele bisericii prin însuși lucrul îi folosește. Altul este tare în credință și în tradițiile Sfintei Biserici stă nezdruccinat, dar iute din fire și pe cei ce voiesc a se abate de la cele bine predanisite cu asprime îi oprește și pe oricare lucru de sminteală în adunare nu îl îngăduie și acesta ca o santinelă a Domnului prin așezarea lui mult îi păzește, căci cunoscând cei fără de rânduială râvna lui întru cele bune, chiar de nu le convine, vrând nevrând încep cu atenție să se ferească de cele neîngăduite. Și așa cel părut aspru și rău de ei, încetul cu încetul îi folosește.

Altul este blând și smerit. Și acesta, ieșind cu ceilalți la ascultare sau la masă sau la pravila Bisericii, pe cei mai bătoși și mai încrezuți care îl privesc, prin chipul lui cel blând și smerit mult îi folosește și pe conștiința lor spre râvna cea bună de a-l urma o stârnește. Altul este priceput la cancelarie sau la alte lucruri de mare nevoie în administrația sfintei mănăstiri, iar având lipsă oarecum la unele înțelegeri duhovnicești, prin aceasta mult se smerește și așa

ajunge a se socoti pe sine și deștept și prost și, în această rânduială de nedumerire călătorind, duhul cel mare din el cu sărăcia de păcate îl împodobește și pe această rânduială a lor, în Domnul ca pe a unor prunci în Hristos o primește. Altul fiind meșter face bucate sau pâine sau altele din cele ce folosesc mulțimea, și acesta dacă pe acestea cu dragoste le lucrează, pe toată obștea prin a lui osteneală o folosește și pe cei mai puțin silitori spre osteneală îi zădărește.

Altul fiind meseriaș cu aceasta se îndeletnicește și, având dragoste adevărată, de cele ce el a priceput și pe alții învață și așa pe talantul cel dat lui de la Domnul după putere îl înmulțește. Altul preot slujitor al dumnezeieștilor Taine fiind, cu mare frică și cutremur pe acestea le săvârșește și prin sfânta lui cucernicie pe cei nesimțitori și împietriți în nepăsare de cele sfinte, prin chipul lucrării lui spre râvna celor sfinte îi trezește. Altul de vite îngrijește și lângă acestea de multe ori de nevoie zăbovește și, de la pravila Bisericii uneori lipsind mult, de aceasta se căiește și așa cu sfânta smerenie pe lucrul cel bun îl acoperă și îl păzește.

Altul are darul deslușirii și al înțelegerii multora din cuvintele Sfintei Scripturi sau din învățăturile Sfinților Părinți și prin acest dar după a lui putere și pe alții îi învață și îi lămurește. Altul zace bolnav fiind, dar de pe patul lui de durere, pe lucrul cel prea sfânt al rugăciunii nu-l părăsește și așa prin lucrul cel îngeresc pe al său suflet îl mângâie și îl întărește. Altul la grădină sau la vie cu dragoste se ostenește și, neavând timp de multă pravilă, în vremea lucrului cu

de-a pururea pomenită rugăciunea lui Iisus se îndeletnicește și pentru lipsa de la pravila cea obștească în gând se căiește și așa prin osteneala lui fără de cârtire adunarea Domnului o folosește și prin căința cea nevinovată pe al său suflet în smerenie adâncă îl păzește.

Altuia îi place să umble cu haine vechi și rupte, fie din obișnuință sau pentru scopul nevoinței, și acela oarecum pe cei ce sunt delicați și le place a umbla mai luxoși, prin purtarea smereniei lui cea arătată oarecum prin chipul cel din afară, pe a acelora gingășie în haine cu smerenia o cernește și pe știința lor spre cele cuvenite o rănește. Altul se arată cumpătat și postitor în mâncări și băuturi și numai cu cele prea de nevoie vieții voiește a se mulțumi, și acesta pe cei robiți în mâncări sau în altele pe care nu le îngăduie făgăduințele noastre, prin asprimea vieții lui îi muștră fără de cuvânt și către cele ce sunt datorî prin pilda vieții lui a-l urma îi cheamă.

Acestea și mai multe fie zise pentru deosebirea darurilor și lucrurilor în parte pe care le vei cunoaște și te vei mângâia văzând cum acolo în stadionul de luptă al ostașilor lui Hristos unii pe alții se întrec în alergarea cea bună, și cum unii pe alții prin chipul lucrării lor spre râvna cea bună se zădăresc și prin înțelepciunea cea de la dar unii altora pe a lor minte ascuțesc. Și cred că stând și privind această deosebire și felurime a nevoitorilor, te vei afla ca într-o grădină de flori duhovnicești, a căroră nici culoarea, nici mirosul nu seamănă, deși duhul vieții din ele unul este, dar pe daruri după deosebire în multe feluri le

vei împărți și nu puțină îți va fi mângâierea și bucuria, ajungând oarecum într-un simbol la cele scrise: „Veselește-te, începătorule al turmei, văzând pe fiii tăi împrejurul mesei tale purtând stâlpare de fapte bune”. Amin.

Blagosloviți și mă iertați și vă rugați pentru mine păcătosul care stau flămând, de departe privind la cei ce duhovnicește acolo vă ospătați.

SCRISOARE CĂTRE UN DUHOVNIC⁶

Prea Cuvioase Părinte Nifon,

Cu cea într-un Hristos frățească dragoste și cu ajutorul rugăciunilor Prea Sfintei și Prea Curatei Sale Maici, vă scriu aceste puține rânduri, care aș dori să vă găsească în momentul cel mai fericit al mântuirii și al cugetării spre cele cerești.

Părintele meu,

Mai întâi de toate vă cer iertare de prea multa întârziere a răspunsului la scrisoarea Prea Cuvioșiei Voastre. Sunt și eu, păcătosul, învăluit aici cu multe și nu mai pot răspunde la toate scrisorile care vin din multe locuri. Foarte rar mai scriu la câte cineva unde socotesc că este prea de nevoie. La scrisoarea Prea Cuvioșiei Voastre, văzând că este mare nevoie de a răspunde la întrebările canonice care mi le-ați pus prin

⁶ Scrisoare către ieromonahul Nifon (Mănăstirea Cozia), datată 24 octombrie 1972

scrisoare, m-am hotărât, măcar mai târziu și mai pe scurt, a răspunde precum urmează:

La cele ce întrebați despre cei despărțiți de femei, sau femei despărțite de bărbați, fără motive canonice, care, după ce se despart așa fără de lege, îndrăznesc să se cunune cu alte femei sau cu alți bărbați care țin seama numai de divorțul civil (vezi motivele legale de divorț în *Dreptul canonic* de N. Milaș, p. 520, 525); ba, după cum arătați, unii din ei au și câte două-trei cununii în Biserică cu alte femei, fără să le fi murit soția lor cea dreaptă, fără cuvânt de curvie sau eres sau alte motive, care le dau voie să se despartă vremelnic sau definitiv – la aceasta, iată ce am de răspuns:

Noi știm despre căsătorie că este indisolubilă: *Ceea ce Domnul a unit, omul să nu despartă* (Matei 19, 6). Totuși, sunt unele excepții:

– În caz de adulter sau preacurvie persistentă (Matei 19, 9).

– Apostazia unui soț (I Cor. 15).

– Intrarea unui soț în monahism.

– Decesul unui soț.

Cu toate acestea, în molitfelnic nu găsim nici o molitvă de dezlegare a cununii. Motivele de mai sus despart definitiv pe cei căsătoriți (*Pravila* lui Matei Basarab, gl. 219, 232). Sunt și alte motive mult mai numeroase, care despart temporar (până la o vreme) pe cei căsătoriți după legea lui Hristos. Dumnezeu-iescul Părinte Grigorie Teologul zice: „Nunta întâi este lege, a doua iertare, a treia călcare de lege” (P.M.B., gl. 205). Știți că nunta a patra a împăratului

Leon a fost afurisită de patriarhul Nicolae și Marele Vasile hotărăște că: „Nunta cea fără de lege să se despartă, iar după ce s-a despărțit să aibă canonul de 15 ani, ca și preacurvarii” (P.M.B., gl. 208).

Pentru despărțirile vremelnice de care am pomenit mai sus, neavând vreme a le scrie aici pe toate, vă rog a le citi pe toate în *Pravila* lui Matei Basarab, gl. 178-240.

De asemenea, pentru aceste motive canonice de despărțire, mai luminat se pot afla în *Dreptul canonic* de N. Milaș, cap. 201.

Știm că o căsătorie este legală când bărbatul își alege o singură soție cu care se leagă înaintea Sfântului Altar că vor duce o viață împreună, făcând „nunta cinstită și patul nespurcat” (*Mărturisirea Ortodoxă*). O nuntă legitimă și legală trebuie să îndeplinească 11 reguli canonice (Vezi *Hristoitia*, cap. 26, p. 65). Nunta care nu se face după regulile arătate acolo, nu se poate numi nuntă legiuită și orice nuntă care se face fără a ține seama de hotărârile canonice ale pravilelor bisericesti și învățăturile Sfintei și Dumnezeieștii Scripturi, acea nuntă este spurcată și nelegiuită (*Pravila* lui Nicodim Sachelarie, 1940, p. 407).

Marele Vasile zice: „Femeia care fără să știe s-a măritat cu un bărbat pe care l-a lăsat soția pe un timp și apoi a trebuit ca ea să-l lase, că s-a întors soția lui cea dintâi, ea a curvit din neștiință, deci nu se oprește de a se căsători, însă ar fi mai bine să stea necăsătorită” (Can. 46); și tot marele Vasile zice: „Căsătoria între persoanele cu o înrudire oprită de canoane, de se va

dovedi că s-a făcut din îndrăzneala păcatelor ome-nești, va primi canonisirea preacurvarilor, după ce se va despărți” (Can. 68). Așadar, după cum vedem din cele arătate până aici, preacurvari se socotesc toți cei ce fac nunți contra hotărârilor canonice. Și vezi că adevărata soție a bărbatului rămâne cea dintâi, dacă a fost după lege luată, chiar dacă ea l-a lăsat pentru o vreme. Și de se va înapoia la el, bărbatul negreșit trebuie să o primească, chiar dacă a divorțat de ea cu divorțul civil.

Recăsătorirea soților divorțați nu numai se permite de lege, ci mai ales se și recomandă soților să se împace și să reînnoiască căsătoria. Dacă se reînnoiește legătura conjugală, atunci să se observe tot ceea ce trebuie observat după lege la contractarea unei căsătorii. Iar dacă între timp bărbatul a luat alta, aceea luată pe urmă nu este soție dreaptă, dacă el pe cea dintâi o lăsase fără motive canonice întemeiate. Atunci cea de-a doua sau chiar de-a treia cu care el s-a luat, trebuie să plece de la el, chiar dacă s-ar fi dus după dânsul din neștiință, căci el fusese căsătorit cu alta mai înainte (Vezi *Dreptul Canonic* de Milaș, cap. 202). Deci dacă așa stau lucrurile, apoi câtă vinovăție poartă și acele femei care se duc după alți bărbați, știind că ei și-au lăsat femeile lor fără nici o pricină binecuvântată de Biserică!

La fel sunt vinovați și bărbații care au luat femei lăsate de alții. Pe acești bărbați nelămuriți în credință și fără frică de Dumnezeu îi arată înseși cuvintele Evangheliei lui Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, că sunt preacurvari și preacurve. Mare vină au în această

pravință preoții care îndrăznesc să cunune pe unii ca aceștia, împotriva învățăturilor dumnezeieștilor Scripturi și ale sfintelor și dumnezeieștilor canoane. Acești preoți cad sub caterisirea sfintelor canoane. Sfântul Sobor al VI-lea, cel a toată lumea, osândește ca pe un preacurvar pe cel ce ia în căsătorie pe cea logodită legal cu altul (can. 98, vezi și can. 94 al aceluiasi sinod). Și în alt loc citim: „Clericul care este chemat să slujească o căsătorie nelegiuită, dacă el știe că este nelegiuită, nu se cuvine a săvârși și a se face părtaș la păcate străine” (I Tim. 5, 22; *Prav. Bis.* de N. Sachelarie, ed. ms., pag. 59 și 369). Și în alt loc se arată că preotul care va cununa nunta cea fără de lege, să se pedepsească cu lipsa de preoția sa (P.M.B., gl. 210). Și dacă preoții nu au voie să ia parte la masa celor căsătoriți a doua oară (Neocezareea, can. 7 și *Pravila Mare* de la Govora, cap. 51), apoi câtă fărădelege fac acei preoți care cunună în biserică pe cei preacurvari? Și dacă femeia căreia i s-a dus bărbatul în altă țară sau a dispărut, se va mărita mai înainte de a se încredința de moartea lui, se canonisește ca o curvă (Sf. Vasile cel Mare, can. 31), apoi acela care și-a lăsat soția fără pricini bune și întemeiate, cum nu va fi preacurvar? Și dacă sunt precurvari, apoi cum va avea putere de lege cununia cea făcută lor în biserică de un preot fără frică de Dumnezeu și cum vom putea noi să împărtășim pe unii ca aceștia cu Sfintele și Preacuratele Taine ale lui Hristos, Dumnezeuul nostru, mai înainte de a se despărți de nelegiuita nuntă și de a face canonul cuvenit?

Auzi ce zice dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur în privința aceasta: „Și voi, preoților, care dați Preacuratele Taine ale lui Hristos poporului, să știți că nu mică muncă zace asupra voastră, dacă, știind pe cineva nevrednic, îl veți împărtăși”. Apoi zice: „**Nu da sabie în loc de hrană. Și dacă te temi tu că acel ce vine la împărtășire este ipat sau sachelar sau voievod sau însuși cel cu coroana pe cap (împăratul), dacă te temi tu, adu-i la mine, căci eu tot trupul meu îl voi da să ardă mai înainte de a da Trupul Stăpânului la cei necurați; și tot sângele meu îl voi vărsa, mai înainte de a da Sângele Stăpânului la cei nevrednici**” (*Împărțirea de grâu*, cuv. 54).

Vedeți, părinților duhovnici, câtă hotărâre avea acest părinte și dascăl a toată lumea, de a se jertfi pe sine pentru scumpătatea Preacuratelor și Preasfintelor Taine ale lui Hristos și câtă amărîre ne-a ajuns pe noi în această privință? Vai mie, păcătosul, că și eu sunt cel dintâi vinovat în această privință! Dar să ne rugăm Prea Bunului Dumnezeu să ne ajute cu mila Sa, să ne îndreptăm spre a nu ne munci veșnic.

Părintele meu,

În aceeași scrisoare, la punctul 2, ați amintit de căsătoria călugărilor și a călugărițelor și că unii din preoții de mir au îndrăznit să cunune pe acești călugări și călugărițe. Dacă a cununa pe mireni creștini împotriva legilor canonice este o mare fărădelege, apoi a cununa cineva pe călugări sau călugărițe este culmea fărădelegilor! Cum poate cineva să cunune pe călugărițe sau pe călugări, care

au făcut juruințe înfricoșate înaintea lui Dumnezeu, a îngerilor și a oamenilor, că își vor păzi fecioria și își vor aduce trupurile și sufletele jertfă Domnului? Acest jurământ al călugărilor nu se mai poate retrage sub nici o formă. Iar călcarea lui aduce osândă fără iertare, ca a lui Iuda (Num. 30, 1-16; Deut. 21, 23; 1 Regi 14, 45; Prov. 20, 25; Eccl. 5, 45; Fapte 5, 4; 14, 15). Justificările omenești nu pot ușura situația unora ca aceștia, ori în ce chip ar fi. Numai un preot care cinstește pe Domnul numai cu buzele (Ier. 8, 11; 23, 1; Matei 7, 21, 23) va îndrăzni să cunune pe unii ca aceștia (Amos 2, 11-12), ca un păstor străin de turma lui Hristos (Ioan 10, 1-12). Și numai niște nași înstrăinați de harul Domnului se mai pot apropia de unii ca aceștia. Dar să se știe că deasupra lor zboară secera lui Zaharia proorocul (Zaharia 5, 3-4).

Unii ca aceștia să citească canonul 6 al Marelui Vasile care zice: „Curviile canonicilor să nu se socotească întru nuntă; ci în tot chipul să se despartă împreunarea lor. Că aceasta și Bisericii este de folos spre întărire și ereticilor nu se va da apucare asupra noastră, ca cum din voia de a păcătui tragem spre noi” (*Pidalionul*, Neamț, f. 408). Și în tâlcuirea acestui canon zice: „Să nu se ierte de arhieru a se cununa călugării sau călugărițele și împreună a viețui. Dacă preotul care va îndrăzni să cunune pe cel ce se însoară sau se mărită cu eretici sau eretice se canonisește cu oprirea de la Sfânta Împărtășanie pe timp de 3 ani de zile” (Pravila Govora, p. 100), apoi preoții care îndrăznesc să cunune pe călugări sau călugărițe și care prin aceasta sunt sub anatema, după canonul 7 al

Sinodului IV ecumenic, cum vor mai rămâne în preoție, făcându-se părtași la anatema cea pusă asupra călugărilor care se însoară sau se mărită?

Văd că Prea Cuvioșia Voastră ați găsit de cuviință să faceți oarecare economie pentru cei ce s-au cununat de preoții de mir contra învățăturilor dumnezeieștii Scripturi și a sfintelor canoane, spre a nu despărți pe unii ca aceștia, având în vedere că au copii, și le-ați rânduit să trăiască restul vieții lor în curăție și fapte bune și apoi să le dați voie să se împărtășească.

Ar fi aceasta o economie oarecum potrivită, dacă ar ținea-o cu scumpătate și dacă ar renunța măcar câțiva ani a nu primi Preacuratele Taine pentru timpul cât au trăit în fărâdelege. Dar mai bine ar fi pentru noi să trimitem pe unii ca aceștia la cei care i-au încurcat pe ei și i-au cununat, ca să nu ne amestecăm și noi în iadul celor care își bat joc de hotarele sfintelor canoane și încurcă atâtea suflete nevinovate în mreaja fărâdelegilor.

Așa se întâmplă și aici la noi, foarte multe cazuri cu nedumeriri și încurcături de felul acesta. Vin mulți cu acest fel de nelegiuiri, ca să ne încurce pe noi, bieții călugări cei puțini și necăjiți, care nu mai știm ce să facem și cum să facem cu atâtea suflete încurcate și mustrate de conștiință. Vin aici să-i dezlegăm noi, dar când s-au căsătorit nu ne-au întrebat pe noi. Acum fie din cauza muștrării conștiinței, fie că au dat de multe necazuri din cauza nelegiuirilor în care trăiesc, nouă ne vine rândul să mai salvăm ce se mai poate salva. Dar nu trebuie să

uităm învățătura marelui Apostol Pavel care zice: *Să îndreptăm pe cei greșiți cu duhul blândeții și să ne păzim pe noi să nu cădem și noi în ispită*. Așadar, dacă vin sinceri și cu hotărâre bună de îndreptare, noi să le arătăm adevărul și, de voiesc ei a se căi și a face canonul, să nu descurajăm pe nimenea; dacă nu voiesc însă a se despărți de nunta nelegiuită, nici a trăi în curăție și a face canonul cuvenit, cu oprirea de la Sfânta Împărtășanie, cu post, cu milostenie și rugăciune, apoi să luăm aminte de noi ca să nu ne osândim dimpreună cu ei.

Vă rog să citiți în Pidalionul de Neamț, canoanele 84 și 85 ale Marelui Vasile cu tâlcuirile și subînsemnările lor. Și de acolo veți trage învățatură prea clară cum trebuie să procedăm cu cei care se află în fărâdelegi și nu voiesc a-și face canonul. Unii preoți de mir care trăiesc în nepăsare și fără frică de Dumnezeu, au ajuns până acolo că dezleagă la Sfânta Împărtășanie pe cei ce se păzesc să nu facă copii, ba și pe cei cu avorturi și crime, ucigând prunci. Ba în unele părți ale țării, după cum ne-am înștiințat de la martori vrednici de crezare, au ajuns la culmea nebuniei, că au dat voie să se împărtășească cu Preacuratele Taine și celor ce trăiesc necununați, precum și celor ce s-au luat veri drepti în căsătorie și altora care s-au luat rude de aproape. Vai de noi și de noi, unde am ajuns, câtă orbire duhovnicească am ajuns să vedem! Și dacă noi, păstori, suntem orbi, ce să mai zicem de turmă? Să ne rugăm Preamilostivului și Preaînduratelui nostru Mântuitor să ne trezească mai înainte de ceasul morții pe toți.

Ce să mai zic de sfintele posturi de miercuri și vineri, care sunt de-o scumpătate cu Postul Mare și care astăzi nu numai de creștini nu se mai păzesc, ci chiar și de mulți dintre sfinții păstori ai Bisericii lui Hristos? Este atâta neorânduială canonică în Biserică acum, cum poate niciodată nu a fost, și nu ne mai pricepem cum să chivernisim scumpătatea și economia dumnezeieștilor canoane, de la caz la caz, spre a îndrepta și a duce sufletele creștinilor pe calea cea sfântă a mântuirii.

Întrebați apoi despre acei ce nu țin curăția în sfintele posturi și nu postesc. Da, și aici la noi ne lovim prea adesea de aceste cazuri. Unii ar voi să postească, dar ocupația lor în societate nu le permite. Iau masa pe la cantine și trebuie să meargă la serviciul lor. Pe aceștia trebuie să-i înțelegem și, pe cât ne va lumina Domnul, să le ușurăm sarcina. În loc de post să le dăm să facă rugăciune, milostenie și alte fapte bune pe care ar putea să le facă, ca să împăcăm oricum conștiința lor și să nu-i descurajăm. Dumnezeieștii Părinți, tâlcuind cuvântul Mântuitorului care zice: *De vă vor goni pe voi dintr-o cetate, mergeți în alta*, zic că dacă ne-ar goni pe noi din cetatea postirii să fugim în aceea a mulțumirii sau a milosteniei sau a smereniei (Vezi *Filocalia*).

Bineînțeles, numai în cazuri bine chibzuite să facem acest lucru. Nu ușor să facem pogorământ și să dezlegăm, că auzi ce zice: „Dacă vreunul din cei ce se nevoiesc, fără trupească nevoie (boală) s-ar mândri și ar dezlega posturile cele rânduite publicului care se păzesc de Biserică, anatema să fie” (Gangra 19).

Numai făcând comparație între acest canon și cel al 69-lea al Sfinților Apostoli și al 102-lea al Sinodului VI ecumenic, vom afla unde trebuie a face pogorământ și unde nu.

Curăția în posturi, nu avem mărturii canonice care ne-ar da voie să o dezlegăm. Dacă lumea se strică din zi în zi din punct de vedere moral și canonic, apoi nu suntem noi obligați și nici nu trebuie să aprobăm slăbiciunile și poftelile lor. Să-i sfătuim cu toată puterea să asculte de învățăturile dumnezeieștilor Scripturi și ale sfintelor canoane.

Unii dintre preoți au născocit în zilele noastre un obicei nou și cu totul împotriva Bisericii; au dat, zic ei, „blagoslovenie” ca să petreacă călugări cu călugărițe la un loc⁷, păzindu-și curăția ca frații cu surorile. Aceasta este o mare înșelăciune a satanei, spre sminteala și poticnirea lor, spre prăpastia desfrâului. Iată ce zic dumnezeieștii Părinți în privința aceasta: „De asemenea hotărâm ca fecioarele să nu viețuiască împreună cu bărbații, spre a se ajuta ca niște frați” (Sinodul VII ecum. 20; Ancira 19; Marele Vasile 88).

A cincea întrebare despre curăția în posturi și la zile oprite. Ar fi foarte bine de neamul creștinesc dacă s-ar griji cu mare frică de Dumnezeu de acest lucru cinstit. Dar întâlnim aici foarte multe cazuri când un soț ar vrea să țină postul și curăția, iar celălalt nu vrea, și mai ales bărbații sunt aceștia. Trebuie să fim cu

⁷ În anii când foarte mulți călugări au fost dați afară din mănăstiri, în urma decretului 410/1959.

mare atenție și aici, deoarece curăția aparține învoirii amândurora. Deoarece după învățătura marelui apostol Pavel: *Femeia trupul său nu-și stăpânește, ci bărbatul*, și invers. Și în același loc: *Nu vă lipsiți unul de altul fără învoirea amândurora* (I Cor. 7, 5). Dacă unul din soți nu vrea sau pune motive că nu poate a se înfrâna tot postul de la împreunarea cu soția sa, precum găsim foarte multe cazuri, apoi să-i sfătuim măcar o măsură de vreme, două-trei săptămâni, să se păzească în curăție, pentru a se putea împărtăși, dacă au alte fapte bune, prin care dovedesc buna lor credință. Ce să facem? Și de voie și de nevoie trebuie aici să alegem păcatul cel mai mic, ca să nu dăm loc la unul mai mare.

Am avut cazuri, când din cauză că soția nu a vrut să primească pe bărbat la împreunare, acesta s-a dus la alte femei și a căzut în prăpastia preacurviei, iar alții s-au dus la dobitoace în grajd spre o și mai mare urgie. Vedem că dumnezeieștile canoane în această privință dau anatema pe femeia care nu voiește a se împreuna cu soțul ei, când acesta este într-o mare poftă (Can. 5, 51 Apostolic; 9, 14 Gangra). Una din hotărârile Pravilelor Bisericii zice așa: „Nu s-a oprit bărbatul și femeia de la împreunare trupească decât numai când voiesc a se împărtăși cu Sfintele Taine” (*Îndreptarea Legii*, 170). Și Marele Pavel zice: „Este lucru cuviincios a se îndepărta unul de altul pentru un timp, cu învoirea amândurora, pentru a stărui în rugăciune și apoi a se apropia” (I Cor. 7, 4-5; Sf. Dionisie 3). După cum vedem, toate îndrumările în această privință arată că în vremea postului și a rugăciunii în

vederea Sfintei Împărtășanii se poruncește curăția. Dar hotărât nu se arată în ce fel să facem pogorământ în această privință. Rămâne și la puterea duhovnicului acest lucru după canonul 102 al Sinodului VI ecumenic de a face pogorământ cu bună înțelegere la toate și a ține cumpăna între scumpătate și economie.

Părintele meu,

Pe lângă cele de până aici atâta zic – cu adevărat este prea mare nevoie să ne sfătuim adesea în aceste vremuri cum să facem spre a putea ajuta la mântuirea sufletelor creștinești. *Mântuirea stă într-o mult sfat*, zice dumnezeiasca Scriptură. Și iarăși zice: *Sfatul bun te va păzi și cugetul drept te va apăra*. Și iarăși *Frate pe frate sfătuindu-se sunt ca o cetate bine întemeiată și ca o împărăție nebiruită; și cei ce nu au sfătuitoari cad ca frunzele*. Vezi ce fac doctorii prin spitale când au cazuri grave cu un bolnav sau au de făcut operații grele? Se adună în comisii mai mulți și se sfătuiesc cu mare grijă cum să facă spre a salva viața trupească a oamenilor bolnavi. Au cât mai mult ar trebui să ne adunăm și să ne sfătuim noi, care avem mare răspundere nu de cei bolnavi trupește, ci de sufletele cele rănite de moarte și bolnave? Și dacă pentru sănătatea trupului este nevoie de atâta grijă și sfătuire, oare câtă grijă și sfătuire nu ne trebuie nouă pentru a ne griji de bolile și rănilor noastre sufletești și de ale altor suflete, care vin și ne cer ajutor în această privință?

Vai mie, păcătosului, că nici de rănilor mele cele sufletești nu mă grijesc, nici de ale altora. Apostolul Pavel ne învață că nimenea al său să nu caute, ci

fiecare din noi să lucreze spre binele aproapelui său întru zidire. Iar eu slujesc iubirii de sine și lenevirii mele, neavând grija cea sfântă, nici spre binele meu sufletesc, nici pentru alții.

Părintele meu,

Venind spre încheierea acestei scrisori, încă odată vă rog să mă iertați pentru multa întârziere. Așa le fac eu cu lene, cu nebagare de seamă și petrec în toată vremea în nesimțire și nepăsare față de tot ce este bun și plăcut lui Dumnezeu.

Vă rog să mă iertați și iarăși vă rog să spuneți Prea Cuviosului Părinte stareț Gamaliil smerite închinăciuni, cu toată bucuria și dragostea cea în Hristos, precum și la toți prea cuvioșii părinți din sfințitul sobor al acestei sfinte mănăstiri. Pe toți vă rog să nu mă uitați în sfintele rugăciuni. De multe ori îmi aduc aminte de acele locuri frumoase și pustnicești, pe care le-am vizitat împreună cu Prea Cuvioșia sa Părintele stareț, care cu multă bunăvoință și dragoste ne-a condus personal pe cărările cele frumoase ale acestor sfinte locuri. Cine știe dacă în această nemernică și scurtă viață vom mai avea fericirea să mai ajungem acolo.

Spre încheiere zic: Mila Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și darul Acoperământului rugăciunilor Preasfintei, Preabine-cuvântatei și Preacuratei Sale Maici să fie și să rămână cu noi în veacul cel de acum și în cel viitor. Amin.

Al Preacuvioșiei Voastre mai mic și nevrednic frate în Hristos Iisus, care vă cere iertare și binecuvântare.

CUPRINS

Cum să dobândim pacea inimii	5
Minunile Moșului Gheorghe Lazăr	17
Despre paza de primejdii	26
Cuvânt la Pogorârea Duhului Sfânt	41
Convorbire cu tineri	
despre curăția în căsătorie	54
Taina Nunții	77
Despre vrednicia preoției și despre osânda	
preoților care dau Sfintele Taine	
celor nevrednici	99
Scrisoare către un stareț	118
Scrisoare către un duhovnic	129

